

HJEMLØSHED I DANMARK 2011

NATIONAL KORTLÆGNING

11:45

HEIDI HESSELBERG LAURITZEN
BENCE BOJE-KOVACS
LARS BENJAMINSEN

11:45

HJEMLØSHED I DANMARK 2011

NATIONAL KORTLÆGNING

HEIDI HESSELBERG LAURITZEN
BENCE BOJE-KOVACS
LARS BENJAMINSEN

KØBENHAVN 2011

SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

HJEMLØSHED I DANMARK 2011. NATIONAL KORTLÆGNING

Afdelingsleder: Kræn Blume Jensen

Afdelingen for socialpolitik og velfærdsydelser

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-069-4

e-ISBN: 978-87-7119-070-0

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Martin Kurt Hageland

Oplag: 500

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2011 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	7
	RESUMÉ	9
1	INDLEDNING	15
	Rapportens opbygning	16
2	DEFINITION AF HJEMLØSHED	17
	Definition af hjemløshed	17
	Begrebslig definition	19
	Operationel definition	19
3	METODE	21
	Overblik over sociale tilbud og myndigheder	21
	Kortlægningens gennemførelse	22

	Personskemaet	23
	Svarprocent	24
	Kontrol for dobbelttællinger	26
	Omfanget af underestimering	28
4	HJEMLØSHEDENS OMFANG	31
	Hjemløshedens omfang på landsplan	31
	Sammenligning mellem 2007, 2009 og 2011	34
5	DEMOGRAFISK PROFIL	37
	Køn	37
	Alder	38
	Indkomstgrundlag	42
	De hjemløses børn	45
6	GEOGRAFISK FORDELING	49
	Fordeling på byer	49
	Fordeling på kommuner	55
	Udviklingen i hjemløsheden mellem 2009 og 2011	63
	København	65
	Frederiksberg	67
	Københavns omegn	68
	Aarhus	70
	Odense	71
	Aalborg	72
7	HELBRED OG MISBRUG	73
	Fysisk sygdom	74
	Psykisk sygdom	75
	Misbrug	78
	Psykisk syge misbrugere	82

	Geografisk variation	83
8	HJEMLØSE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND	87
	Hjemløse uden fast eller legalt ophold	90
9	FAKTORER BAG HJEMLØSHED	95
	Varighed	97
	Faktorer bag hjemløshedssituationen	99
	Funktionelt hjemløse	106
10	SOCIALE INDSATSER	109
	BILAG	119
	Bilag 1: Kortlægning af hjemløshed i Danmark 2011	120
	Bilag 2: Personskema	126
	Bilag 3: Organisationsskema	129
	Bilag 4: Bilagstabeller	131
	LITTERATUR	139
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2010	141

FORORD

I denne rapport præsenterer vi resultaterne af den tredje nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark, som SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har gennemført for Socialministeriet (nu Social- og Integrationsministeriet).

I kortlægningen har vi anvendt samme definition af hjemløshed og samme metode som i de to tidligere nationale kortlægninger, der blev gennemført i 2007 og 2009. Således er kortlægningen gennemført ved, at sociale tilbud og myndigheder med kontakt eller kendskab til hjemløse har udfyldt et spørgeskema for hver person, der befandt sig i en hjemløshedssituation i uge 6 i 2011. I den forbindelse retter vi en stor tak til de medvirkende sociale tilbud og myndigheder samt til de personer, der befandt sig i en hjemløshedssituation i uge 6, og som har medvirket ved udfyldelsen af spørgeskemaerne.

Undersøgelsen er påbegyndt af forsker Lars Benjaminsen, som også har bidraget med værdifulde og konstruktive kommentarer. Videnskabelige assistenter Heidi Hesselberg Lauritzen og Bence Boje-Kovacs har udarbejdet rapporten. Professor Margaretha Järvinen har været lektør på rapporten, og vi takker for hendes kommentarer.

København, december 2011

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

Denne rapport indeholder resultaterne af den tredje nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark. Kortlægningen afdækker omfanget og karakteren af hjemløsheden og er gennemført efter samme metode som ved de tidligere kortlægninger i 2007 og 2009. Således er kortlægningen gennemført i uge 6 i 2011, hvor sociale tilbud og myndigheder på hjemløseområdet har udfyldt et spørgeskema for hver person, de har haft kontakt med eller kendskab til, som befandt sig i en hjemløshedssituation i den pågældende uge.

HJEMLØSHEDENS OMFANG

Der er i alt registreret 5.290 personer, som befandt sig i én af de otte hjemløshedssituationer i uge 6 i 2011. Antallet af hjemløse er således steget med 292 personer siden 2009, hvor der blev opgjort at være 4.998 hjemløse. Denne stigning kan først og fremmest tilskrives det betydeligt større antal hjemløse, der overnatter hos familie og venner. I 2009 overnattede 1.086 personer hos familie og venner i uge 6, mens det i 2011 er 1.433 personer.

I forhold til de enkelte hjemløshedssituationer er der opgjort lidt færre gadesovere i 2011 end i 2009. I 2009 var tallet 506, mens det i 2011 er faldet til 426 personer. Antallet af gadesovere i 2011 er dog ikke helt sammenligneligt med antallet i 2009, da vi i den seneste kortlægning i

2011 har udeladt en lille gruppe af udenlandske hjemløse uden fast eller legalt ophold i landet af opgørelserne. Det skyldes, at tallet for denne gruppe af hjemløse er væsentlig mere usikkert end for de hjemløse, der har fast eller legalt ophold. Når antallet af gadesovere uden fast eller legalt ophold inkluderes, overnattede 465 personer på gaden i kortlægningssugen.

Antallet af hjemløse, der overnatter på herberger, er på 1.874 personer i 2011. 283 personer befinder sig på natvarmestuer og 227 personer i midlertidige udslusningstilbud. 88 personer afventer en løsladelse fra Kriminalforsorgen, og 173 personer afventer en udskrivning fra et hospital eller behandlingstilbud. Desuden er der opgjort 367 personer i kategorien 'andet', hvoraf en del overnatter i kolonihavehuse, campingvogne eller i nødboliger. I denne kategori indgår også en betydelig gruppe af hjemløse, hovedsageligt kvinder, der opholder sig på de københavnske krisecentre.

ALDER PÅ DE HJEMLØSE

Hovedparten af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, er yngre eller midaldrende. 19 pct. af de hjemløse er mellem 18 og 24 år. I 2009 var 633 hjemløse mellem 18 og 24 år, mens der i 2011 er 1.002 hjemløse i denne aldersgruppe. Således er næsten hver femte hjemløse mellem 18 og 24 år. Knap halvdelen af de unge hjemløse overnatter hos familie og venner. Samtidig udgør denne aldersgruppe 17 pct. af alle gadesovere.

Det er i aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år, at vi finder den største gruppe af hjemløse. I alt 46 pct. af de hjemløse er mellem 30 og 49 år. Det er også i disse aldersgrupper, at vi finder hovedparten af gadesoverne og de hjemløse, som benytter natvarmestuerne. Det er relativt få personer, der er 60 år eller derover, som befinder sig i en hjemløshedssituation. Denne gruppe udgør 5 pct. af alle hjemløse.

HJEMLØSHEDENS GEOGRAFISKE FORDELING

Halvdelen af landets hjemløse opholder sig i hovedstadsområdet. Opgørelser baseret på hjemkommune viser, at 52 pct. af de hjemløse, svarende til 2.738 personer, befinder sig i København, på Frederiksberg eller i hovedstadens omegnskommuner. Antallet af hjemløse i Københavns Kommune er nogenlunde uændret siden forrige kortlægning. I 2011 er

der registreret 1.507 hjemløse mod 1.494 i 2009. Derimod er der optalt 327 flere hjemløse, der befinder sig i de københavnske omegnskommuner, i forhold til kortlægningen i 2009. Antallet udgør i 2011 1.028 personer mod 701 personer i 2009. Der er ligeledes sket en markant stigning i antallet af hjemløse i Aarhus Kommune. I 2011 blev der registreret 588 hjemløse i Aarhus mod 466 i 2009. Hvad angår de øvrige byområder, opholder 178 hjemløse personer sig i Odense, 231 i Aalborg, 1.053 i de mellemstore provinsbyer og 502 i de mindre provinsbyer.

Det er særligt antallet af hjemløse, der overnatter hos familie, venner og bekendte, der er steget i de store byer siden sidste kortlægning. Det kan formodentligt hænge sammen med, at der i en række af de større kommuner, herunder også en del af de københavnske omegnskommuner, er relativt lange ventelister til en kommunalt anvist bolig grundet en generel boligmangel til grupper med særlige behov.

HJEMLØSE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND

Personer med en etnisk minoritetsbaggrund udgør en betydelig gruppe af de hjemløse. 19 pct. af de hjemløse har angivet at have en anden nationalitet end dansk. 2 pct. kommer fra de andre nordiske lande. 3 pct. kommer fra det øvrige EU (inklusive de østeuropæiske EU-lande), og 2 pct. fra det øvrige Europa. 5 pct. har en mellemøstlig baggrund, og 5 pct. er af afrikansk herkomst. 2 pct. kommer fra øvrige verdensdele. Samlet set har 17 pct. af de hjemløse angivet at have en flygtninge-/indvandrerbaggrund.

Det er særligt i storbyerne, at vi finder en høj andel med flygtninge-/indvandrerbaggrund med 29 pct. i København, 32 pct. på Frederiksberg og 31 pct. i Aarhus.

FAKTORER BAG HJEMLØSHEDEN

Hjemløsheden opstår generelt i et samspil mellem faktorer på forskellige niveauer. Det handler både om strukturelle forhold, eksklusion fra arbejdsmarkedet og boligmarkedet og individnære sårbarhedsfaktorer, fx familierelationer og manglende netværk, fysiske og psykiske sygdomme eller misbrug, der kan udløse begivenheder og forløb, der leder til en hjemløshedssituation.

PSYKISK SYGDOM OG MISBRUGSPROBLEMER

44 pct. af de hjemløse angives at have en psykisk sygdom. Andelen af hjemløse med en psykisk sygdom er således højere i 2011 end i 2009, hvor det for 37 pct. af de hjemløse var oplyst, at de havde en psykisk sygdom. Over halvdel af gadesoverne, 56 pct., angives at have en psykisk sygdom. Også i gruppen af hjemløse, der overnatter på natvarmestuer eller hos familie og venner, er andelen høj, idet 46 pct. i begge kategorier er oplyst at have en psykisk sygdom. Der er sket en betydelig stigning især blandt de yngre hjemløse med psykisk sygdom. I 2009 angav 161 hjemløse mellem 18 og 24 år at have en psykisk sygdom, mens antallet er steget til 338 personer i 2011. Vi finder også i denne aldersgruppe den største andel af hashmisbrugere. For 58 pct. af de unge mandlige hjemløse mellem 18 og 24 år er det angivet, at de har et hashmisbrug.

29 pct. af de hjemløse er psykisk syge misbrugere. Andelen er klart højest blandt gadesovere og hjemløse på natvarmestuer, hvor henholdsvis 38 pct. og 36 pct. af de hjemløse angives at være psykisk syge med misbrugsproblemer.

Der er også mange hjemløse med fysisk sygdom. 25 pct. af de hjemløse angives at have en eller flere fysiske sygdomme. Andelen med fysisk sygdom er størst blandt de hjemløse, der opholder sig på herberger, hvor 31 pct. angives at have en fysisk sygdom. Blandt gadesoverne udgør den tilsvarende andel 19 pct. Andelen er størst blandt de hjemløse mellem 50 og 59 år med 42 pct. og blandt dem over 60 år med 37 pct.

ØKONOMISKE VANSKLIGHEDER, UDSÆTTELSE OG BOLIGMANGEL

For 31 pct. af de hjemløse angives økonomiske problemer som en væsentlig årsag til, at de befinder sig i en hjemløshedssituation. Andelen er højest blandt de 18-24-årige, hvor økonomiske problemer for 36 pct. af de hjemløse angives som en væsentlig årsag.

For 20 pct. angives udsættelse af boligen at være en væsentlig årsag til hjemløsheden, og andelen er forholdsvis høj i alle aldersgrupper. Andelen er højest i Københavns omegn, hvor 26 pct. angiver udsættelse af boligen som en væsentlig årsag til hjemløsheden, mens den er lavest i Aalborg med 11 pct.

20 pct. angiver mangel på egnet bolig eller lignende botilbud som en væsentlig årsag til hjemløsheden. Andelen er højest blandt de

unge hjemløse, hvor dette angives som en væsentlig årsag for 28 pct. af de 18-24-årige. Andelen er højest i Aarhus med 26 pct. og i København med 22 pct.

VARIGHED

I forhold til kortlægningen fra 2009 er der ikke sket nogen markant ændring i hjemløshedens varighed. 24 pct. har været hjemløse i mindre end 3 måneder, mens 33 pct. har været hjemløse i 4-11 måneder. Derimod angiver 19 pct. at have været hjemløse 1-2 år og 24 pct. i mere end 2 år. Der er således både en del, der for ganske nyligt er blevet hjemløse, og en del, der har været hjemløse i længere tid.

SOCIALE INDSATSER

I undersøgelsen er det også opgjort, hvilke sociale indsatser de hjemløse modtager. Af dem, der angives at have en psykisk sygdom, er det 46 pct., der modtager psykiatrisk behandling.

Kun 28 pct. af de hjemløse angives at have en støtte- og kontaktperson, bostøtte eller lignende. Der kan være en del hjemløse, der ikke ønsker en støtte- og kontaktperson eller lignende, men det vurderes stadig, at der her er et betydeligt potentiale for en forbedring af indsatsen.

Det er endvidere kun 25 pct., der angives at være opskrevet til egen bolig gennem den kommunale boliganvisning, og 5 pct., der er opskrevet til en form for støttebolig såsom en § 107-/108-boform. Denne andel er højest blandt de personer, som afventer udskrivning fra hospital eller behandlingssted, hvor 22 pct. er opskrevet til § 107-/108-boformer. Andelen er derimod særlig lav blandt gadesovere og brugere af natvarmestuer.

Andelen af de hjemløse, der enten har en støtte- og kontaktperson, modtager bostøtte og/eller er opskrevet til egen bolig, tyder på, at der stadig er et betydeligt potentiale i at styrke den boligrettede indsats for hjemløsegruppen, ligesom også den individuelle sociale støtte kan styrkes for en betydelig del af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation.

For 21 pct. af de hjemløse er det angivet, at der foreligger en handleplan ved kommunen. Denne andel er højst blandt personer, der

overnatter på hospitaler, herberger og i udslusningstilbud. Andelen er samtidig højere blandt de unge hjemløse end blandt de ældre.

DEFINITION OG METODE

Den hjemløshedsdefinition, der ligger til grund for kortlægningen, tager udgangspunkt i personens boligsituation og er baseret på den europæiske hjemløshedsklassifikation, ETHOS. Dog er definitionen tilpasset til en dansk kontekst. En person defineres som hjemløs, hvis personen befinder sig i én af disse otte situationer, hvor han/hun:

- Overnatter på gaden, i trappeopgang, i et skur eller lignende
- Overnatter på natvarmestue/værested med nødovernatning
- Overnatter på akut/midlertidigt botilbud som herberger og forsorgshjem
- Opholder sig på hotel, vandrerhjem eller lignende pga. hjemløshed
- Bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie eller venner/bekendte
- Bor i midlertidig udslusningsbolig eller lignende uden permanent kontrakt
- Afsoner under Kriminalforsorgen, skal løslades inden for 1 måned og mangler en boligløsning
- Opholder sig på hospital/behandlingstilbud, skal udskrives inden for 1 måned og mangler boligløsning.

Derudover findes kategorierne 'andet' og 'uoplyst', hvor førstnævnte dækker over fx ophold i kolonihavehuse og campingvogne.

Kortlægningen bygger på indberetninger fra 1.189 sociale tilbud og myndigheder. Heraf har 545 enheder indberettet at have kontakt med eller kendskab til personer, der befandt sig i en hjemløshedssituation i kortlægningsugen. For hver person, der befandt sig i en hjemløshedssituation, er indsendt et spørgeskema, det såkaldte personschema, med oplysninger om, dels hvilken hjemløshedssituation personen befinder sig i, dels en række baggrundsoplysninger og informationer om årsager til hjemløsheden.

1.365 sociale tilbud og myndigheder har haft mulighed for at deltage i kortlægningen, men som nævnt har 1.189 enheder deltaget i undersøgelsen. Det giver en svarprocent på 87,1 pct., og den er dermed 4,4 procentpoint højere end ved kortlægningen i 2009.

INDLEDNING

Vi præsenterer i denne rapport resultaterne fra den tredje nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark. Kortlægningen er bestilt og finansieret af Socialministeriet (nu Social- og Integrationsministeriet) og er gennemført af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Kortlægningen tager udgangspunkt i resultaterne fra en landsdækkende tælleuge, uge 6 i 2011.

I den landsdækkende tælleuge har sociale tilbud og myndigheder på området udfyldt et spørgeskema for hver enkelt person, de har kontakt med eller kendskab til, som befandt sig i en hjemløshedssituation i uge 6.

Der er i kortlægningen gjort brug af samme metode som ved henholdsvis den første og anden kortlægning, der fandt sted i 2007 og 2009, og hjemløshedsdefinitionen bygger igen på den europæiske hjemløshedsklassifikation, ETHOS, tilpasset danske forhold.

Kortlægningen har til formål at skildre hjemløshedens omfang og karakter, herunder hvordan hjemløsheden har udviklet sig over tid. Således sammenholder vi i rapporten omfanget og karakteren af hjemløsheden i 2011 med de tilsvarende resultater fra kortlægningen i 2009.

Med kortlægningen afdækker vi omfanget af hjemløshed fordelt på geografiske områder, samtidig med at vi ser nærmere på, hvordan personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, fordeler sig på bag-

grund af en række demografiske forhold. Vi belyser ligeledes udbredelsen af fysisk sygdom, psykisk sygdom og misbrugsproblemer blandt de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation. Derudover afdækker vi de væsentligste årsager til, at personen befinder sig i en hjemløshedssituation, samt de sociale indsatser personen modtager. Samtidig ser vi nærmere på hjemløshedens varighed.

RAPPORTENS OPBYGNING

I kapitel 2 gennemgår vi vores definition af hjemløshed. I kapitel 3 gennemgår vi metoden bag kortlægningen. I kapitel 4 belyser vi omfanget af hjemløshed på landsplan og sammenholder det med omfanget i henholdsvis 2007 og 2009. I kapitel 5 gennemgår vi demografiske forhold. Vi ser bl.a. på, hvordan de hjemløse fordeler sig på alder og køn, samt hvor stor en andel af de hjemløse der har børn. I kapitel 6 beskriver vi, hvordan de hjemløse fordeler sig geografisk mellem de enkelte byer, kommuner og regioner, samtidig med at vi ser på udviklingen siden kortlægningen i 2009. I kapitel 7 afdækker vi omfanget af fysisk og psykisk sygdom samt misbrug blandt de hjemløse. I kapitel 8 ser vi på de hjemløses etniske tilhørsforhold, herunder hjemløse uden fast eller legal opholdstilladelse. I kapitel 9 gennemgår vi, hvilke faktorer der ligger bag hjemløsheden, hvor lang tid hjemløsheden strækker sig over, og hvilke årsager der er de væsentligste til, at de hjemløse befinder sig i en hjemløshedssituation. Endelig belyser vi i kapitel 10, hvilke sociale indsatser de hjemløse modtager.

DEFINITION AF HJEMLØSHED

I dette kapitel gennemgår vi den hjemløshedsdefinition, der anvendes i kortlægningen. Vi har ved denne kortlægning i 2011 anvendt samme begrebslige definition af hjemløshed som ved kortlægningerne i 2007 og 2009.

DEFINITION AF HJEMLØSHED

Ligesom i de tidligere kortlægninger er hjemløshedsdefinitionen baseret på den såkaldte ETHOS¹-klassifikation, udarbejdet af FEANTSA². Målet med ETHOS-klassifikationen er at videreudvikle og syntetisere europæiske nationale definitioner af hjemløshed for at skabe en fælles europæisk definition.

ETHOS-klassifikationen tager udgangspunkt i personens bolig-situation og omhandler ikke personens øvrige sociale situation. Det teoretiske grundlag bygger på tre forskellige dimensioner af boligmæssig eksklusion, nemlig den fysiske, juridiske og sociale dimension. På denne måde betyder eksklusionen mere end den 'synlige', rent fysiske hjemløs-

1. ETHOS står for European Typology on Homelessness and Housing Exclusion.

2. FEANTSA står for European Federation of National Organisations Working with the Homeless.

hed som fx personer, der overnatter på gaden, i parker og lignende. Den tager også hensyn til andre omstændigheder, hvor boligen ikke er juridisk beskyttet, eller hvor man ikke har mulighed for at have et socialt liv i sin bolig. På den måde betragtes også de hjemløse, der opholder sig på midlertidige boformer, og som overnatter midlertidigt og tilfældigt hos familie, venner og bekendte, som hjemløse. På den baggrund sondres i ETHOS-klassifikationen mellem fire begrebslige kategorier: personer uden opholdssted (rough sleeping), boligløshed (houselessness), usikker bolig (insecure housing) og utilstrækkelig bolig (inadequate housing).

ETHOS-klassifikationen definerer således et kontinuum mellem hjemløshed og boligmæssig eksklusion. Ved at tage udgangspunkt i boligsituationen er det muligt at betragte hjemløshed som en situation, en person på et givent tidspunkt befinder sig i. Denne teoretiske tilgang til hjemløshed giver mulighed for at sondre mellem hjemløshed som situation og hjemløshedens årsager, fordi boligsituation giver information om både processens konsekvenser og omstændigheder. En definition, som er baseret på personens boligsituation, gør det samtidig muligt at operationalisere hjemløshed.³

Det er vigtigt at understrege, at en definition af hjemløshed baseret på boligsituationen ikke implicerer, at boligmæssige forhold udgør de væsentligste årsager til hjemløshed. Tværtimod må årsagerne til hjemløshed forstås som et komplekst samspil mellem strukturelle og individnære forhold, der bevirker, at individet er særligt sårbart i forhold til at bevare kontrollen over egne ressourcer og således også at fastholde en bolig. Derfor understøtter den boligmæssige definition af hjemløshed heller ikke, at hjemløsheden blot kan afhjælpes gennem boligmæssige indsatser. I stedet vil både en boligløsning og den fornødne sociale støtte, en behandlingsmæssig indsats og en tilstrækkelig koordination mellem disse indsatser ofte være en forudsætning for, at individet kan opnå en stabil bolig- og livssituation.

3. De fire begrebslige kategorier i ETHOS-klassifikationen er underopdelt i en række operationelle kategorier, som dækker over den konkrete boligsituation, personen befinder sig i, eller den opholdsform, personen benytter (se Edgar & Meert, 2005).

BEGREBSLIG DEFINITION

Den danske definition af hjemløshed, der blev benyttet ved de første to nationale kortlægninger af hjemløshed i henholdsvis 2007 og 2009, tog som tidligere nævnt, udgangspunkt i ETHOS-klassifikationen, dog tilpasset danske forhold. Definitionen og metoden, der blev anvendt ved de første to danske kortlægninger, er også udgangspunktet for denne kortlægning. Den begrebslige definition er følgende:

Som hjemløse regnes personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos slægtninge, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat.

OPERATIONEL DEFINITION

I den operationelle definition af, hvem der skal medregnes som hjemløse i undersøgelsen, afgrænser vi en række konkrete situationer, som vi definerer som hjemløshed. Personer, som har befundet sig i en eller flere af disse situationer i uge 6 i 2011, indgår i kortlægningen. I tabel 2.1 følger de situationer, der er benyttet i kortlægningen af hjemløshed i Danmark i 2011. I rapportens øvrige tabeller benytter vi forkortede betegnelser for disse kategorier.

TABEL 2.1

Hjemløshedssituationer anvendt i den danske kortlægning i 2011.

Kategori	Hjemløshedssituation
1.	Overnatter på gaden i trappeopgang, i et skur eller lignende.
2.	Overnatter på natvarmestue/værested med nødovernatning.
3.	Overnatter på akut/midlertidigt botilbud, som herberger og forsorgshjem.
4.	Opholder sig på hotel, vandrerhjem eller lignende pga. hjemløshed.
5.	Bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner/bekendte eller familie.
6.	Bor i midlertidig udslusningsbolig eller lignende uden permanent kontrakt.
7.	Afsoner under Kriminalforsorgen, skal løslades inden for 1 måned og mangler en boligløsning.
8.	Opholder sig på hospital/behandlingstilbud, skal udskrives inden for 1 måned og mangler boligløsning.
9.	Andet.

Der er i vejledningen til kortlægningen endvidere defineret en række konkrete afgrænsninger af personer, som ikke regnes som hjemløse (vejledningen findes i bilag 1). Det drejer sig om:

- Personer, der bor i fremlejet bolig, eller som bor varigt hos pårørende/slægtninge
- Personer i botilbud, der er beregnet til længerevarende ophold (fx alternative plejehjem og bofællesskaber)
- Studerende, der søger tilflytning til anden by ved studiestart
- Unge, der ønsker at flytte hjemmefra
- Personer, der midlertidigt er uden bolig på grund af brand eller lignende
- Personer, der opholder sig på et krisecenter på grund af vold i familien.

Ligesom ved de tidligere kortlægninger er det kun krisecentre i København, der indgår i undersøgelsen. Det skyldes, at en del af disse tilbud både varetager en krisecenter- og herbergsfunktion. Personalet på disse krisecentre er bedt om ikke at indberette personer, der udelukkende opholder sig på krisecentret på grund af vold i familien. I forhold til kortlægningerne i 2007 og 2009 er der her foretaget en ændring i den operationelle definition. I denne kortlægning indgår de københavnske krisecentre under kategorien 'andet', mens de i 2007 og 2009 var opgjort i samme kategori som herberger og forsorgshjem.

METODE

I dette kapitel præsenterer vi metoden bag denne kortlægning. Først beskriver vi indsamlingsmetoden og derefter de anvendte spørgeskemaer. I forlængelse heraf ser vi nærmere på svarprocenten, herunder hvilke typer af sociale tilbud og myndigheder der indgår i kortlægningen. Endelig foretager vi en vurdering af omfanget af henholdsvis dobbelttællinger og underestimering.

Ligesom ved de tidligere kortlægninger er undersøgelsen gennemført i to trin. I første omgang er samtlige sociale tilbud og myndigheder, der er relevante for kortlægningen, blevet identificeret. Dernæst er disse sociale tilbud og myndigheder blevet bedt om at udfylde et spørgeskema for hver hjemløs person, de har kontakt med eller kendskab til, der i uge 6, jf. kapitel 2, befandt sig i én eller flere af de otte definerede hjemløshedssituationer. Omtalte spørgeskema benævner vi i det følgende som 'personskemaet'.

OVERBLIK OVER SOCIALE TILBUD OG MYNDIGHEDER

I forbindelse med afdækningen af sociale tilbud og myndigheder, der har indgået i kortlægningen, har vi taget udgangspunkt i oversigten over de omkring 1.300 sociale tilbud og myndigheder, som indgik i kortlægning-

gen i 2009. Som ved forrige kortlægning er denne oversigt blevet sendt ud til de samme sociale tilbud og lokale myndigheder med henblik på at supplere oversigten med nye enheder, herunder afdelinger i kommunerne. Oversigten er efterfølgende blevet suppleret på baggrund af de indkomne besvarelser. Det har således ført til en bruttoliste med 1.381 sociale tilbud og myndigheder, hvortil personske maet er blevet udsendt. De sociale tilbud spænder vidt fra fx § 110-boformer (herberger og forsorghjem) over aktivitetscentre til væresteder for socialt udsatte grupper. Samtidig indgår forskellige behandlingstilbud såsom misbrugscentre og psykiatriske behandlingstilbud. Materialet er derudover sendt til kommunale myndigheder som jobcentre og socialafdelinger såvel som til øvrige myndigheder, herunder politiet, Kriminalforsorgen mv.

Imidlertid har en række tilbud og myndigheder videresendt materialet til yderligere enheder, hvorfor materialet sammenlagt er blevet sendt til 1.413 sociale tilbud og myndigheder. I forlængelse heraf har det vist sig, at 18 enheder er blevet nedlagt siden sidste kortlægning. Samtidig har 30 enheder meddelt, at det var irrelevant for dem at deltage, herunder 12 enheder, hvor materialet alene har haft en orienterende karakter, fx centralforvaltninger i de store byer og væresteder henvendt til andre målgrupper end hjemløse. Enheder, der har oplyst, at det var irrelevant for dem at deltage i undersøgelsen, er ikke inkluderet i opgørelsen af svarprocenten. Således er svarprocenten opgjort på baggrund af 1.365 sociale tilbud og myndigheder, der deltager i undersøgelsen.

KORTLÆGNINGENS GENNEMFØRELSE

Med udgangspunkt i afdækningen af, hvilke sociale tilbud og lokale myndigheder der skulle indgå i selve undersøgelsen, blev kortlægningen gennemført i uge 6 i 2011.

Kortlægningen foregik ved, at samtlige relevante sociale tilbud og myndigheder fik tilsendt det såkaldte personske ma (se bilag 2), som de blev bedt om at udfylde for hver person, de er i kontakt med eller har kendskab til, som i uge 6 befandt sig i en hjemløshedssituation.

Det fremsendte materiale indeholdt ligeledes et følgebrev (se bilag 1) i form af en vejledning til kortlægningen, hvori modtageren, i den enkelte kommune, blev bedt om at organisere, at personske maerne blev videresendt til og udfyldt af relevante medarbejdere som sagsbehandlere

re/socialrådgivere/opsøgende gademedarbejdere, SKP-medarbejdere mv., der var i kontakt med eller havde kendskab til personer i en hjemløshedssituation i optællingsugen. I de øvrige tilbud blev der opfordret til, at lederen organiserede, at skemaerne blev udfyldt af alle tilbuddets afdelinger.

I forbindelse med besvarelsen af personske-maet har der ligeledes været mulighed for, at den hjemløse selv har kunnet medvirke til at udfylde skemaet. Knap 10 pct. af de besvarede personske-maer er blevet udfyldt med deltagelse af den hjemløse selv. Langt hovedparten af skemaerne er således blevet udfyldt af personalet i de sociale tilbud og myndigheder.

I overensstemmelse med persondataloven og sundhedsloven er der til kortlægningens gennemførelse indhentet relevante tilladelser fra henholdsvis Datatilsynet og Sundhedsstyrelsen.

Det fremsendte materiale indeholdt også ét såkaldt organisations-skema (se bilag 3), som de sociale tilbud og myndigheder blev bedt om at udfylde. Ud over at det sociale tilbud eller myndigheden har kunnet anføre antallet af indsendte personske-maer, har det bl.a. også været muligt at angive, at de ikke har haft kontakt med eller kendskab til hjemløse personer i løbet af tælleugen, eller at de har haft kontakt med hjemløse personer, men ikke har haft mulighed for eller ønsket at deltage i undersøgelsen.

Umiddelbart efter svarfristen blev der sendt et påmindelsesbrev til de sociale tilbud og myndigheder, der ikke havde indsendt en besvarelse. De enheder, der herefter ikke indsendte en besvarelse, blev efterfølgende forsøgt ringet op. Dog er der en del sociale tilbud og myndigheder, hvortil der ikke blev opnået telefonisk kontakt. Langt de fleste, der blev opnået telefonisk kontakt med, oplyste, at de enten ikke havde haft kontakt med hjemløse i optællingsugen, eller at det var irrelevant for dem at deltage i undersøgelsen.

PERSONSKEMAET

Ligesom ved de tidligere kortlægninger indeholder personske-maet 16 spørgsmål opdelt i en række hovedkategorier. Ud over at indeholde spørgsmål om, hvilken hjemløshedssituation personen befinder sig i, herunder hjemløshedens varighed, består skemaet af en række spørgsmål

vedrørende baggrundsfaktorer som køn, alder, etnicitet, om personen har børn, indkomstforhold mv. I modsætning til de tidligere kortlægninger er der i de tilfælde, hvor personen har flygtninge-/indvandrerbaggrund, tillige et spørgsmål om, hvorvidt vedkommende har fast eller legalt ophold i Danmark. Herudover er der i skemaet mulighed for at angive de væsentligste årsager til, at personen befinder sig i en hjemløshedssituation, såsom fysisk eller psykisk sygdom, misbrug, økonomiske vanskeligheder, udsættelse af boligen mv. Endelig er der spørgsmål om, hvilke sociale indsatser og behandlingstilbud personen modtager.

For at kunne kontrollere for dobbelttællinger har vi i personskemaet bedt om personidentificerbare oplysninger i form af CPR-nummer og initialer. I følgebrevet er der gjort opmærksom på, at såfremt det ikke har været muligt at angive et fuldstændigt CPR-nummer, har man kunnet udfylde denne oplysning delvist, fx ved angivelse af fødselsdag og år.

SVARPROCENT

Undersøgelsens svarprocent er et udtryk for, hvor stor en andel af de sociale tilbud og myndigheder der indgår i selve kortlægningen. Der er imidlertid vanskeligheder forbundet med at opgøre svarprocenten. Det skyldes, at materialet i en række tilfælde dels er videresendt lokalt til andre enheder, dels at nogle enheder har indsendt besvarelser koordineret med andre lokale enheder. Denne lokale koordinering styrker generelt undersøgelsens validitet, men betyder også, at svarprocenten skal fortolkes med varsomhed.

Personskemamaterialet blev, som tidligere nævnt, udsendt til i alt 1.413 sociale tilbud og myndigheder, hvoraf de 1.365 var relevante enheder for kortlægningen. Således indgår 1.365 sociale tilbud og myndigheder i opgørelsen af svarprocenten, hvilket er 57 flere enheder end ved kortlægningen i 2009. I alt 1.189 enheder har indsendt besvarelser, hvilket giver en samlet svarprocent på 87,1 pct. Heraf har 545 sociale tilbud og lokale myndigheder haft kontakt med eller kendskab til personer i en hjemløshedssituation og derfor indsendt personskemaer, mens 644 enheder angiver ikke at have haft kontakt eller kendskab til hjemløse i løbet af tælleugen. I forhold til kortlægningen i 2009, hvor 1.082 sociale tilbud

og myndigheder deltog, er der således 107 flere enheder, der har indsendt besvarelser i 2011.

12,9 pct. svarende til 176 sociale tilbud og myndigheder deltager således ikke i kortlægningen. Heri indgår enheder, der ikke har svaret, samt enheder, der i organisationskemaet eller telefonisk har oplyst, at de ikke har haft mulighed for eller ønsker at deltage i tællingen.

Den samlede svarprocent på 87,1 pct. er 4,4 procentpoint højere ved kortlægningen i 2011 end i 2009, hvor svarprocenten var 82,7 pct. Derimod er den lidt mindre end i 2007, hvor 89 pct. af alle sociale tilbud og myndigheder deltog i tællingen. I tabel 3.1 er vist en opgørelse af svarprocenterne fordelt efter typer af sociale tilbud og myndigheder. Der er generelt en stor variation i andelen, der har svaret, fordelt på de forskellige tilbud og myndigheder. I lighed med de tidligere kortlægninger er svarprocenten særlig høj blandt § 110-boformerne på hjemløseområdet, hvor 98 pct. har deltaget. Derudover er svarprocenten blandt de kommunale enheder ligeledes høj med 94 pct. Blandt de øvrige botilbud har 86 pct. af enhederne deltaget i kortlægningen, hvilket er en stigning på 7 procentpoint i forhold til 2009. Overordnet set er det de to typer af aktører, henholdsvis § 110-boformer/botilbud og kommunale enheder, der bidrager med størstedelen af registreringerne.

TABEL 3.1

Svarprocenter fordelt efter typer af sociale tilbud og myndigheder. Procent og antal.

Type af tilbud	Har svaret	Har ikke svaret/kan ikke/vil ikke deltage	I alt procent	I alt antal
§ 110-boformer	98	2	100	61
Øvrige botilbud	86	14	100	69
Værested, varmestue	86	14	100	253
Alkohol-/stofbehandling	86	14	100	195
Rådgivning	75	25	100	28
Psykatri/skadestue	86	14	100	218
Kommunale enheder	94	6	100	210
Jobcentre	76	24	100	106
Anden myndighed	83	17	100	100
Øvrige sociale tilbud/andet	93	7	100	125
Alle	87	13	100	1.365

Særligt i tre kategorier er der flere, der har svaret, end i 2009. Det gælder 'alkohol-/stofbehandling', 'jobcentre' og 'øvrige sociale tilbud/andet', hvor svarprocenten er steget med over 10 procentpoint. Eksempelvis er svarprocenten blandt landets jobcentre steget fra 62 pct. til 76 pct., mens svarprocenten for tilbud inden for alkohol- og stofbehandlingsområdet er steget fra 74 pct. i 2009 til 86 pct. Derimod er svarprocenten nogenlunde på niveau med 2009 i kategorierne 'værested/varmestuer', 'rådgivning', 'psykiatri/skadestue' og 'anden myndighed'.

KONTROL FOR DOBBELTTÆLLINGER

Der er mulighed for, at der er udfyldt to eller flere personske-maer for den samme person i løbet af kortlægningsugen (uge 6). Det skyldes fremgangsmåden, hvor samtlige relevante enheder på området er blevet bedt om at indsende oplysninger om de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, som de sociale tilbud eller myndigheder har haft kontakt med eller kendskab til i optællingsugen. Således kan en person, der befinder sig i en hjemløshedssituation, have haft kontakt med flere forskellige sociale tilbud og myndigheder i løbet af ugen. Denne person bliver derfor registreret ad flere omgange, samtidig med at enheder, der ikke nødvendigvis havde kontakt med, men kendskab til personen, ligeledes har registreret vedkommende. I det omfang CPR-nummer, fødselsdato og initialer fremgår af personske-maet, har det ved hjælp af disse oplysninger været muligt at gennemføre en kontrol for sådanne dobbeltregistreringer.

I forbindelse med optællingen er der blevet udfyldt 6.583 personske-maer. Heraf har det været muligt at identificere 5.609 personer som unikke ved hjælp af fuldstændige CPR-numre eller unikke kombinationer af fødselsdato og initialer. Således er sammenlagt 974 personske-maer identificeret som dobbeltregistreringer af den samme person. Det højeste antal ske-maer, der er registreret for én person, er fem.

Ved kontrollen for dobbeltregistreringer har vi som udgangspunkt prioriteret at anvende oplysningerne i de personske-maer, som personen selv har været med til at udfylde. Vi har dernæst benyttet de ske-maer, som har de mest fyldestgørende oplysninger, samt ske-maer fra sociale tilbud, hvor personen er i behandling eller overnatter, ud fra an-

tagelsen om, at personalet har det bedste kendskab til personens aktuelle situation.

Hovedparten af dobbeltregistreringerne er blevet identificeret med udgangspunkt i CPR-numre eller kombinationen af initialer og fødselsdato. Dog har vi for omkring 720 personer ikke tilstrækkelige oplysninger til at afgøre, hvorvidt der kan være tale om dobbelttællinger. Der er her foretaget en sammenligning med udgangspunkt i initialer samt oplysninger om køn, alder og geografiske tilhørsforhold. Enkelte personer er således på denne baggrund blevet identificeret som dobbeltregistreringer.

Ud fra oplysningerne i personskemaerne har vi frasorteret ca. 200 personer, da vi har vurderet, at personerne ikke falder ind under undersøgelsens definition af hjemløshed. Det drejer sig bl.a. om kvinder, der befinder sig på et krisecenter som følge af vold i familien samt personer, der afsoner under Kriminalforsorgen eller opholder sig på et hospital eller behandlingssted, og som først henholdsvis løslades eller udskrives mere end 1 måned efter kortlægningssugen.

Baseret på erfaringer fra de tidligere kortlægninger er der nogle kommuner, der har registreret adresseløse personer fra folkeregisteret uden reelt at have kendskab til, hvorvidt disse personer reelt befinder sig i en hjemløshedssituation. At en person er adresseløs i folkeregisteret, er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at personen kan defineres som hjemløs. Gældende for en stor del af disse personer i de pågældende kommuner er, at der ingen oplysninger er anført i personskemaet, ud over at vedkommende befinder sig i en uoplyst hjemløshedssituation. Således er der taget kontakt til de indberettende myndigheder i de kommuner, hvor der har været registreret en betydelig del hjemløse i kategorien 'uoplyst' set i forhold til både den pågældende kommunes indbyggertal og det samlede hjemløsetal. I de kommuner, hvor det er oplyst, at der alene er trukket personer fra folkeregisteret uden yderligere kendskab til personerne, er disse ekskluderet fra kortlægningen.

Ydermere har vi på baggrund af det ekstra spørgsmål i personskemaet for personer med flygtninge-/indvandrerbaggrund om, hvorvidt deres ophold er fast eller legalt, valgt at foretage opgørelserne i rapporten uden gruppen af hjemløse, der ikke har fast ophold eller opholdstilladelse i Danmark. Det skyldes, at der må antages at være en stor usikkerhed forbundet med det opgjorte antal hjemløse uden fast eller legalt ophold. Det hænger sammen med, at personer uden opholdstilladelse kun i be-

grænset omfang kan benytte offentlige sociale tilbud og derfor ikke registreres på disse. Vi har heller ikke CPR-numre for denne gruppe, hvorved kontrollen for dobbelttællinger for disse hjemløse ikke kan foretages på samme måde som for gruppen af hjemløse med fast ophold eller opholdstilladelse. Gruppen bliver dog nærmere beskrevet i kapitlet om etnicitet. Da det i de tidligere tællinger ikke har været muligt at adskille personer med og uden fast eller legalt ophold, kan denne ændring betyde, at nogle af opgørelserne ikke er helt sammenlignelige med opgørelserne i de tidligere kortlægninger. Vi nævner derfor gruppen af hjemløse uden fast ophold eller opholdstilladelse, hvor det er nødvendigt, for at kunne sammenligne opgørelserne i 2009 og 2011. I alt er der blevet registreret 107 personer som værende hjemløse uden fast eller legalt ophold i landet.

Med disse ændringer betyder det samlet set, at 5.290 personer er identificeret som unikke og hjemløse i undersøgelsen fordelt på de forskellige hjemløshedssituationer. Inklusive gruppen af hjemløse uden fast eller legal opholdstilladelse er der i tællingen registreret 5.397 personer som hjemløse. Derudover er der for enkelte variable, som indgår i undersøgelsen, et internt bortfald, i det omfang der er svaret 'ved ikke' på de enkelte spørgsmål. Hvor dette er tilfældet, er der i opgørelserne gjort opmærksom på størrelsen af det interne bortfald.

OMFANGET AF UNDERESTIMERING

I forbindelse med kortlægningen af antallet af hjemløse personer er der en generel usikkerhed forbundet med undersøgelsens opgørelser. Vi antager, at der er et vist 'mørketal' forbundet med opgørelserne. Der er nemlig en risiko for, at nogle personer, som befinder sig i en hjemløshedssituation, ikke indgår i undersøgelsen. Omfanget af underestimering afhænger i høj grad af antallet af personer, der ikke er i kontakt med det sociale system, eller som af andre årsager ikke er blevet registreret i kortlægningen, eksempelvis hvis det pågældende tilbud, personen befinder sig i eller er i kontakt med, ikke deltager i kortlægningen. Således har antallet af sociale tilbud, der ikke deltager i optællingen, også betydning for omfanget af underestimering. Der er en mindre gruppe af tilbud, der ikke deltager i kortlægningen. Derudover vurderer vi, at langt de største og mest centrale sociale tilbud og myndigheder er med i undersøgelsen.

Underrapporteringen må antages at være mest sandsynlig i kategorierne med gadesovere og personer, der overnatter hos familie og venner, i det omfang personer, der befinder sig i disse hjemløshedssituationer, ikke er i kontakt med sociale tilbud. Generelt må de 5.290 registrerede hjemløse, der danner grundlaget for denne kortlægning, således betragtes som et minimumstal. Dog skal det samtidig understreges, at det er forventeligt, at hovedparten af de hjemløse rent faktisk er i kontakt med det sociale system, dels i forbindelse med udbetaling af overførselsindkomst, dels i forbindelse med sociale serviceydelser, herunder på § 110-boformerne. Det kan derfor antages, at langt hovedparten af de hjemløse indgår i kortlægningerne. Et forsigtigt skøn over det reelle omfang af personer, der i uge 6 i 2011 befandt sig i en hjemløshedssituation, er ca. 5.500-6.500 personer.

De opgjorte tal afspejler antallet af hjemløse i én uge, og der er derfor tale om en såkaldt stock-opgørelse og ikke om en flow-opgørelse, hvor antallet opgøres over en længere periode. Kortlægningen giver således et øjebliksbillede af hjemløshedens omfang i en given uge. Imidlertid er der dog en væsentlig forskel på de to opgørelsesmetoder. Dette understreges af Ankestyrelsens årsstatistik for § 110-boformerne, da der på årsbasis er ca. tre gange så mange personer, der benytter sig af disse boformer, end der er indskrevet her på et givent tidspunkt (Ankestyrelsen, 2010, s. 10). Eftersom § 110-boformerne, dvs. herberg og forsorgshjem, er den situation ud af de otte hjemløshedssituationer, hvor der befinder sig flest personer, kan forholdet mellem antallet af brugere på et givent tidspunkt og antallet af brugere i løbet af et år anvendes til at foretage et forsigtigt skøn over hjemløshedens samlede omfang på årsbasis. Vi benytter samme omregningsfaktor som i 2009 på 2,4 mellem det øjebliksbillede, som kortlægningen giver, og antallet af hjemløse på årsbasis samt en usikkerhed på 1.000 personer til hver side. Omregningsfaktoren er lavere end faktoren særskilt for § 110-boformerne. Det skyldes, at der i løbet af optællingsugen er en del af gadesoverne, brugere af natvarmestuer og hjemløse, der opholder sig hos familie og venner, som også har overnattet på § 110-boformerne, hvilket antageligt også vil forekomme på årsbasis. På årsbasis skønner vi således, at mellem 11.700 og 13.700 personer oplever at være hjemløse i Danmark. Det er 700 personer flere end i 2009.

HJEMLØSHEDENS OMFANG

I dette kapitel gennemgår vi omfanget af hjemløsheden fordelt på de otte situationer, der indgår i vores definition af hjemløshed. Vi ser ligeledes på udviklingen i forhold til kortlægningerne i 2007 og 2009. Dermed kan vi beskrive udviklingen i hjemløsheden over de tre kortlægninger i løbet af de sidste 4 år.

HJEMLØSHEDENS OMFANG PÅ LANDSPLAN

Sammenlagt har vi registreret 5.290 personer, som befandt sig i én af de otte hjemløshedssituationer i uge 6 i 2011. Det svarer til 0,1 pct. af den danske befolkning.⁴ Tallet svarer således til, at 1 ud af 1.052 danskere i optællingsugen var hjemløse og blev registreret i undersøgelsen. Det samlede antal personer fordelt på hjemløshedssituationer er gengivet i tabel 4.1.

4. I 1. kvartal 2011 var befolkningstallet i Danmark 5.564.219 (Danmarks Statistik, 2011, s. 2).

TABEL 4.1

Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation. Antal og procent.

	Antal personer	Procent af alle hjemløse
Gaden	426	8
Natvarmestue	283	5
Herberg	1.874	35
Hotel	68	1
Familie/venner	1.433	27
Udslusning	227	4
Kriminalforsorgen	88	2
Hospital	173	3
Andet	367	7
Uoplyst	351	7
I alt	5.290	100

Anm.: Kategorierne i tabellen refererer til hjemløshedssituationerne opgjort i tabel 2.1. Derudover indgår kategorien 'uoplyst' hjemløshedssituation. I denne og de følgende tabeller er benyttet forkortelser for de enkelte situationer defineret i tabel 2.1.

8 pct. af de hjemløse, svarende til 426 personer, har i løbet af kortlægningsugen overnattet på gaden, i en trappeopgang eller lignende. Blandt gadesoverne er der dog også en del personer, der i ugens løb har benyttet andre overnatningsformer. Således har 127 personer i denne gruppe også overnattet på natvarmestuer, mens 56 har benyttet herberger og forsorghjem. Herudover har 142 gadesovere også overnattet hos familie og venner i kortlægningsugen. 144 gadesovere angiver ikke at have benyttet andre overnatningsformer end gaden. Det skal bemærkes, at der således er en forholdsvis lille andel af gadesoverne, der også benytter herberger og forsorghjem, men derimod opholder gadesoverne sig i højere grad på natvarmestuer eller overnatter tilfældigt hos familie og venner, hvor det kan antages, at en del overnatter hos bekendte i misbrugsmiljøer.

5 pct., svarende til 283 personer, har overnattet på natvarmestuer, dvs. akutte tilbud om nødovertatning. Af denne gruppe er det 93 personer, der samtidig angiver at have benyttet herberger og forsorghjem, mens 98 personer angives at have overnattet hos familie og venner.

35 pct., svarende til 1.874 personer, har overnattet på herberger og forsorghjem. Her finder vi først og fremmest § 110-boformerne, som således er den overnatningsform, som flest af de hjemløse benytter sig af ifølge opgørelsen. I løbet af kortlægningsugen er det dog som nævnt et lidt højere antal, der har benyttet boformerne, da personer, som

samtidig har angivet at have overnattet på gaden eller benyttet natvarmestuer, er opgjort i disse kategorier.

Kun en meget lille del, 68 personer, overnatter på hotel, vandrehjem eller lignende på grund af hjemløshed.

Hjemløse, der opholder sig hos familie eller venner, udgør den næststørste gruppe. Der er således 27 pct. af de hjemløse, svarende til 1.433 personer, som overnatter hos familie eller venner. Her skal det understreges, at det alene er de personer, der samtidig er kendskab til hos myndighederne eller i de sociale tilbud, der indgår i opgørelsen, og at der som nævnt i forrige kapitel således må antages at være et mørketal af personer, som ikke er i kontakt med sociale tilbud og/eller myndigheder.

4 pct. af de hjemløse befinder sig i udslusningstilbud. Eftersom § 107-boformer ikke indgår i denne kortlægning, må det antages, at det navnlig er personer i udslusningstilbud i tilknytning til § 110-boformerne, der indgår i opgørelsen.

88 personer er opgjort som hjemløse, der befinder sig under Kriminalforsorgen, hvor der er under 1 måned til løsladelsen, uden at der er fundet en boligløsning.

Tilsvarende er det 3 pct. af de hjemløse, svarende til 173 personer, der befinder sig på et hospital eller behandlingssted, hvor der er mindre end 1 måned til udskrivning, uden at der er fundet en boligløsning. Her skal det påpeges, at der herudover også kan være personer uden egen bolig, der er indskrevet på hospitaler eller behandlingstilbud, men hvor der er mere end 1 måned til en forventet udskrivning.

Endelig er 7 pct. af de hjemløse opgjort i henholdsvis kategorien 'andet' og 'uoplyst'. En betydelig del af de personer, der er opgjort i kategorien 'andet', befinder sig på krisecentre. Det skyldes, som nævnt i kapitel 2, at de københavnske krisecentre i modsætning til de tidligere kortlægninger er opgjort i denne kategori. En del personer er ligeledes opgjort til at opholde sig i midlertidige 'nødboliger' uden lejekontrakt, mens nogle få opholder sig på en båd. Endelig indgår der i denne kategori en række personer, der har egen bolig, men ikke kan opholde sig i den, dvs. de såkaldt funktionelt hjemløse.

SAMMENLIGNING MELLEM 2007, 2009 OG 2011

I tabel 4.2 har vi sammenstillet fordelingen på hjemløshedssituationer i uge 6 i 2011 med fordelingerne for uge 6 i 2009 og 2007. Tallene udgør som sagt et øjebliksbillede af omfanget af hjemløsheden i disse uger og udgør således ikke et tal for, hvor mange der har været hjemløse i årets løb.

Sammenligner vi hjemløshedens omfang i 2011 med de tidligere kortlægninger, viser tabellen, at der i 2011 er registreret 5.290 hjemløse mod 4.998 hjemløse i 2009, hvilket svarer til en stigning på knap 6 pct. Denne stigning kan først og fremmest tilskrives det betydeligt højere antal hjemløse, der i kortlægningssugen i 2011 overnatter hos familie og venner. Imidlertid er der i forbindelse med opgørelserne af hjemløsheden i 2011 foretaget en mindre ændring, der gør, at antallet af hjemløse for 2011 ikke er helt sammenligneligt med resultaterne fra henholdsvis 2007 og 2009. I 2011 indgår hjemløse uden fast eller legal opholdstilladelse ikke i opgørelserne. Denne gruppe af hjemløse har det imidlertid ikke været muligt at udskille særskilt ved de forrige kortlægninger. Når hjemløse uden fast eller legalt ophold inkluderes, er forskellen mellem kortlægningerne i 2009 og i 2011 en smule større. Når opgørelserne foretages med denne gruppe, er der i 2011 registreret 5.397 hjemløse, hvilket i forhold til 2009 svarer til en stigning i hjemløsheden på knap 8 pct.

Det samlede antal hjemløse i 2007 er ikke helt sammenligneligt med resultaterne fra 2009 og 2011, hvilket skyldes, at der i 2009 er foretaget nogle ændringer i de operationelle definitioner af kategorierne 'udslusning', 'Kriminalforsorgen' og 'hospital'. Det er således også disse ændringer, der afspejles i de relativt markante fald i antallet af hjemløse, der opholdt sig enten under Kriminalforsorgen eller på hospitaler fra 2007 til 2009. Foretages sammenligningen mellem de tre kortlægninger uden disse tre kategorier, er der i 2007 registreret 4.456 hjemløse mod 4.576 hjemløse i 2009 og 4.802 hjemløse i 2011. På landsplan er antallet af registrerede hjemløse i førnævnte kategorier steget med knap 8 pct. mellem kortlægningssugerne i 2007 og 2011, mens antallet fra 2007 til 2009 er steget med 3 pct. og således 5 pct. fra 2009 til 2011.⁵ Stigningen i

5. Inklusive gruppen af hjemløse uden fast eller legal opholdstilladelse er antallet af registrerede hjemløse for disse kategorier 4.896 personer i 2011. Således er antallet af registrerede hjemløse steget med knap 10 pct. fra 2007 til 2011, mens antallet fra 2007 til 2009 er steget med 3 pct. og med 7 pct. fra 2009 til 2011.

antallet af hjemløse fra 2007 til 2011 kan også i høj grad tilskrives den markante stigning i antallet af hjemløse, der overnatter hos familie og venner, da antallet i denne gruppe er på niveau med antallet i 2009.

TABEL 4.2

Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation. Antal.

	Uge 6, 2007	Uge 6, 2009	Uge 6, 2011
Gaden	552	506	426
Natvarmestue	-	355	283
Herberg	2.269	1.952	1.874
Hotel	110	88	68
Familie/venner	1.025	1.086	1.433
Udslusning	355	164	227
Kriminalforsorgen	219	86	88
Hospital	223	172	173
Andet	165	316	367
Uoplyst	335	273	351
I alt	5.253	4.998	5.290

I forhold til de enkelte hjemløshedssituationer er der over tid registreret færre hjemløse, der overnatter på gaden. Således var der i 2007 552 gadesovere mod henholdsvis 506 og 426 gadesovere i 2009 og i 2011. Tages der højde for gruppen af hjemløse uden fast ophold eller opholdstilladelse, er antallet af gadesovere stadig faldet i 2011. Inklusiv denne gruppe af hjemløse er der således registreret 465 personer i denne kategori.

Fra 2009 til 2011 er antallet af hjemløse, der opholder sig på natvarmestuer, ligeledes faldet på landsplan. Dog skal det bemærkes, at hvis de hjemløse uden fast eller legalt ophold inkluderes i opgørelsen, er der tale om et fald fra 355 personer i uge 6, 2009 til 315 personer i uge 6, 2011, da 32 personer uden opholdstilladelse befinder sig i denne kategori.

I forhold til antallet af herbergsbrugere er der fra 2009 til 2011 registreret et fald på 78 personer i denne hjemløshedssituation. Dette skyldes, at de københavnske krisecentre, der både varetager en krisecenter- og herbergsfunktion i 2011, ikke længere indgår i denne kategori, men derimod er opgjort i 'andet'-kategorien. Derudover tyder tabellen på, at der er sket et betydeligt fald i antallet af registrerede herbergsbrugere fra kortlægningen i 2007 til 2009. Dog kan en stor del af dette fald tilskrives, at kategorien 'natvarmestuer' i 2007-kortlægningen indgik i samme kategori som herberger. Lægges disse to kategorier sammen i de

to seneste kortlægninger, ses det, at der er sket en lille stigning i antallet af hjemløse i denne gruppe fra 2007 til 2009, mens antallet, grundet den operationelle ændring i hjemløshedsdefinitionen, er faldet fra 2.269 personer i 2007 til 2.157 personer i 2011.

Antallet af hjemløse i kategorien 'hotel' er faldet over tid. Dog kan en del af faldet fra kortlægningen i 2007 til kortlægningen i 2009 skyldes, at antallet af hjemløse, der opholder sig på en campingplads i 2009, er blevet flyttet fra denne kategori og i stedet indgår under kategorien 'andet'. Derimod er der tale om et reelt fald i antallet af registrerede hjemløse i denne kategori i 2011 sammenlignet med 2009.

I modsætning hertil er der sket en markant stigning i antallet af hjemløse, der overnatter hos familie og venner, hvor der er registreret væsentligt flere i 2011 end i 2009. Antallet af hjemløse i denne gruppe er nogenlunde konstant mellem de første to kortlægninger.

For kategorierne 'udslusning', 'Kriminalforsorgen' og 'hospital' er det alene i den førstnævnte kategori, hvor der er sket en stigning i antallet af hjemløse fra 164 personer i 2009 til 227 personer i 2011. Denne stigning skyldes dog primært, at et enkelt tilbud, der tilvejebringer midlertidige boliger til hjemløse, har registreret deres tilbud under denne kategori, mens de tidligere har opgjort disse under 'andet'-kategorien. Derimod gælder for de to øvrige kategorier, at antallet er nogenlunde konstant i de to kortlægninger.

I forhold til kategorien 'andet' er der sket en markant stigning fra 2007 til 2009 og en mindre stigning fra 2009 til 2011. Førstnævnte stigning kan til dels skyldes ændringen i den operationelle hjemløshedsdefinition, hvor hjemløse, der opholder sig på campingpladser i 2009, er opgjort i denne kategori frem for i kategorien 'hotel'. Derimod kan en stor del af stigningen fra 2009 til 2011 skyldes, at de københavnske krisecentre i denne kortlægning netop er opgjort i 'andet'-kategorien.

DEMOGRAFISK PROFIL

I dette kapitel tegner vi en demografisk profil af de hjemløse i forhold til køn, alder, indkomstgrundlag, og om personen har børn.

KØN

Hovedparten af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, er mænd. Som det fremgår af tabel 5.1, er 77 pct. således mænd, mens kun 23 pct. er kvinder. I 2009 udgjorde andelen for mænd og kvinder henholdsvis 78 pct. og 22 pct. Der er en generel overvægt af mænd i de fleste hjemløshedssituationer. Forskellen på de to køn er størst blandt gadesoverne og de hjemløse på natvarmestuer, hvor henholdsvis 85 pct. og 83 pct. er mænd. Derimod er der en næsten lige stor andel af mænd og kvinder, der befinder sig i et udslusningstilbud, henholdsvis 55 pct. og 45 pct. I forhold til kortlægningen fra 2009 befinder langt flere kvinder sig i et udslusningstilbud i 2011. Kvinders andel udgjorde 14 pct. i 2009 og er steget til 45 pct. i 2011. At der er markant flere hjemløse kvinder, der befinder sig i et udslusningstilbud, skyldes primært, at det tilbud, der tilvejebringer midlertidige boliger til hjemløse, har registreret i kategorien 'udslusning' og ikke i 'andet'-kategorien som i 2009.

TABEL 5.1

Hjemløse fordelt på køn, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Mænd	Kvinder	I alt procent	I alt antal
Gaden	85	15	100	425
Natvarmestue	83	17	100	281
Herberg	81	19	100	1.872
Hotel	70	30	100	67
Familie/venner	76	24	100	1.427
Udslusning	55	45	100	225
Kriminalforsorgen	100	0	100	88
Hospital	71	29	100	173
Andet	57	43	100	361
Uoplyst	80	20	100	343
I alt	77	23	100	5.262

Anm.: Internt bortfald: 28.

ALDER

Hovedparten af dem, der befinder sig i en hjemløshedssituation, er yngre eller midaldrende, mens der er forholdsvis få ældre hjemløse. Tabel 5.2 viser aldersfordelingen inden for hver hjemløshedssituation, mens tabel 5.3 viser samme opgørelse, hvor fordelingen på hjemløshedssituationer er procentueret inden for hver aldersgruppe. Derved kan man se, i hvilken situation de hjemløse inden for hver aldersgruppe befinder sig.

4 pct. af de personer, som i uge 6 befandt sig i en hjemløshedssituation, var børn, dvs. under 18 år. Det svarer til 204 personer. Langt hovedparten af disse børn opholder sig sammen med deres hjemløse forældre – og navnlig sammen med en hjemløs mor – enten på de såkaldte familieinstitutioner, henvendt til denne målgruppe, eller i forskellige former for nødboliger, henvendt til hjemløse familier. Det kan særligt bemærkes, at mange børn, 28 pct., bor sammen med en eller begge forældre i et udslusningstilbud. Derudover er 31 pct. af børnene opgjort i 'andet'-kategorien, hvoraf hovedparten befinder sig på et krisecenter sammen med en hjemløs mor. Derudover viser tabellen, at der ikke er registreret gadehjemløshed blandt børn i Danmark. Vi vil i det efterfølgende afsnit nærmere belyse forhold omkring de hjemløses børn.

TABEL 5.2
Hjemløse fordelt efter aldersgrupper, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	≤17 år	18-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	≥ 60 år	I alt	I alt antal
Gaden	0	17	12	28	25	14	4	100	401
Natvarmestue	0	7	9	24	30	24	6	100	264
Herberg	3	12	7	21	29	21	6	100	1.866
Hotel	0	16	9	19	24	19	12	100	67
Familie/venner	1	33	18	22	19	5	2	100	1.407
Udslusning	25	17	9	18	16	12	3	100	227
Kriminalforsorgen	0	42	11	28	15	3	0	100	88
Hospital	1	17	19	27	20	9	8	100	173
Andet	17	14	9	21	23	11	6	100	363
Uoplyst	2	18	13	22	25	16	3	100	330
I alt	4	19	12	22	24	14	5	100	5.186

Anm.: Internt bortfald: 104.

TABEL 5.3

Hjemløse fordelt efter aldersgrupper, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	≤17 år	18-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	≥ 60 år
Gaden	0	7	8	10	8	8	7
Natvarmestue	0	2	4	6	6	9	7
Herberg	30	22	23	34	43	54	50
Hotel	0	1	1	1	1	2	3
Familie/venner	7	47	41	27	22	10	11
Udslusning	28	4	3	4	3	4	3
Kriminalforsorgen	0	4	2	2	1	0	0
Hospital	1	3	6	4	3	2	6
Andet	31	5	5	7	7	5	10
Uoplyst	4	6	7	6	7	7	5
I alt procent	100	100	100	100	100	100	100
I alt antal	204	1.002	596	1.155	1.263	734	232

Anm.: Internt bortfald: 104.

31 pct. af de hjemløse er mellem 18 og 29 år. Andelen af hjemløse i denne gruppe er steget med 8 procentpoint i forhold til kortlægningen i 2009. 19 pct. af de hjemløse er mellem 18 og 24 år, mens 12 pct. er mellem 25 og 29 år. Ser vi på de hjemløse mellem 18 og 24 år, opholder 22 pct. af denne aldersgruppe sig på herberger og forsorgshjem. De fleste blandt de unge hjemløse, 47 pct., overnatter hos familie og venner. 7 pct. af de 18-24-årige overnatter på gaden, svarende til 69 personer. 17 pct. af alle gadesovere er således unge mellem 18 og 24 år, hvilket svarer til en stigning på 9 procentpoint i forhold til kortlægningen i 2009.

Det er i aldersgrupperne 30-39 og 40-49 år, at vi finder den største gruppe af hjemløse. 46 pct. af alle hjemløse er mellem 30 og 49 år. Hovedparten opholder sig på herberger og forsorgshjem, mens en mindre andel overnatter hos familie og venner. Det er også i disse aldersgrupper, at vi finder hovedparten af gadesoverne og de hjemløse, som benytter natvarmestuerne. 53 pct. af alle gadesovere er således mellem 30 og 49 år. Derudover skal det bemærkes, at der er sket nogle relativt markante ændringer for de hjemløse mellem 40 og 49 år siden kortlægningen i 2009. Det handler først og fremmest om hjemløshedssituationerne 'gaden', 'hotel' og 'udslusning'. Andelen af gadesovere mellem 40 og 49 år er faldet med 6 procentpoint. I 2009 var 31 pct. af alle gadesovere mellem 40 og 49 år, mens denne gruppe i 2011 udgør 25 pct. 24 pct. af de hjemløse, der overnatter på hotel, og 16 pct., der befinder sig i et udslusningstilbud, er mellem 40 og 49 år. Det svarer til et fald på henholdsvis 15 procentpoint og 18 procentpoint siden kortlægningen i 2009.

14 pct. af de hjemløse er mellem 50 og 59 år, mens der er relativt få hjemløse, der er over 60 år, svarende til 5 pct. Den lavere andel af ældre hjemløse kan afspejle, at der generelt er en høj dødelighed i hjemløsegruppen, og at mange hjemløse derfor dør tidligere end gennemsnitsbefolkningen. Samtidig kan der være en tendens til, at de ældre socialt udsatte i højere grad opfanges af det sociale system. Her kan det særligt bemærkes, at der gennem de senere år er oprettet en del såkaldte alternative plejehjemspladser til målgruppen af ældre hjemløse, der ofte forholdsvis tidligt – fra 50-årsalderen – udvikler egentlige plejebehov, navnlig efter et langvarigt misbrug. Det er endvidere karakteristisk for de ældre hjemløse, at halvdelen, 54 pct. af de 50-59-årige og 50 pct. af de hjemløse på 60 år og derover, overnatter på herberger. Derimod overnatter de i mindre omfang hos familie og venner sammenlignet med de øvrige aldersgrupper.

INDKOMSTGRUNDLAG

Det er en meget lille andel af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, som har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Som det fremgår af tabel 5.4, er det blot 4 pct. af de hjemløse, der har en lønindkomst. Den lave grad af tilknytning til arbejdsmarkedet afspejles også af, at kun 4 pct. modtager arbejdsløshedsdagpenge.

Langt hovedparten af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, modtager enten kontanthjælp eller førtidspension. 66 pct. modtager kontanthjælp, mens 19 pct. modtager førtidspension. Som tabel 5.5 viser, er andelen af førtidspensionister naturligt nok lavest blandt de yngre hjemløse, men allerede blandt de hjemløse i alderen 25-29 år er 7 pct. førtidspensionister, og blandt de 30-39-årige er 16 pct. førtidspensionister. Blandt de 50-59-årige er 35 pct. førtidspensionister.

Mens andelen af kontanthjælpsmodtagere er steget med 6 procentpoint, fra 60 pct. i 2009 til 66 pct. i 2011, er andelen af førtidspensionister faldet med 4 procentpoint fra 23 pct. i 2009 til 19 pct. i 2011. Derudover er der en meget lille andel, der modtager folkepension, og en lille gruppe på 2 pct., der modtager starthjælp.

4 pct. af de hjemløse angives ikke at have nogen officiel indkomst. Ser vi på de forskellige aldersgrupper, er andelen størst blandt de yngste og de 50-59-årige med henholdsvis 5 pct. og 4 pct. I forhold til de enkelte hjemløshedssituationer er der flest personer uden indtægt i gruppen af gadesovere med 12 pct. og hjemløse, der overnatter på natvarmestuer, med 10 pct. samt ikke overraskende blandt dem, der afventer en løsladelse fra Kriminalforsorgen, med 26 pct.

TABEL 5.4
De hjemløse fordelt efter indkomstgrundlag, særskilt for hjemløshedssituation. Procent.

	Løn	Dagpenge	Kontanthjælp	Starthjælp	Førtidspension	Folkepension	Andet	Ingen indtægt
Gaden	0	1	67	1	18	1	3	12
Natvarmestue	0	0	53	2	31	2	4	10
Herberg	4	4	62	3	24	2	5	2
Hotel	3	2	64	3	19	6	5	0
Familie/venner	4	4	76	1	10	0	5	2
Udslusning	10	12	54	2	13	1	10	1
Kriminalforsorgen	1	0	61	1	9	0	6	26
Hospital	0	8	50	2	34	4	6	2
Andet	7	3	59	3	18	3	6	3
Uoplyst	3	2	72	0	15	1	2	5
I alt	4	4	66	2	19	1	5	4

Anm.: Internt bortfald: 307.

TABEL 5.5

De hjemløse fordelt efter indkomstgrundlag, særskilt for aldersgrupper. Procent.

	Løn	Dagpenge	Kontanthjælp	Starthjælp	Førtidspension	Folkepension	Andet	Ingen indtægt
18-24 år	3	3	81	2	2	0	7	5
25-29 år	3	5	79	2	7	0	5	2
30-39 år	5	4	70	1	16	0	5	3
40-49 år	4	4	61	2	27	0	3	3
50-59 år	3	5	50	2	35	1	3	4
≥ 60 år	2	0	24	1	38	29	6	2
I alt	4	4	66	2	19	1	5	4

Anm.: Internt bortfald: 366.

DE HJEMLØSES BØRN

4 pct. af de personer, som i uge 6 befandt sig i en hjemløshedssituation, var børn, dvs. under 18 år. Det svarer til 204 personer mellem 0 og 17 år, som er registreret på selvstændige personskemaer og således er angivet at befinde sig i en hjemløshedssituation. For 170 af de hjemløse børn er det angivet, at de opholder sig på sociale tilbud sammen med én eller begge forældre. Det handler om personer mellem 0 og 17 år, der har overnattet på herberger eller har opholdt sig i et udslusningstilbud sammen med en hjemløs forælder. 60 personer i denne gruppe opholder sig sammen med mindst en forælder på et krisecenter, mens ni personer overnatter hos familie og venner sammen med en forælder.

For seks af de hjemløse børn er det angivet, at de ikke opholder sig sammen med deres forældre. Heraf oplyses tre personer at overnatte hos familie eller venner, to at opholde sig alene på hospitaler eller behandlingstilbud og en enkelt at opholde sig i et udslusningstilbud.

I personskemaet har det været muligt at angive, om de hjemløse har mindreårige børn, og hvorvidt de har henholdsvis daglig omsorg eller delt samværsret med disse børn. Svarene er opgjort særskilt for køn – opgørelserne for mænd ses i tabel 5.6 og for kvinder i tabel 5.7. Det bør bemærkes, at der ikke er spurgt om voksne børn, og at tallene særligt for de ældre aldersgrupper ikke viser, om de hjemløse måtte have voksne børn.

16 pct. af de hjemløse kvinder har daglig omsorg for børn, og den største andel findes blandt de 30-39-årige med 26 pct. Der er også flest hjemløse kvinder mellem 30 og 39 år, der har mindreårige børn, idet 66 pct. (ikke afbildet) i denne aldersgruppe angiver at have børn mellem 0 og 17 år.

Hvad angår andelen af kvinder mellem 18 og 29 år, er det henholdsvis 10 pct. af de 18-24-årige og 22 pct. af de 25-29-årige, der har daglig omsorg for børn. I forhold til kortlægningen i 2009 er andelen faldet med 10 procentpoint i disse to aldersgrupper. 10 pct. af de hjemløse kvinder angiver, at de har delt omsorg/samværsret, mens det for 9 pct. gælder, at de har børn, men ingen samværsret.

Der er derimod kun 1 pct. af de hjemløse mænd, hvoraf de fleste er i alderen 25-39 år, der har daglig omsorg for børn. Dog bør det ikke overses, at 11 pct. af de hjemløse mænd og hele 21 pct. af de 30-39-årige mænd har delt omsorg eller samværsret med deres børn. 13 pct. af de hjemløse mænd har mindreårige børn, men har ikke samværsret.

TABEL 5.6

De hjemløse mænd fordelt efter, om de har mindreårige børn, herunder daglig omsorg og delt samværsret, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Har daglig omsorg for børn			Har delt omsorg/samværsret		Har børn, men har ikke omsorg/samværsret		Andet	Har ikke børn	I alt procent	I alt antal
18-24 år	0	2	2	2	2	1	94	100	640		
25-29 år	2	11	11	11	3	74	100	418			
30-39 år	2	21	18	4	55	754	100				
40-49 år	1	16	3	19	3	61	100	790			
50-59 år	0	5	2	12	2	80	100	494			
≥ 60 år	1	1	2	6	2	90	100	160			
I alt	1	11	13	3	72	3.256	100				

Anm.: Internt bortfald: 707.

TABEL 5.7

De hjemløse kvinder fordelt efter, om de har mindretårige børn, herunder daglig omsorg og delt samværsret, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Har daglig omsorg for børn		Har delt omsorg/samværsret		Har børn, men har ikke omsorg/samværsret		Andet	Har ikke børn	I alt procent	I alt antal
18-24 år	10	3	2	0	85	100	264			
25-29 år	22	13	4	3	58	100	119			
30-39 år	26	21	17	1	34	100	210			
40-49 år	17	11	16	4	52	100	226			
50-59 år	9	1	5	3	82	100	98			
≥ 60 år	0	0	0	3	97	100	38			
I alt	16	10	9	2	63	100	955			

Anm.: Internt bortfald: 147.

Tallene påpeger således, at en betydelig del af de hjemløse er forældre. I forlængelse heraf kan der rettes en særlig opmærksomhed mod vanskeligheden ved at varetage en forælderrolle og skabe en ramme for samværet med børnene, når den voksne befinder sig i en hjemløshedssituation.

GEOGRAFISK FORDELING

I dette kapitel ser vi nærmere på, hvordan hjemløsheden er fordelt geografisk. Vi belyser først fordelingen af hjemløshed mellem byer for herefter at undersøge variationen i hjemløsheden på kommunalt plan inden for de fem regioner. Dernæst ser vi på, hvorvidt og i hvilket omfang der er sket geografiske forskydninger i hjemløsheden siden kortlægningen i 2009.

FORDELING PÅ BYER

Opgørelsen af de hjemløses geografiske fordeling er opgjort ud fra oplysninger om både registrerings- og hjemkommunen. Som udgangspunkt antages registreringskommunen at være den kommune, hvor den hjemløse primært opholder sig i form af ophold på fx herberg eller natvarmestue. Dog er en del registreringssteder forskellige behandlingstilbud, hvorfor det ikke uden videre kan antages, at registreringskommunen altid udgør den hjemløses opholdskommune, eftersom personen kan modtage behandling i andre kommuner end i kommunen, hvor personen typisk opholder sig. Derfor har vi i det følgende opgjort de hjemløse både ud fra registreringskommunen og ud fra hjemkommunen, dvs. den kommune, hvor personen har folkeregisteradresse.

Tabel 6.1 viser antallet af hjemløse fordelt på de store byer samt på de mellemstore og mindre provinsbyer. Opgørelsen er opgjort særskilt for København, Frederiksberg, Københavns omegn⁶, Aarhus, Odense og Aalborg, da langt størstedelen af alle hjemløse, 71 pct., opholder sig i disse byområder. For den øvrige del af landets kommuner er opdelingen foretaget efter, hvorvidt kommunens største by har henholdsvis over eller under 20.000 indbyggere.⁷

Som det fremgår af tabellen, er der generelt tale om relativt små afvigelser på tværs af de to opgørelsesmetoder.

TABEL 6.1

Hjemløse fordelt efter byområder, opgjort efter henholdsvis registrerings- og hjemkommune. Procent og antal.

	Registrerings- kommune. Antal	Registrerings- kommune. Procent	Hjem- kommune. Antal	Hjem- kommune. Procent
København	1.553	29	1.507	29
Frederiksberg	197	4	203	4
Københavns omegn	999	19	1.028	19
Aarhus	608	11	588	11
Odense	185	4	178	3
Aalborg	229	4	231	4
> 20.000	1.032	20	1.053	20
< 20.000	487	9	502	10
I alt	5.290	100	5.290	100

Lidt over halvdelen af landets hjemløse opholder sig i hovedstadsområdet. Opgørelsen baseret på hjemkommune viser, at 52 pct. af de hjemløse, svarende til 2.738 personer, befinder sig i København, på Frederiksberg eller i hovedstadens omegnskommuner. 18 pct. af de hjemløse, svarende til 997 personer, befinder sig i de tre store provinsbyer Aarhus, Odense eller Aalborg. 20 pct., svarende til 1.053 personer, befinder sig i

6. Københavns omegn er afgrænset som kommunerne i Region Hovedstaden (ekskl. København, Frederiksberg og Bornholm) samt kommunerne Greve, Solrød, Køge, Lejre og Roskilde i Region Sjælland.

7. Øvrige kommuner, hvis største by har over 20.000 indbyggere, er: Esbjerg, Randers, Kolding, Horsens, Vejle, Herning, Silkeborg, Næstved, Fredericia, Viborg, Holstebro, Slagelse, Sønderborg, Holbæk, Svendborg, Hjørring, Frederikshavn, Haderslev, Ringsted og Skive.

de mellemstore provinsbyer, mens 10 pct. af landets hjemløse, svarende til 502 personer, opholder sig i de små provinsbyer.

I tabel 6.2 ses fordelingen på de forskellige hjemløshedssituationer inden for hvert byområde. Opgørelsen er foretaget med udgangspunkt i den hjemløses hjemkommune. Således tager vi i opgørelsen højde for, at en del hjemløse opholder sig på fx § 110-boformer eller på behandlingstilbud i andre kommuner. Ved at opgøre tallene på baggrund af hjemkommunen tegner vi derfor et mere retvisende billede af den reelle fordeling af hjemløse i de enkelte kommuner.

Som det fremgår af tabellen, er der en relativt stor variation i antallet af registrerede hjemløse fordelt på de forskellige hjemløshedssituationer på tværs af de enkelte byområder. I hovedstadsområdet udgør gadesoverne 6-10 pct. af alle hjemløse. I Aarhus og Aalborg er henholdsvis 9 pct. og 10 pct. af de hjemløse gadesovere, mens andelen i Odense udgør 4 pct.

Hvad angår antallet af hjemløse, der overnatter på natvarmestuer, er andelen størst i Odense med 11 pct., mens der i København og på Frederiksberg er 9 pct. hjemløse i denne kategori og 8 pct. i Aarhus. Derimod opholder blot 2 pct. i Aalborg og 1 pct. i de københavnske omegnskommuner sig på natvarmestuer.

Lidt over en tredjedel af de registrerede hjemløse opholder sig på et herberg, hvorved denne hjemløshedssituation er den mest udbredte. Ser vi på de enkelte byområder, er andelen størst i Odense, hvor 51 pct. af de hjemløse befinder sig på et herberg, mens andelen udgør 38 pct. i Aalborg og 35 pct. henholdsvis i København og på Frederiksberg. Andelen er lavest i Københavns omegn og i Aarhus, hvor henholdsvis 23 pct. og 27 pct. overnatter på et herberg.

TABEL 6.2

Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, opgjort for hvert byområde. Procent og antal.

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Uøstus- ning	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet og uoplyst	I alt procent	I alt antal
København	9	9	35	1	19	4	1	3	19	100	1.507
Frederiksberg	6	9	35	3	25	7	1	6	8	100	203
Københavns omegn	10	1	23	1	35	6	2	3	19	100	1.028
Aarhus	9	8	27	1	36	7	1	2	9	100	588
Odense	4	11	51	1	18	4	1	1	9	100	178
Aalborg	10	2	38	0	28	2	4	7	9	100	231
> 20.000	5	3	51	2	25	3	1	3	7	100	1.053
< 20.000	7	4	33	2	33	2	5	5	9	100	502
I alt	8	5	36	1	27	4	2	3	14	100	5.290

TABEL 6.3
Hjemløse fordelt efter registreringskommune (ned ad) og hjemkommune (hen ad). Antal.

	København	Frederiksberg	Københavns omegn	Aarhus	Odense	Aalborg	> 20.000	< 20.000	I alt
København	1.451	17	73	0	0	1	5	6	1.553
Frederiksberg	9	184	4	0	0	0	0	0	197
Københavns omegn	36	2	936	0	0	3	16	6	999
Aarhus	1	0	0	588	0	1	5	13	608
Odense	1	0	0	0	167	0	8	9	185
Aalborg	0	0	1	0	0	222	3	3	229
> 20.000	2	0	5	0	7	3	987	28	1.032
< 20.000	7	0	9	0	4	1	29	437	487
I alt	1.507	203	1.028	588	178	231	1.053	502	5.290

Hvad angår andelen, der bor hos familie og venner, er der stadig en væsentlig forskel byområderne imellem. Selvom der i Københavns Kommune er flere, 19 pct., der overnatter hos familie og venner i 2011, er andelen stadig blandt de laveste sammenlignet med de øvrige byområder. Kun Odense har med 18 pct. hjemløse i denne kategori færre end København. Andelen er meget højere i Aarhus og i hovedstadens omegnskommuner, hvor henholdsvis 36 pct. og 35 pct. af de hjemløse overnatter hos familie og venner.

Andelen af hjemløse, der befinder sig i et midlertidigt udslusningstilbud, er derimod mere jævnt fordelt. Færrest personer opholder sig i denne kategori i Aalborg, svarende til 2 pct., mens 7 pct. af de hjemløse på Frederiksberg og i Aarhus opholder sig i udslyningsboliger.

Hjemløse, der befinder sig på hotel, hospital eller i Kriminalforsorgens varetægt, udgør generelt en lille andel og er nogenlunde ens på tværs af byområderne.

Som førhen omtalt opholder nogle hjemløse sig ikke i deres hjemkommune, men befinder sig på eksempelvis behandlingstilbud eller øvrige sociale tilbud i andre kommuner. Det kan fx afspejle ophold i kommuner, hvor der er § 110-boformer beliggende. Derfor viser tabel 6.3 antallet af hjemløse fordelt efter registreringskommune, opgjort i rækkerne (ned ad), og hjemkommune, opgjort i søjlerne (hen ad).

Langt de fleste hjemløse er registreret i den kommune, hvor de har folkeregisteradresse. Dog fremgår det, at eksempelvis 17 personer, der har hjemkommune på Frederiksberg, og 73 personer, der har hjemkommune i Københavns omegnskommuner, er blevet registreret af sociale tilbud i Københavns Kommune. Modsat er der også 45 personer, der har hjemkommune i Københavns Kommune, som er registreret på tilbud på Frederiksberg eller i Københavns omegn, henholdsvis 9 og 36 personer. Ligeledes viser en opgørelse (ikke afbildet), at der også inden for de københavnske omegnskommuner er en række tilfælde, hvor den hjemløses registreringskommune ikke er den samme som hjemkommunen.

Tendensen er ikke så udtalt i Odense og Aalborg, mens det for Aarhus gælder, at alle 588 personer, der har hjemkommune i Aarhus, også er registreret her. I de små og mellemstore provinsbyer er der også en mindre gruppe af hjemløse, der opholder sig i en anden kommune end hjemkommunen.

FORDELING PÅ KOMMUNER

De følgende tabeller omkring fordelingen af hjemløse på kommunalt niveau er opgjort særskilt for de fem regioner på baggrund af de hjemløses hjemkommuner. Dette skyldes, at afrapporteringen af disse opgørelser fra kortlægningen i 2009 er baseret på fordelinger efter hjemkommune, hvorfor vi, med henblik på at kunne sammenligne tallene, ligeledes baserer opgørelserne på hjemkommuner. Derudover er denne opgørelsesmetode valgt, da der også her er en del hjemløse, som opholder sig på herberger, forsorgshjem eller behandlingstilbud i andre kommuner. Fordelingen efter hjemkommuner tegner således, i særdeleshed for mindre kommuner uden § 110-boformer, et mere retvisende billede af den reelle fordeling af hjemløse i de enkelte kommuner. Tabeller efter registreringskommuner findes i bilag 4.

Tabel 6.4 viser, at der i Region Hovedstaden samlet set er registreret 2.647 personer, der i uge 6 befandt sig i en hjemløshedssituation. Dette svarer til 1,6 hjemløse pr. 1.000 indbyggere. Ligeledes fremgår det af tabellen, at der er en stor forskel i antallet af hjemløse i de enkelte kommuner i regionen.

Hjemløsheden i København og Frederiksberg Kommune gennemgår vi særskilt i de efterfølgende afsnit. Ser vi således alene på de øvrige kommuner, viser opgørelsen, at der er en del hjemløse med hjemkommune i kommuner som Albertslund, Ballerup, Helsingør, Hillerød, Hvidovre, Høje-Taastrup, Gladsaxe, Glostrup, Rødovre og Tårnby. Kendetegnende for disse kommuner, på nær Helsingør og Hillerød, er, at størstedelen af de hjemløse opholder sig hos familie og venner. Som ved kortlægningen i 2009, hvor samme tendens gjorde sig gældende, skyldes dette formentlig i et vist omfang, at ventelisterne til kommunalt anviste boliger til grupper med særlige behov er relativt lange i flere omegnskommuner.

Enkelte kommuner, særligt Hvidovre, har en forholdsvis stor gruppe af hjemløse, der befinder sig i en 'anden' eller 'uoplyst' hjemløshedssituation end de otte definerede hjemløshedssituationer. Dette kan skyldes flere ting. På den ene side kan det hænge sammen med, at den pågældende lokale myndighed har viden eller kendskab til hjemløse, men blot ikke kender deres aktuelle hjemløshedssituation. På den anden side kan dette – baseret på erfaringer fra de tidligere to kortlægninger – dog også hænge sammen med, at nogle kommuner, særligt de køben-

havnske omegnskommuner, har registreret adresseløse personer fra folke­registret som værende hjemløse og kategoriseret disse i 'andet/uoplyst'-kategorien. Er det tilfældet, er der risiko for, at antallet af hjemløse i denne kategori er overestimeret, da vi ikke ved, om disse adresseløse personer også reelt er hjemløse. Som beskrevet i kapitel 3 er der dog forsøgt taget højde for dette, eftersom vi har kontaktet de kommuner med relativt mange hjemløse i 'andet/uoplyst'-kategorien i forhold til kommunens samlede hjemløshed og spurgt ind til deres registreringspraksis. Alt andet lige kan der dog stadig være en mindre usikkerhed forbundet med det registrerede antal hjemløse i denne kategori for de enkelte omegnskommuner.

Som tidligere nævnt er der registreret 2.647 hjemløse i hele Region Hovedstaden. Imidlertid er dette antal ikke helt sammenligneligt med tallene i 2009-kortlægningen, eftersom hjemløse uden fast eller legal ophold i landet ikke er inkluderet i opgørelserne fra 2011. Dette forbehold gælder særligt i Region Hovedstaden, hvor 84 ud af 107 personer i denne gruppe af hjemløse befinder sig. Inden for regionen er det særligt tallene for København, der ikke er direkte sammenlignelige med forrige kortlægning. Som vi ligeledes vil se i et af de følgende afsnit, opholder størstedelen af de hjemløse uden fast eller legal opholdstilladelse sig i Københavns Kommune. Inklusive denne gruppe er der registreret 2.731 hjemløse i Region Hovedstaden. Således er antallet af hjemløse steget med 356 personer i forhold til kortlægningen i 2009. For en del kommuner gælder også, at der er en betydelig variation i antallet af hjemløse registreret ved kortlægningerne i 2011 og 2009.

Som det fremgår af tabel 6.5, er der sammenlagt registreret 463 hjemløse i Region Sjælland. Antallet er en smule lavere end ved kortlægningen i 2009 og svarer til 0,6 hjemløse personer pr. 1.000 indbyggere. Sammenlagt befinder 269 hjemløse, svarende til knap 60 pct. af de registrerede hjemløse i regionen, sig i Guldborgssund, Næstved, Roskilde og Slagelse. Det høje antal hjemløse i disse kommuner skyldes hovedsageligt, at der her er § 110-boformer beliggende. Som ved forrige kortlægning tyder dette enten på, at en del hjemløse har folke­registeradresse på boformerne, eller at det i persons­kemaerne ikke er blevet anført, hvis personen er hjemmehørende i andre kommuner.

TABEL 6.4
Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, særskilt for hjemkommune, Region Hovedstaden. Antal.

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- nings- bolig	Krimi- nalfor- sorgen	Hospi- tal	Andet og uoplyst	I alt 2011	I alt 2009	Pr. 1.000 indb. (2011)
Albertslund	2	1	5	0	20	0	3	5	10	46	46	1,7
Allerød	0	0	1	0	0	8	0	0	1	10	3	0,4
Ballerup	6	1	6	0	21	8	2	4	2	50	35	1,0
Bornholm	1	0	0	1	14	0	0	1	3	20	10	0,5
Brøndby	3	0	8	0	13	6	0	0	4	34	41	1,0
Dragør	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	7	0,1
Egedal	0	0	0	0	9	0	0	0	18	27	9	0,6
Fredensborg	2	0	1	1	4	0	0	0	1	9	8	0,2
Frederiksberg	13	19	71	5	51	15	1	11	17	203	233	2,1
Frederikssund	2	1	1	0	8	0	0	2	10	24	1	0,5
Furesø	0	0	1	0	7	0	1	0	1	10	6	0,3
Gentofte	4	3	11	1	9	2	0	1	6	37	34	0,5
Gladsaxe	10	0	10	0	26	6	1	1	8	62	54	1,0
Glostrup	3	0	13	0	19	0	4	2	14	55	15	2,6
Gribskov	1	0	10	0	6	3	1	5	3	29	6	0,7
Halsnæs	1	0	0	0	7	0	1	0	2	11	15	0,4
Helsingør	6	0	25	0	10	0	2	1	1	45	39	0,7
Hertev	3	0	15	1	16	1	0	2	4	42	18	1,6
Hillerød	3	1	36	0	7	0	0	5	6	58	63	1,2
Hvidovre	10	0	19	0	56	11	1	1	32	130	67	2,6
Høje Taastrup	13	1	17	1	21	2	1	0	7	63	45	1,3

(Fortsættes)

TABEL 6.4 (FORTSAT)

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- nings- bolig	Krimi- nalfor- sorgen	Hospi- tal	Andet og uoplyst	I alt 2011	I alt 2009	Pr. 1.000 indb. (2011)
Hørsholm	0	0	2	0	1	0	0	2	0	5	1	0,2
Ishøj	5	0	2	0	11	0	0	0	8	26	26	1,3
København	139	128	527	18	287	56	18	42	292	1.507	1.494	2,8
Lyngby-Tårnbæk	3	0	0	0	1	4	0	0	0	8	12	0,2
Rudersdal	4	0	2	0	10	6	0	0	6	28	13	0,5
Rødovre	4	2	2	0	31	2	0	1	9	51	32	1,4
Tårnby	5	0	4	0	21	0	0	1	16	47	38	1,2
Vallensbæk	2	0	0	0	6	0	0	0	0	8	1	0,6
I alt	245	157	789	29	692	130	36	88	481	2.647	2.375	1,6

TABEL 6.5
Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, særskilt for hjemkommune, Region Sjælland, Antal.

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- nings- bolig	Krimi- nalfor- sorgen	Hospi- tal	Andet og uoplyst	I alt 2011	I alt 2009	Pr. 1.000 indb. (2011)
Faxe	2	8	0	0	5	0	0	0	0	15	6	0,4
Greve	6	2	5	1	11	0	0	1	9	35	22	0,7
Guldborgsund	2	3	89	1	3	0	0	0	2	100	120	1,6
Holbæk	0	0	18	0	2	0	2	1	0	23	33	0,3
Kalundborg	2	0	0	0	3	0	2	0	0	7	65	0,1
Køge	0	0	2	0	4	0	0	1	0	7	13	0,1
Lejre	2	0	1	0	1	0	1	1	5	11	49	0,4
Lolland	6	1	9	0	5	0	2	4	2	29	16	0,6
Næstved	4	1	32	0	18	6	0	0	5	66	59	0,8
Odsherred	2	0	0	1	4	4	1	0	0	12	3	0,4
Ringsted	2	0	1	1	10	0	0	0	0	14	7	0,4
Roskilde	0	0	35	2	4	0	1	0	14	56	17	0,7
Slagelse	4	2	25	13	1	0	1	0	1	47	48	0,6
Solrød	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	14	0,1
Sorø	4	1	0	0	0	0	0	0	0	5	11	0,2
Stevns	0	0	0	2	6	0	0	2	3	13	8	0,6
Vordingborg	1	0	3	0	9	2	0	1	5	21	18	0,5
I alt	37	18	220	21	87	13	10	11	46	463	509	0,6

TABEL 6.6

Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, særskilt for hjemkommune, Region Syddanmark, Antal.

	Natvarme- stue		Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- ningsbolig	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet og uoplyst	I alt	Pr. 1.000 indb. (2011)	
	Gaden	I alt 2011								I alt 2009		
Assens	1	1	1	0	5	0	1	0	1	10	14	0,2
Billund	0	0	1	0	6	1	2	0	2	12	17	0,5
Esbjerg	5	3	71	0	35	4	0	8	4	130	128	1,1
Fanø	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3	3	0,9
Fredericia	3	8	2	1	17	0	0	0	5	36	23	0,7
Faaborg- Midtfyn	0	0	4	0	2	0	0	0	4	10	15	0,2
Haderslev	0	0	38	0	4	0	0	1	1	44	37	0,8
Kerteminde	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0,0
Kolding	3	0	39	1	6	1	0	0	2	52	60	0,6
Langeland	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0,1
Middelfart	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3	3	0,1
Nordfyn	0	1	1	2	0	0	0	0	0	4	5	0,1
Nyborg	1	0	0	1	13	0	1	0	2	18	3	0,6
Odense	8	20	91	1	32	7	1	2	16	178	208	0,9
Svendborg	3	0	21	0	12	2	1	0	6	45	63	0,8
Sønderborg	2	0	3	0	6	0	0	6	2	19	14	0,2
Tønder	1	0	2	0	2	0	2	0	0	7	11	0,2
Varde	0	0	12	0	5	1	2	4	4	28	27	0,6
Vejen	2	0	0	1	9	0	2	0	4	18	24	0,4
Vejle	7	0	8	2	57	3	2	0	19	98	97	0,9
Ærø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Aabenraa	0	0	3	0	0	0	2	1	0	6	21	0,1
I alt	36	33	298	9	213	21	17	23	73	723	774	0,6

TABEL 6.7
Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, særskilt for hjemkommune, Region Midtjylland. Antal.

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- nings- bolig	Krimi- nalfor- sorgen	Hospi- tal	Andet og uoplyst	I alt 2011	I alt 2009	Pr. 1.000 indb. (2011)
Favrskov	0	0	1	0	3	0	0	0	0	4	12	0,1
Hedensted	0	0	2	0	1	0	0	0	0	3	18	0,1
Herning	10	14	106	0	23	3	0	0	8	167	149	1,9
Holstebro	3	2	29	0	5	0	1	2	1	43	39	0,8
Horsens	4	2	33	0	14	0	1	2	1	57	87	0,7
Ikast-Brand	0	2	1	0	9	0	3	1	0	16	14	0,4
Lemvig	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	14	0,3
Norddjurs	3	0	1	0	28	1	0	3	2	38	6	1,0
Odder	1	0	0	0	7	0	0	0	1	9	2	0,4
Randers	2	1	23	0	16	12	0	5	5	64	100	0,7
Ringkøbing- Skjern	0	0	2	0	1	0	1	0	0	4	20	0,1
Samsø	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	0,5
Silkeborg	1	0	26	0	8	0	1	0	3	39	46	0,4
Skanderborg	0	0	1	0	6	0	0	0	1	8	5	0,1
Skive	0	1	1	1	5	0	0	1	4	13	8	0,3
Struer	0	0	4	0	1	1	0	0	0	6	4	0,3
Syddjurs	0	0	0	1	7	0	0	0	4	12	3	0,3
Viborg	0	0	56	0	4	0	0	0	0	60	62	0,6
Aarhus	53	45	159	6	209	41	5	13	57	588	466	1,9
I alt	78	67	451	8	348	58	15	27	87	1.139	1.057	0,9

TABEL 6.8

Hjemløse fordelt efter hjemløshedssituation, særskilt for hjemkommune, Region Nordjylland, Antal.

	Gaden	Natvar- mestue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslus- nings- bolig	Krimi- nalfor- sorg	Hospi- tal	Andet og uoplyst	I alt 2011	I alt 2009	Pr. 1.000 indb. (2011)
Brønderslev	2	0	2	0	5	0	0	4	5	18	11	0,5
Frederikshavn	1	1	2	1	11	0	0	1	5	22	19	0,4
Hjørring	0	1	3	0	7	0	0	3	0	14	10	0,2
Jammerbugt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,0
Læsø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Mariagerfjord	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0,0
Morsø	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0,0
Rebild	1	0	2	0	0	0	0	0	0	3	2	0,1
Thisted	2	1	14	0	5	0	1	1	0	24	14	0,5
Vesthimmer- land	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	6	0,1
Aalborg	24	5	87	0	65	5	9	15	21	231	218	1,2
I alt	30	8	116	1	93	5	10	24	31	318	286	0,5

I Region Syddanmark er der i løbet af optællingsugen samlet set blevet registreret 723 personer som hjemløse, hvilket svarer til 0,6 hjemløse personer pr. 1.000 indbyggere. Tabel 6.6 viser, at 76 pct. af de hjemløse er registreret i de større byer svarende til Odense, Esbjerg, Vejle, Kolding, Svendborg og Haderslev. Det høje tal for disse kommuner afspejler, at der i alle, på nær i Vejle, er § 110-boformer beliggende. Derudover overnatter en stor del også hos familie og venner.

Selvom der i enkelte kommuner er registreret flere hjemløse sammenholdt med kortlægningen i 2009, viser det samlede billede et fald i antallet af registrerede hjemløse, svarende til 51 personer. Det er navnlig i Odense, Svendborg og Aabenraa, at faldet er oplevet.

Det fremgår af tabel 6.7, at der er registreret 1.139 hjemløse i Region Midtjylland, hvilket svarer til 0,9 hjemløse pr. 1.000 indbyggere. I forhold til kortlægningen i 2009 er der således sket en mindre stigning i antallet af hjemløse, hvor tallet var på 1.057 personer. Lidt over halvdelen af regionens hjemløse opholder sig i Aarhus, hvor der er registreret 588 hjemløse. Det er 122 flere i forhold til kortlægningen i 2009. Tallene for Aarhus gennemgås særskilt i et af de følgende afsnit. Derudover er hjemløsheden hovedsageligt koncentreret i Herning, Horsens, Randers og Viborg, der alle har § 110-boformer placeret. Kendetegnende for disse kommuner er også, at de alle, på nær Herning, har oplevet et fald i antallet af hjemløse.

I forhold til de fire øvrige regioner befinder der sig færrest hjemløse i Region Nordjylland, både i absolutte tal og relativt. 318 personer er registreret som hjemløse, hvilket svarer til, at der er 0,5 hjemløse pr. 1.000 indbyggere i regionen. Knap 75 pct. af de hjemløse i regionen befinder sig i Aalborg. Efter Aalborg er Thisted og Frederikshavn de to kommuner med flest hjemløse. Derimod har hverken Jammerbugt eller Læsø registreret nogen hjemløse i løbet af optællingsugen.

UDVIKLINGEN I HJEMLØSHEDEN MELLEM 2009 OG 2011

I det følgende ser vi på, hvorvidt og i hvilket omfang hjemløsheden har ændret sig i de større byområder mellem 2009 og 2011. Som i de forrige afsnit er fordelingerne også her opgjort på hjemkommune.

I 2011 er der sammenlagt registreret 5.290 hjemløse, hvilket svarer til 292 flere personer sammenlignet med 2009. Som tidligere nævnt

indgår de hjemløse uden fast ophold eller opholdstiladelse ikke i opgørelsen over det samlede antal hjemløse, hvilket gør, at tallet for 2011 er en smule lavere, end det ville have været med denne gruppe. Inkluderes gruppen af hjemløse uden fast eller legalt ophold i landet, vil forskellen i antallet af hjemløse i forhold til kortlægningen i 2009 udgøre knap 400 personer.

Tabel 6.9 viser, at der med hensyn til hjemløsheden er sket forskydninger mellem byområderne fra 2009 til 2011. Andelen af hjemløse er steget i Københavns omegn og i Aarhus, mens det er faldet i de mindre provinsbyer. Samtidig er niveauet nogenlunde uændret i Københavns Kommune, på Frederiksberg, i Odense, Aalborg og de mellemstore provinsbyer.

TABEL 6.9

Hjemløse fordelt efter byområder i henholdsvis 2009 og 2011, opgjort for hjemkommuner. Antal og procent.

	2009 Antal	2009 Procent	2011 Antal	2011 Procent
København	1.494	30	1.507	29
Frederiksberg	233	5	203	4
Københavns omegn	701	14	1.028	19
Aarhus	466	9	588	11
Odense	208	4	178	3
Aalborg	218	4	231	4
> 20.000	1.056	21	1.053	20
< 20.000	622	12	502	10
I alt	4.998	100	5.290	100

Inden for hvert byområde er også sket betydelige forskydninger, hvilket fremgår af tabel 6.10, hvor den procentvise ændring for hvert område er opgjort. I Københavns omegn er der registreret 1.028 hjemløse i 2011 mod 701 i 2009, og antallet er også steget i Aarhus og i Aalborg. Derimod har Frederiksberg, Odense og de mindre provinsbyer alle oplevet et fald i hjemløsheden på mellem 13 og 20 pct. I de mellemstore provinsbyer er niveauet nogenlunde konstant, hvilket det tilsyneladende også er for Københavns Kommune. Imidlertid er tallet for København ikke i samme grad som de øvrige byområder sammenligneligt med hjemløsetallet fra 2009, hvilket skyldes, at 64 pct. af de hjemløse uden fast eller legalt ophold i landet svarende til 69 personer befinder sig i København. Når

denne gruppe af hjemløse inkluderes, er der registreret 5 pct. flere hjemløse i København sammenholdt med 2009.

Vi gennemgår i de følgende afsnit udviklingen i hjemløsheden nærmere for København, Frederiksberg, Københavns omegn samt de tre store provinsbyer, Aarhus, Odense og Aalborg. I det omfang det er nødvendigt for at kunne sammenligne med opgørelserne i kortlægningen fra 2009, nævnes gruppen af hjemløse uden fast ophold eller opholdstilladelse. Derudover ser vi fortsat på tallene opgjort i forhold til de hjemløses hjemkommune.

TABEL 6.10

Procentvis ændring af antal hjemløse mellem 2009 og 2011, særskilt for byområder.

	2009 Antal	2011 Antal	Procentvis ændring
København	1.494	1.507	+0,9
Frederiksberg	233	203	-12,9
Københavns omegn	701	1.028	+46,6
Aarhus	466	588	+26,2
Odense	208	178	-14,4
Aalborg	218	231	+6,0
> 20.000	1.056	1.053	-0,3
< 20.000	622	502	-19,3
I alt	4.998	5.290	+5,8

KØBENHAVN

Siden kortlægningen i 2009 har niveauet for hjemløshed i København tilsyneladende været nogenlunde konstant. Som det er blevet pointeret tidligere, befinder hovedparten af de hjemløse uden fast eller legalt ophold sig i hovedstaden, hvorfor der inklusive denne gruppe er sket en mindre stigning i antallet af hjemløse fra 1.494 i 2009 til 1.576 i 2011 svarende til 82 personer. Da de fleste hjemløse i denne gruppe opholder sig på gaden eller natvarmestuer, samtidig med at der er betydelige fluktuationer inden for og på tværs af de forskellige hjemløshedssituationer, vil vi med udgangspunkt i tabel 6.11 se på udviklingen i antallet af hjemløse inden for hver enkelt hjemløshedssituation.

TABEL 6.11

Antal hjemløse i København 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

Antal.

	2009	2011
Gaden	174	139
Natvarmestue	213	128
Herberg	637	527
Hotel	36	18
Familie/venner	181	287
Udslusning	36	56
Kriminalforsorgen	13	18
Hospital	38	42
Andet	102	172
Uoplyst	64	120
I alt	1.494	1.507

Ser vi først på antallet af gadesovere, er der registreret et fald fra 174 til 139 personer. Imidlertid kan faldet tilskrives de ændringer, der er foretaget i forhold til sammenligningsgrundlaget mellem de to kortlægninger. I optællingsugen blev der registreret 27 gadesovere uden fast eller legal opholdstilladelse i København. Hvis vi således tager højde for og inddrager disse personer, er antallet af hjemløse, der opholder sig på gaden, på niveau med kortlægningen i 2009, svarende til 166 personer. En del af gadesoverne har i løbet af optællingsugen også opholdt sig på andre overnatningsformer. Således har 71 gadesovere også overnattet på natvarmestuer eller herberger i registreringsugen, mens 31 gadesovere ligeledes har opholdt sig hos familie og venner. I alt 67 hjemløse har udelukkende sovet på gaden i optællingsugen.

Et mere markant fald i antallet af hjemløse ser vi for gruppen, der overnatter på natvarmestuer. I 2009 blev der registreret 213 hjemløse på natvarmestuer, hvilket er 85 personer flere end i denne kortlægning. Dette fald kan ikke alene tilskrives, at de hjemløse uden fast eller legalt ophold er udeladt af opgørelsen. Inkluderes denne gruppe af hjemløse, er der i 2011 registreret 159 personer, som opholder sig på natvarmestuer. Ikke desto mindre er der stadig sket et fald i antallet af hjemløse, der befinder sig i denne situation svarende til 54 færre registrerede personer i 2011. Det skal dog bemærkes, at dette fald også kan afspejle, at nogle natvarmestuer ikke har deltaget i kortlægningen.

Hvad angår hjemløse, der overnatter på herberger, er der i 2011 registreret 527 personer i denne hjemløshedssituation mod 637 i 2009,

svarende til 110 personer. Om end hjemløse, der opholder sig på herberger, stadig udgør den største gruppe sammenlignet med hjemløse i de øvrige hjemløshedssituationer, er andelen i denne gruppe faldet fra at udgøre knap 43 pct. i 2009 til 35 pct. i 2011. Det hænger dog sammen med, at krisecentrene i denne kortlægning ikke er opgjort i denne kategori i modsætning til kortlægningen i 2009.

Derimod er der sket en betydelig stigning i antallet af hjemløse, der befinder sig hos familie og venner, fra 181 personer i 2009 til 287 personer i 2011. Dette formodes bl.a. at hænge sammen med en generel boligmangel til grupper med særlige behov.

I forhold til forrige kortlægning er der i 2011 blot registreret halvt så mange hjemløse, der overnatter på hoteller, mens antallet med enten en forestående løsladelse fra Kriminalforsorgen eller en forestående udskrivning fra et hospital eller et behandlingstilbud, uden at der er fundet en boligløsning, er nogenlunde ens på de to tidspunkter. Derimod er antallet af hjemløse i udslusningsboliger steget siden 2009, hvilket netop hænger sammen med, at et tilbud der tilvejebringer midlertidige boliger til hjemløse, har registreret deres tilbud i denne kategori.

292 hjemløse er ikke registreret i én af de otte definerede hjemløshedssituationer, hvilket for de 120 personers vedkommende hænger sammen med, at deres situation ikke er blevet registreret i personske maet. Dette skyldes formentlig i høj grad, at den indberettende myndighed ikke har kendskab til den enkeltes hjemløshedssituation. For de 172 personer gælder derimod, at de opholder sig i en anden situation end de definerede hjemløshedssituationer. Heraf er hovedparten hjemløse kvinder, der befinder sig på ét af de københavnske krisecentre. Som nævnt i kapitel 2, er det alene krisecentre i hovedstadsområdet samt personer på disse, hvis ophold ikke skyldes vold i familien, der indgår i kortlægningen. I alt befinder 152 personer sig på et krisecenter.

FREDERIKSBERG

Det registrerede antal hjemløse er faldet lidt på Frederiksberg til 203 personer mod 233 i 2009. Særligt er antallet af hjemløse, der overnatter på gaden, faldet fra 28 personer i 2009 til 13 personer i 2011. Samme tendens gør sig gældende for hjemløse, der befinder sig på hotel, hos familie og venner samt personer, der står over for en snarlig løsladelse fra Kriminal-

forsorgen uden at have en boligløsning. Derimod er antallet af hjemløse, der opholder sig på natvarmestuer eller i udslusningsboliger, steget betydeligt. En lille stigning er også at finde i gruppen af hjemløse, der overnatter på et herberg, mens personer med snarlig udskrivelse fra hospital eller behandlingssted er forblevet uændret siden 2009.

TABEL 6.12

Antal hjemløse på Frederiksberg 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

	2009	2011
Gaden	28	13
Natvarmestue	11	19
Herberg	64	71
Hotel	15	5
Familie/venner	56	51
Udslusning	5	15
Kriminalforsorgen	5	1
Hospital	11	11
Andet	15	8
Uoplyst	23	9
I alt	233	203

KØBENHAVNS OMEGN

Overordnet set er hjemløsheden steget markant i de kommuner, der tilsammen udgør de københavnske omegnskommuner. Området inkluderer kommunerne i de tidligere København, Frederiksborg og Roskilde Amter. Tabel 6.13 viser, at der er registreret 1.028 personer som hjemløse i 2011, mens det tilsvarende tal i 2009 var 701. Det svarer til 327 flere hjemløse i Københavns omegn i denne kortlægning. I forhold til de øvrige byer er denne stigning således den største i såvel absolutte som relative tal.

I denne kortlægning er der i Københavns omegn registreret flere hjemløse, som overnatter på gaden, end i 2009. Således var der i 2009 81 gadesovere, mens antallet i 2011 runder de 100 personer. Heraf har 41 gadesovere alene overnattet på gaden, mens 11 i optællingsugen også har opholdt sig på natvarmestuer eller herberger. 40 gadesovere angiver også at have overnattet hos familie og venner.

Antallet af personer, der benytter natvarmestuer, er nogenlunde på samme niveau i 2011 som i 2009. Derimod er der sket en betydelig stigning, svarende til 62 hjemløse, der overnatter på herberger, fra 172 personer i 2009 til 234 i 2011. Den mest markante stigning finder vi i gruppen af hjemløse, der overnatter hos familie og venner. Antallet er steget fra 231 registrerede personer i forrige kortlægning til 361 personer, hvilket svarer til, at der er registreret 130 flere hjemløse overnattende hos familie og venner. Denne tendens skyldes formentligt i et vist omfang de relativt lange ventelister til kommunalt anviste boliger til grupper med særlige behov i en række af omegnskommunerne.

TABEL 6.13

Antal hjemløse i Københavns omegn 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

	2009	2011
Gaden	81	100
Natvarmestue	9	12
Herberg	172	234
Hotel	16	8
Familie/venner	231	361
Udslusning	8	60
Kriminalforsorgen	17	19
Hospital	27	37
Andet	82	85
Uoplyst	58	112
I alt	701	1.028

Derudover er der sket en kraftig stigning i antallet af registrerede hjemløse, der befinder sig i udslusningsboliger, hvor der i 2009 blev registreret 8 personer mod 60 personer i 2011. Som det fremgår af kapitel 5, er der langt flere kvinder, der befinder sig i udslusningstilbud, sammenlignet med 2009. Her skal det igen bemærkes, at stigningen til dels skyldes, at det tilbud, som tilvejebringer midlertidige boliger til hjemløse, har registreret deres tilbud i denne kategori.

Der ses også en stigning i antallet af personer, der snarligt udskrives fra hospital eller behandlingstilbud, mens antallet af hjemløse på hoteller tilsvarende er faldet. Derimod er antallet af personer, der skal løslades fra Kriminalforsorgen, på nogenlunde samme niveau i 2011 som i 2009.

AARHUS

I Aarhus er der samlet set sket en betydelig stigning i antallet af registrerede hjemløse, når vi sammenligner de to kortlægninger. Således viser tabel 6.14, at der i 2011 er registreret 588 hjemløse i Aarhus mod 466 i 2009, hvilket er en forskel på 122 personer. Lige efter København er Aarhus den kommune, hvori der opholder sig flest hjemløse uden fast ophold eller opholdstilladelse. Når vi derfor inkluderer denne gruppe af hjemløse, er der registreret 605 hjemløse i 2011.

Andelen af hjemløse, der overnatter på gaden, er faldet en smule. I 2009 blev der registreret 66 gadesovere, mens der i 2011 er registreret 53 personer i denne kategori. De fleste gadesovere har benyttet andre overnatningsformer i optællingsugen. 28 gadesovere angiver også at have opholdt sig på natvarmestuer eller herberger, mens 12 har overnattet hos familie og venner. 12 gadesovere angiver udelukkende at have sovet på gaden i løbet af ugen.

TABEL 6.14

Antal hjemløse i Aarhus 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

	2009	2011
Gaden	66	53
Natvarmestue	49	45
Herberg	106	159
Hotel	2	6
Familie/venner	128	209
Udslusning	59	41
Kriminalforsorgen	10	5
Hospital	12	13
Andet	14	18
Uoplyst	20	39
I alt	466	588

Umiddelbart ser det ud til, at antallet af hjemløse på natvarmestuer er faldet fra 49 personer i 2009 til 45 personer i 2011. Tallet for 2011 er imidlertid ikke sammenligneligt med den forrige opgørelse, da langt de fleste hjemløse uden fast eller legalt ophold er registreret i denne kategori. Når der således tages højde for denne gruppe hjemløse, er antallet, der overnatter på natvarmestuer, steget en smule til 54 personer i 2011. De øvrige otte hjemløse, der hverken har fast eller legalt ophold, er registre-

ret nogenlunde jævnt i de øvrige kategorier og har derfor ikke større betydning for sammenligningsgrundlaget.

I forhold til hjemløse, der overnatter på herberger, er dette antal steget betydeligt fra 106 personer i 2009 til 159 personer i 2011. Tendensen er endnu mere markant for gruppen af hjemløse, der opholder sig hos familie og venner, hvor der er sket en stigning på 81 personer fra 128 i 2009 til 209 i 2011. I Aarhus Kommune kan dette antageligt også hænge sammen med knaphed på almene boliger til anvísning.

For gruppen af registrerede hjemløse, der enten befinder sig i udslusningsboliger eller står foran en snarlig løsladelse, gælder, at antallet er faldet siden 2009. Derimod er der registreret fire hjemløse flere i 2011, der overnatter på hoteller. Andelen, der står til at skulle udskrives fra et hospital eller behandlingssted, er nogenlunde på niveau med forrige kortlægning.

ODENSE

I Odense er der sket et fald i antallet af hjemløse, der er registreret i tælleugen, fra 208 personer i 2009 til 178 personer i 2011. Der er sket et markant fald i antallet af gadesovere. I 2011 er der registreret otte hjemløse, der sover på gaden, mens det tilsvarende antal i 2009 var 34. Modsat benytter 20 hjemløse natvarmestuer i 2011 mod 13 hjemløse i 2009. Der er også registreret flere hjemløse, der overnatter på herberger i optællingsugen. I 2011 er der registreret 91 personer i denne kategori mod 85 i 2009.

TABEL 6.15

Antal hjemløse i Odense 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

	2009	2011
Gaden	34	8
Natvarmestue	13	20
Herberg	85	91
Hotel	0	1
Familie/venner	37	32
Udslusning	7	7
Kriminalforsorgen	6	1
Hospital	4	2
Andet	10	11
Uoplyst	12	5
I alt	208	178

Derimod er antallet, der enten overnatter hos familie og venner eller står over for en løsladelse fra Kriminalforsorgen, faldet en smule. Samtidig er antallet, der befinder sig i udslusningsboliger, uændret, og det samme gør sig nogenlunde gældende for personer, der afventer udskrivning fra et hospital eller behandlingstilbud med fire personer i 2009 mod to personer i 2011.

AALBORG

TABEL 6.16

Antal hjemløse i Aalborg 2009 og 2011, fordelt efter hjemløshedssituation.

	2009	2011
Gaden	13	24
Natvarmestue	15	5
Herberg	94	87
Hotel	1	0
Familie/venner	45	65
Udslusning	1	5
Kriminalforsorgen	1	9
Hospital	9	15
Andet	32	8
Uoplyst	7	13
I alt	218	231

Som det fremgår af tabel 6.16 om hjemløsheden i Aalborg, er der siden kortlægningen i 2009 sket en stigning i antallet af registrerede hjemløse fra 218 personer i 2009 til 231 personer i 2011. Siden 2009 er der registreret 11 flere gadesovere, mens antallet af hjemløse, der benytter natvarmestuer, er faldet tilsvarende fra 15 personer i 2009 til fem personer i 2011. Også i andelen, der overnatter på herberg, er der sket et mindre fald fra 94 til 87 personer. Derimod er der flere hjemløse, svarende til 20 personer, der opholder sig hos familie og venner. Ligeledes er der registreret flere i udslusningsboliger samt personer, der afventer løsladelse fra Kriminalforsorgen eller udskrivning fra hospital eller behandlingstilbud uden boligløsning.

HELBRED OG MISBRUG

I dette kapitel ser vi nærmere på de hjemløses helbred og misbrugsproblemer. Som ved de foregående kortlægninger har en meget stor andel af de personer, der befandt sig i en hjemløshedssituation i optællingsugen, psykiske sygdomme eller misbrugsproblemer, mens en betydelig del har fysiske sygdomme. Samtidig er der en relativ stor gruppe af hjemløse, der både har en psykisk sygdom og misbrugsproblemer. Det samlede billede peger på, at hjemløsheden i Danmark stadig i væsentligt omfang er koncentreret i grupper med komplekse sociale og psykiske og/eller fysiske problemer.

I personskemaet er der spurgt, om personen har en 'psykisk' sygdom, hvor der har været mulighed for at svare 'ja', 'nej' eller 'ved ikke'. Samme spørgsmål er stillet omkring 'fysisk sygdom', hvor det tilmed har været muligt at angive, hvilke sygdomme der er tale om. I begge tilfælde er der ikke nødvendigvis tale om diagnosticerede sygdomme. Endelig er der spurgt, om personen har et misbrug, hvor der er skelnet mellem alkoholmisbrug, narkotikamisbrug af hårde stoffer (fx heroin, kokain, amfetamin, ecstasy), hash/khat og medicin (fx stesolid, ketogan, rohypnol).

FYSISK SYGDOM

Det fremgår af tabel 7.1, at 25 pct. af de hjemløse angives at have en eller flere fysiske sygdomme.⁸ Andelen med fysisk sygdom er størst blandt de hjemløse, der opholder sig på herberger, hvor 31 pct. angives at have en fysisk sygdom, efterfulgt af hjemløse på hoteller og natvarmestuer, hvor henholdsvis 28 pct. og 27 pct. har fysiske sygdomme. Også blandt dem, der overnatter hos familie og venner eller på gaden, er andelen forholdsvis høj. Blandt førstnævnte gruppe angives 21 pct. at have fysiske sygdomme, mens den tilsvarende andel blandt gadesoverne udgør 19 pct. Når vi ser på andelen særskilt for køn angives henholdsvis 24 pct. af kvinderne og 26 pct. af mændene at have en eller flere fysiske sygdomme.

Det er en bred variation af forskellige sygdomme, som angives. Blandt de sygdomme, der typisk er angivet, er sukkersyge, astma og øvrige lungesygdomme, hjerte- og karlidelser, gigt, problemer med ryg, hepatitis samt en del med HIV.

TABEL 7.1

Hjemløse fordelt efter, om de har en fysisk sygdom eller ej, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Har en fysisk sygdom	Har ikke en fysisk sygdom	I alt procent	I alt antal
Gaden	19	81	100	303
Natvarmestue	27	73	100	182
Herberg	31	69	100	1.525
Hotel	28	72	100	46
Familie/venner	21	79	100	1.117
Udslusning	16	84	100	154
Kriminalforsorgen	14	86	100	64
Hospital	20	80	100	137
Andet	25	75	100	249
Uoplyst	27	73	100	130
I alt	25	75	100	3.907

Anm.: Internt bortfald: 1.179.

8. Vi ser i dette kapitel bort fra de 204 personer, der er under 18 år. Det skyldes, at de fleste personer under 18 år opholder sig på sociale institutioner sammen med en forælder, hvorfor det er forældrenes situation, der betinger familiens situation.

Det skal påpeges, at der for ca. en fjerdedel af de hjemløse, der er registreret i optællingsugen, er svaret 'ved ikke' til spørgsmålet om fysisk sygdom. Det kan skyldes, at den indberettende myndighed eller det sociale tilbud ikke har haft kendskab til personernes fysiske tilstand, eller det kan være et udtryk for, at personerne ikke er tilstrækkelig udredt, til at det har været muligt at besvare spørgsmålet. Denne andel er særlig høj blandt hjemløse, der enten har overnattet på natvarmestuer eller på gaden, hvor henholdsvis 36 pct. og 29 pct. har svaret 'ved ikke'. Det samlede antal af 'ved ikke'-svar fremgår af det interne bortfald angivet under tabellen.

Tablet 7.2 viser andelen af hjemløse med fysisk sygdom fordelt på aldersgrupper. Det fremgår tydeligt af opgørelsen, at der er flest med fysiske sygdomme i de ældre aldersgrupper. Andelen er størst blandt de 50-59-årige, hvor 42 pct. af de hjemløse har en fysisk sygdom, og en smule lavere blandt de hjemløse på 60 år og derover med 37 pct. Knap hver fjerde hjemløse i alderen 30-39 år og knap hver tredje i alderen 40-49 år angiver at have fysiske sygdomme. For de to yngste grupper er andelen noget mindre, 13 pct. for de 18-24-årige og 17 pct. for de 25-29-årige.

TABEL 7.2

Hjemløse fordelt efter, om de har en fysisk sygdom eller ej, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Har en fysisk sygdom	Har ikke en fysisk sygdom	I alt procent	I alt antal
18-24 år	13	87	100	813
25-29 år	17	83	100	477
30-39 år	22	78	100	901
40-49 år	32	68	100	942
50-59 år	42	58	100	564
≥ 60 år	37	63	100	177
I alt	25	75	100	3.874

Anm.: Internt bortfald: 1.212.

PSYKISK SYGDOM

Vi har som tidligere nævnt ikke nærmere afgrænset begrebet 'psykisk sygdom' i personskeamaet, men blot spurgt, om personen har en psykisk

sygdom. Da der ikke nødvendigvis er tale om en diagnosticeret sygdom, er besvarelsene således også baseret på et skøn over, hvorvidt personen har en form for psykisk sygdom.

Vi ser i tabel 7.3, at for 44 pct. af de hjemløse er det angivet, at personen har en psykisk sygdom. Andelen af hjemløse med en psykisk sygdom er således højere i 2011 end i 2009, hvor det for 37 pct. af de hjemløse var oplyst, at de havde en psykisk sygdom.

Ikke overraskende er andelen med psykisk sygdom højest blandt gruppen, som afventer en forestående udskrivning fra hospital eller behandlingssted, med 76 pct. I denne kategori er der netop i en stor del af tilfældene tale om udskrivning fra psykiatriske afdelinger.

TABEL 7.3

Hjemløse fordelt efter, om de har en psykisk sygdom eller ej, særskilt for hjemløshedssituationer. Procent og antal.

	Har en psykisk sygdom	Har ikke en psykisk sygdom	I alt procent	I alt antal
Gaden	56	44	100	292
Natvarmestue	46	54	100	181
Herberg	39	61	100	1.436
Hotel	53	47	100	45
Familie/venner	46	54	100	1.074
Udslusning	32	68	100	147
Kriminalforsorgen	33	67	100	55
Hospital	76	24	100	155
Andet	33	67	100	248
Uoplyst	50	50	100	143
I alt	44	56	100	3.776

Anm.: Internt bortfald: 1.310.

Derudover finder vi den højeste andel med psykisk sygdom blandt hjemløse, der sover på gaden, hvor 56 pct. angives at have en psykisk sygdom, efterfulgt af hjemløse overnattende på hoteller med 53 pct. Også i gruppen af hjemløse, der overnatter på natvarmestuer eller hos familie og venner, finder vi en høj andel, idet 46 pct. i begge kategorier oplyses at have en psykisk sygdom. At andelen er så høj blandt hjemløse, der bor hos familie og venner, understreger, at denne gruppe, i lige så høj grad som hjemløse i de øvrige kategorier, har komplekse problemer ud over hjemløsheden. Andelen med psykisk sygdom blandt hjemløse på herberger udgør 39 pct., mens de øvrige kategorier hver har omkring en tredje-

del hjemløse med psykiske sygdomme. Når vi ser på andelene særskilt for køn, er der modsat gruppen af hjemløse med fysiske sygdomme flere kvinder, 48 pct. mod 43 pct. mænd, der angives at have en psykisk sygdom.

Det interne bortfald opgjort under tabellen vidner ligeledes om, at der for hver fjerde hjemløse er angivet 'ved ikke' i svarkategorien. For 680 hjemløse i denne svarkategori, dvs. lidt over halvdelen, gælder, at der også er angivet 'ved ikke' i forbindelse med spørgsmålet om fysisk sygdom.

Modsat den tydelige sammenhæng mellem de hjemløses alder og fysiske helbredstilstand er der en høj andel med psykisk sygdom på tværs af aldersgrupperne. Som det fremgår af tabel 7.4, er andelen af psykisk syge nogenlunde på samme niveau i alle aldersgrupper. Der er således også en betydelig gruppe blandt de yngre hjemløse, der angives at have en psykisk sygdom. 43 pct. af de hjemløse i alderen 18-24 år er oplyst at have en psykisk sygdom, hvilket er samme niveau som for de 40-49-årige og hjemløse på 60 år og derover. Knap halvdelen, 48 pct. i alderen 25-29 år, er angivet med en psykisk sygdom, hvorfor andelen er størst i denne gruppe, efterfulgt af de 30-39-årige med 46 pct. psykisk syge. Den laveste andel finder vi blandt hjemløse i alderen 50-59 år, hvor 38 pct. oplyses at have en psykisk sygdom.

TABEL 7.4

Hjemløse fordelt efter, om de har en psykisk sygdom eller ej, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Har en psykisk sygdom	Har ikke en psykisk sygdom	I alt procent	I alt antal
18-24 år	43	57	100	786
25-29 år	48	52	100	452
30-39 år	46	54	100	852
40-49 år	43	57	100	919
50-59 år	38	62	100	547
≥ 60 år	43	57	100	173
I alt	44	56	100	3.729

Anm.: Internt bortfald: 1.357.

MISBRUG

Vi ser i tabel 7.5 andelen af hjemløse med misbrug fordelt på de enkelte hjemløshedssituationer. Tabellen er opgjort for andelen med henholdsvis alkohol-, hash/khat-, narkotika- og medicinmisbrug, samt hvorvidt personen har et misbrug inden for mindst én af de fire kategorier. En meget stor andel af de hjemløse, 67 pct., har et misbrug inden for mindst én af disse kategorier. Andelen er højest blandt gadesovere og hjemløse, der overnatter på natvarmestuer, hvor henholdsvis 77 pct. og 80 pct. har et misbrug. Andelen med misbrug blandt personer, der står foran en snarlig løsladelse fra Kriminalforsorgen, er med 71 pct. lige så høj som for herbergsbrugerne, hvor andelen udgør 72 pct. Det er også en betydelig del af de hjemløse, der overnatter hos familie og venner, der angives at have et misbrug. 63 pct. i denne gruppe har et misbrug i mindst én af de fire kategorier. Dette understreger, at mange af de hjemløse, der bor hos familie og venner, også har misbrugsproblemer.

40 pct. af de hjemløse angives at have et alkoholmisbrug. Inden for dette misbrug finder vi flest blandt gadesoverne og hjemløse, der overnatter på herberger, 49 pct., efterfulgt af hjemløse på natvarmestuer, 48 pct. Andelen med et alkoholmisbrug blandt hjemløse, der overnatter hos familie og venner, er på 29 pct. Imidlertid skal her pointeres, at der er tale om et aldersfænomen, eftersom langt de fleste hjemløse, der opholder sig hos familie og venner, er yngre, og andelen af alkoholmisbrugere er lavere blandt de yngre hjemløse.

Brugen af hash er også meget udbredt blandt de hjemløse, hvor andelen med et sådant misbrug udgør 34 pct. Knap halvdelen af gadesoverne, 47 pct., har et misbrug af hash, hvilket er en betydelig større andel sammenlignet med hjemløse i de øvrige hjemløshedssituationer. Henholdsvis 39 pct. og 37 pct. af de hjemløse, der opholder sig hos familie og venner og på natvarmestuer, anvender ligeledes denne form for rusmiddel.

Knap hver fjerde hjemløse er angivet at have et narkotikamisbrug af hårde stoffer. Igen er det en betydelig del af gadesoverne og de hjemløse på natvarmestuer, henholdsvis 34 pct. og 35 pct., der befinder sig i et narkotikamisbrug. Imidlertid er andelen største blandt personer, der afventer løsladelse, hvor 45 pct. angives at have et narkotikamisbrug. Andelen med dette misbrug er blandt hjemløse hos familie og venner og blandt herbergsbrugerne på henholdsvis 23 pct. og 20 pct.

Andelen af hjemløse med et medicinmisbrug er 13 pct. og dermed den kategori, hvor der er færrest med et misbrug. Dog er der betydelig variation mellem de forskellige hjemløshedssituationer, hvor gadesovere og hjemløse på natvarmestuer udgør de største andele med 20 pct. og 23 pct. Blandt herbergsbrugerne er 13 pct. angivet at have et misbrugsproblem, mens den tilsvarende andel udgør 11 pct. blandt gruppen af hjemløse, der overnatter hos familie og venner. Derimod er det blot 4 pct. blandt de hjemløse overnattende på hoteller og 3 pct. i gruppen af hjemløse i udslusningsboliger, der har et medicinmisbrug. Ikke kun i denne kategori, men også vedrørende henholdsvis hashmisbrug og narkotikamisbrug af hårde stoffer, udgør hjemløse i udslusningsboliger gruppen med de laveste andele. Dette forhold kan skyldes en selektionseffekt, som følge af at der stilles krav til de hjemløse for at komme i betragtning til et ophold i denne boligtype. Ydermere kan det skyldes, at et ophold i en udslusningsbolig har en stabiliserende effekt, hvorfor færre personer i denne kategori angives at have disse misbrug.

TABEL 7.5

Hjemløse fordelt efter misbrug af forskellige rusmidler, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Alkohol	Hash/ Khat	Narkotika	Medicin	Mindst én af de fire kategorier	I alt antal
Gaden	49	47	34	20	77	333
Natvarmestue	48	37	35	23	80	231
Herberg	49	31	20	13	72	1.610
Hotel	36	28	13	4	55	47
Familie/venner	29	39	23	11	63	1.116
Udslusning	33	19	14	3	50	145
Kriminalfor- sorgen	17	32	45	18	71	65
Hospital	27	32	35	17	58	149
Andet	30	19	12	9	45	254
Uoplyst	38	33	30	12	74	144
I alt	40	34	23	13	67	4.094

Anm.: Internt bortfald: 992.

Når vi ser på, hvordan de hjemløse med misbrugsproblemer fordeler sig i forskellige aldersgrupper, er der generelt flest hash- og narkotikamisbrugere blandt de yngre hjemløse, mens de midaldrende og ældre hjemløse i

langt højere grad angives at have alkoholmisbrug. Der er dog forskel på omfanget af misbrug mellem hjemløse mænd og kvinder. Samlet set udgør andelen af de hjemløse kvinder med et misbrug inden for mindst én af de fire kategorier 49 pct., mens den tilsvarende andel blandt mændene er 73 pct. Derudover er der også variation i misbrugets omfang inden for de enkelte aldersgrupper, når der skelnes mellem mandlige og kvindelige hjemløse. Derfor ser vi i det følgende på misbrug særskilt for køn.

Vi vender først blikket mod de hjemløse mænd i tabel 7.6, hvor vi finder den største andel blandt alkoholmisbrugere med 43 pct., mens andelen af hjemløse med et medicinmisbrug udgør den mindste gruppe med 14 pct. 37 pct. angives at have et hashmisbrug og 24 pct. et misbrug af hårde stoffer.

Andelen af hjemløse mænd med et alkoholmisbrug er forholdsvis lav i den yngste aldersgruppe med 12 pct., og andelen stiger jævnt over aldersgrupperne. Andelen af alkoholmisbrugere er højest blandt de 50-59-årige med 65 pct. En modsat tendens findes blandt de hjemløse med et hashmisbrug. Her er andelen størst blandt de yngste grupper, hvor 58 pct. af de 18-24-årige mænd angives at have et sådant misbrug. Andelen er faldende med alderen, hvor 6 pct. af de hjemløse i alderen 60 år og derover har et hashmisbrug. Det er også de ældste hjemløse, der har den laveste andel af narkotikamisbrugere med 3 pct. Men i modsætning til hashmisbrugere top- per andelen af narkotikamisbrugere blandt de 30-39-årige med 37 pct. Samme tendens viser sig blandt medicinmisbrugere, hvor andelen på 20 pct. er størst blandt de hjemløse mænd mellem 30 og 39 år, hvorefter andelen falder til et niveau, der er lavere end for de yngste aldersgrupper.

TABEL 7.6

Hjemløse fordelt efter misbrug af forskellige rusmidler, særskilt for aldersgrupper. Mænd. Procent og antal.

	Alkohol	Hash/Khat	Narkotika	Medi- cin	Mindst én af de fire kategorier	I alt antal
18-24 år	12	58	21	7	67	545
25-29 år	26	47	34	16	68	369
30-39 år	44	42	37	20	77	747
40-49 år	56	30	22	17	77	811
50-59 år	65	21	12	10	74	517
≥ 60 år	48	6	3	4	54	157
I alt	43	37	24	14	73	3.146

Anm.: Internt bortfald: 817.

TABEL 7.7

Hjemløse fordelt efter misbrug af forskellige rusmidler, særskilt for aldersgrupper. Kvinder. Procent og antal.

	Alkohol	Hash/Khat	Narkotika	Medicin	Mindst én af de fire kategorier	I alt antal
18-24 år	15	28	18	7	39	229
25-29 år	17	19	22	6	36	105
30-39 år	21	20	26	18	45	194
40-49 år	52	25	21	11	68	224
50-59 år	43	19	9	7	56	91
≥ 60 år	22	3	6	11	28	36
I alt	29	23	20	10	49	879

Anm.: Internt bortfald: 223.

Andelen af hjemløse kvinder med misbrugsproblemer er generelt lavere end blandt mændene. Det fremgår af tabel 7.7, at der også er flest kvinder med et alkoholmisbrug, dog er andelen med 29 pct. betydeligt lavere sammenlignet med mændenes andel. Der er nogenlunde lige mange kvindelige hjemløse, der har et hashmisbrug eller misbrug af hårde stoffer, henholdsvis 23 pct. og 20 pct. Medicinmisbrugerne er også blandt kvinderne den mindste gruppe, hvor andelen udgør 10 pct. af de hjemløse kvinder.

Blandt de kvindelige alkoholmisbrugere finder vi også den laveste andel blandt de yngste aldersgrupper med henholdsvis 15 pct. af de 18-24-årige og 17 pct. af de 25-29-årige. For kvinderne er dette misbrug også større blandt de ældre hjemløse, men toppe med 52 pct. i gruppen af hjemløse mellem 40 og 49 år, hvorefter andelen er faldende. Andelen af hashmisbrugere toppe blandt de yngste kvinder med 28 pct. og er klart lavest blandt de hjemløse kvinder i alderen 60 år og derover, hvor 3 pct. angives at have et hashmisbrug. Aldersgrupperne derimellem har nogenlunde samme andel hashmisbrugere, svingende mellem 19 pct. blandt de 20-25-årige og 50-59-årige til 25 pct. blandt de 40-49-årige. 26 pct. af de hjemløse kvinder mellem 30 og 39 år har et narkotikamisbrug, hvilket er den største andel i denne kategori. Blandt de ældste hjemløse er misbruget mindst, hvor andelen udgør henholdsvis 9 pct. blandt de 50-59-årige og 6 pct. blandt de hjemløse kvinder i alderen 60 år og derover. Hvad angår medicinmisbruget blandt hjemløse kvinder, er omfanget størst blandt de 30-39-årige, hvor 18 pct. angives at have et misbrug, mens de yngste aldersgrupper har de mindste andele medicinmisbrugere med henholdsvis 7 pct. og 6 pct.

PSYKISK SYGE MISBRUGERE

Mere end hver fjerde hjemløse, 29 pct., angives at have en psykisk sygdom og misbrugsproblemer. Denne gruppe af psykisk syge misbrugere udgør en særlig sårbar og udsat gruppe, da den ofte falder 'imellem' systemerne. På den ene side kan det for disse personer være vanskeligt at blive behandlet for deres psykiske sygdom i det psykiatriske behandlingssystem. Det hænger sammen med, at det kan være svært dels at håndtere misbrugsproblematikken, dels at skelne mellem, hvilke symptomer der skyldes psykisk sygdom, og hvilke der relaterer sig til misbruget. På den anden side kan det være vanskeligt at give denne gruppe den påkrævede behandling på misbrugsbehandlingssteder grundet mangel på fornøden psykiatrisk kompetence.

Ser vi i tabel 7.8 på, hvordan de psykisk syge misbrugere fordeler sig på de forskellige hjemløshedssituationer, er andelen klart højest blandt gadesovere og hjemløse på natvarmestuer, hvor henholdsvis 38 pct. og 36 pct. af de hjemløse angives at være psykisk syge med misbrugsproblemer. Andelen, der står foran en snarlig udskrivning fra et hospital/behandlingssted, udgør 34 pct., mens andelen i de øvrige kategorier også er forholdsvis høj med 31 pct. psykisk syge misbrugere både blandt herbergsbrugerne og de hjemløse på hoteller. Ligeledes blandt de hjemløse, der overnatter hos familie og venner, finder vi en betydelig andel, 27 pct., med psykisk sygdom og misbrugsproblemer.

TABEL 7.8

Hjemløse psykisk syge misbrugere fordelt efter hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Procentandel psykisk syge misbrugere	I alt antal
Gaden	38	238
Natvarmestue	36	156
Herberg	31	1.321
Hotel	31	36
Familie/venner	27	905
Udslusning	21	132
Kriminalforsorgen	22	49
Hospital	34	135
Andet	19	219
Uoplyst	31	86
I alt	29	3.277

Anm.: Internt bortfald: 1.809.

Det fremgår af tabel 7.9, at der er færrest psykisk syge misbrugere blandt de ældre hjemløse på 60 år eller derover. Derimod er andelen nogenlunde ens i de øvrige aldersgrupper, med 33 pct. psykisk syge misbrugere blandt de hjemløse i alderen 30-39 år og 31 pct. blandt de 25-29-årige og 40-49-årige.

TABEL 7.9

Hjemløse psykisk syge misbrugere fordelt efter aldersgrupper. Procent og antal.

	Psykisk syge misbrugere	I alt antal
18-24 år	28	661
25-29 år	31	390
30-39 år	33	740
40-49 år	31	814
50-59 år	25	489
≥ 60 år	15	151
I alt	29	3.245

Anm.: Internt bortfald: 1.814.

GEOGRAFISK VARIATION

Andelen af hjemløse med en psykisk sygdom varierer meget fra by til by. Ser vi først på den geografiske variation særskilt for køn, viser der sig i tabel 7.10 at være en markant højere andel hjemløse mænd med psykisk sygdom i Aarhus end i de øvrige byområder, med 58 pct. mod eksempelvis 32 pct. i København og 30 pct. i Odense. Det fremgår af tabel 7.11, at samme billede gør sig gældende blandt de hjemløse kvinder, om end variationen er endnu større. Mens 66 pct. af de hjemløse kvinder i Aarhus er angivet at have en psykisk sygdom, udgør andelen henholdsvis 30 pct. og 33 pct. i København og på Frederiksberg.

Overordnet set er andelen af hjemløse kvinder med misbrugsproblemer generelt lavere i hovedstadsområdet sammenlignet med de øvrige byområder. Således er andelen med et misbrugsproblem 44 pct. blandt de hjemløse kvinder i København. Dette kan hænge sammen med, at en del kvinder opholder sig på de københavnske familieinstitutioner, hvor man ikke må have et væsentligt misbrug, da der også opholder sig børn på disse institutioner. Andelen af kvindelige hjemløse med misbrugsproblemer er på Frederiksberg med 45 pct. i samme størrelsesorden som i København,

mens den er på 38 pct. i Københavns omegn. Men det forhold, at andelen i disse to områder også er væsentligt lavere end i resten af landet, undtaget Aarhus, kan tyde på, at der muligvis er tale om mere strukturelt betingede forhold, der afgør, hvorvidt en kvinde er hjemløs eller ej. Den generelle boligmangel i Storkøbenhavn indebærer formentligt, at det er vanskeligere for socialt udsatte kvinder at finde en bolig efter eksempelvis samlivsophør end i resten af landet. Dette understøttes tillige af den lave andel psykisk syge hjemløse samt psykisk syge misbrugere i området i forhold til de øvrige byområder. Hvad angår andelen af psykisk syge misbrugere, er denne højest i Aalborg med 39 pct. og lavest på Frederiksberg og i København med henholdsvis 11 pct. og 14 pct.

Blandt mændene med misbrugsproblemer er andelen størst i Aalborg med 83 pct., mens 69 pct. af de hjemløse henholdsvis på Frederiksberg og i Aarhus er angivet at have misbrugsproblemer. Hvad angår andelen af psykisk syge misbrugere, er denne størst i Aarhus med 42 pct. og lavest i København og Odense med 23 pct.

I tabellerne er også opgjort andelen af hjemløse uden psykiske sygdomme og/eller misbrugsproblemer. Som ved forrige kortlægning er det på landsplan kun 19 pct. af de hjemløse mænd, der hverken har en psykisk sygdom eller et misbrug. Andelen varierer en smule mellem byområderne, hvor den med 10 pct. er lavest i Aalborg og størst i Københavns omegn med 23 pct. Omfanget er noget højere blandt de hjemløse kvinder, hvor der på landsplan er 30 pct. uden psykiske sygdomme og/eller misbrugsproblemer, samtidig med at der er en betydelig variation mellem byområderne. Andelen er klart lavest i de små og mellemstore provinsbyer med 9 pct. samt Odense med 13 pct., mens knap halvdelen, 45 pct., af de hjemløse i København er angivet ikke at have psykiske sygdomme og/eller misbrugsproblemer. Også på Frederiksberg og i Københavns omegn er andelen højere end i resten af landet med henholdsvis 30 pct. og 32 pct. Som nævnt kan dette forhold bl.a. skyldes, dels at hjemløse kvinder på familieinstitutioner indgår i kortlægningen, dels at der muligvis er strukturelle forhold som boligsituationen i hovedstadsområdet, der spiller ind.

Alt andet lige understreger den generelt høje andel hjemløse med enten en psykisk sygdom og/eller misbrugsproblemer, at der i Danmark er en stærk sammenhæng mellem sociale og psykiske sårbarhedsfaktorer og hjemløsheden. I kapitel 9 kigger vi nærmere på hjemløshedens årsager.

TABEL 7.10

Hjemløse mænd med psykisk sygdom og/eller misbrug fordelt efter byområder. Procent.

	Andel med psykisk sygdom	Andel med misbrugsproblemer	Andel psykisk syge misbrugere	Andel uden misbrug og psykisk sygdom
København	32	72	23	22
Frederiksberg	44	69	30	18
Københavns omegn	44	66	32	23
Aarhus	58	69	42	18
Odense	30	77	23	15
Aalborg	41	83	33	10
> 20.000	42	75	34	18
< 20.000	47	76	36	17
I alt procent	42	72	31	19
Beregningsgrundlag	2.565	3.190	2.522	2.522

TABEL 7.11

Hjemløse kvinder med psykisk sygdom og/eller misbrug fordelt efter byområder. Procent.

	Andel med psykisk sygdom	Andel med misbrugsproblemer	Andel psykisk syge misbrugere	Andel uden misbrug og psykisk sygdom
København	30	44	14	45
Frederiksberg	33	45	11	30
Københavns omegn	52	38	19	32
Aarhus	66	42	29	21
Odense	46	74	29	13
Aalborg	39	74	39	28
> 20.000	55	71	35	9
< 20.000	74	56	32	9
I alt procent	46	50	22	30
Beregningsgrundlag	763	893	748	748

HJEMLØSE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND

For at afdække, hvor stor en andel af de hjemløse der har etnisk minoritetsbaggrund, har vi i personskemaet både spurgt om personens nationalitet, og om personen har flygtninge-/indvandrerbaggrund af første eller anden generation.

81 pct. af de hjemløse angives at være af dansk nationalitet, mens 19 pct. angives at have en anden nationalitet end dansk. 2 pct. kommer fra de andre nordiske lande, 3 pct. kommer fra det øvrige EU (inklusive de østeuropæiske EU-lande), og 2 pct. er fra det øvrige Europa. 5 pct. har mellemøstlig baggrund, og 5 pct. er af afrikansk herkomst. 2 pct. kommer fra øvrige verdensdele. Samlet set er for 17 pct. af de hjemløse angivet, at de har første- eller andengenerations-flygtninge-/indvandrerbaggrund.

Som det fremgår af tabel 8.1, er det særligt på natvarmestuer, at der opholder sig en relativ stor gruppe af hjemløse med anden etnisk baggrund end dansk. 10 pct. af de hjemløse, der overnatter på natvarmestuer, kommer fra enten EU-landene eller det øvrige Europa, mens 8 pct. kommer fra de øvrige nordiske lande.

Ser vi i tabel 8.2 på, om personen angives at have flygtninge- eller indvandrerbaggrund, er det 12 pct., der angives at være førstegenerationsindvandrere, og 5 pct., der angives at være efterkommere (anden generation).

TABEL 8.1
Hjemløse fordelt efter nationalitet, særskilt for hjemløshedssituation, Procent og antal.

	Danmark	Øvrige nordiske lande	EU	Øvrige Europa	Mellemøsten	Afrika	Andet	I alt procent	I alt antal
Gaden	81	3	4	1	4	5	1	100	413
Natvarmestue	69	8	7	3	4	7	2	100	266
Herberg	82	2	2	2	4	8	1	100	1.845
Hotel	67	11	5	3	8	5	2	100	64
Familie/venner	84	1	1	2	6	4	2	100	1.388
Udstusning	85	2	4	1	3	1	4	100	220
Kriminalforsorgen	76	1	6	0	12	3	2	100	86
Hospital	87	1	2	1	3	3	4	100	167
Andet	76	2	3	1	8	6	4	100	340
Uoplyst	79	3	4	2	6	4	2	100	307
I alt	81	2	3	2	5	5	2	100	5.096

Anm.: Internt bortfald: 194.

TABEL 8.2

Hjemløse fordelt efter, om de har flygtninge-/indvandrerbaggrund eller ej, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Ikke flygtninge-/ indvandrerbag- grund	Flygtning/ indvandrer	Efter- kommer	I alt procent	I alt antal
Gaden	84	11	5	100	360
Natvarmestue	82	14	4	100	212
Herberg	85	12	3	100	1.613
Hotel	80	18	2	100	44
Familie/venner	81	10	9	100	1.199
Udstusning	83	14	3	100	162
Kriminalforsor- gen	68	18	14	100	77
Hospital	82	10	8	100	153
Andet	82	14	4	100	256
Uoplyst	83	13	4	100	262
I alt	83	12	5	100	4.338

Anm.: Internt bortfald: 748.

Andelen med flygtninge-/indvandrerbaggrund (første og anden generation) blandt de hjemløse er væsentligt højere i de store byer end i de øvrige områder. Som tabel 8.3 viser, udgør denne gruppe af hjemløse sammenlagt 29 pct. i København, 32 pct. på Frederiksberg, 15 pct. i de københavnske omegnskommuner og 31 pct. i Aarhus. Derimod er der blot 6 pct. i de mellemstore og 4 pct. i de mindre provinsbyer, der er enten flygtninge/indvandrere eller efterkommere. Her skal det tages i betragtning, at også andelen af hele befolkningen, som har anden etnisk baggrund end dansk, er højere i storbyerne end i den øvrige del af landet.

Mens der på Frederiksberg og i Aarhus er sket en stigning i andelen af hjemløse med flygtninge-/indvandrerbaggrund (første generation), er der registreret færre personer med anden etnisk baggrund end dansk i de øvrige byområder i forhold til kortlægningen i 2009. Den største stigning er sket på Frederiksberg, hvor der i 2011 er registreret 6 procentpoint flere hjemløse med flygtninge-/indvandrerbaggrund, mens faldet er størst i Aalborg, hvor der er registreret 5 procentpoint færre hjemløse med anden etnisk herkomst end i 2009.

I tabel 8.4. fremgår andelen fordelt på aldersgrupper. Blandt de 18-24-årige hjemløse er 9 pct. førstegenerationsindvandrere og 13 pct. efterkommere, mens der blandt de 25-29-årige er 16 pct. førstegenerationsindvandrere og 10 pct. efterkommere. Både blandt de hjemløse i alderen 30-39 år og 40-49 år udgør førstegenerationsindvandrerne 14 pct.

TABEL 8.3

Hjemløse fordelt efter, om de har flygtninge-/indvandrerbaggrund eller ej, særskilt for byområder. Procent og antal.

	Ikke flygtninge-/ indvandrer- baggrund	Flygtning/ indvandrer	Efter- kommere	I alt procent	I alt antal
København	71	21	8	100	1.138
Frederiksberg	67	25	7	100	166
Københavns omegn	85	8	7	100	837
Aarhus	69	23	8	100	495
Odense	96	3	1	100	159
Aalborg	95	2	3	100	204
> 20.000	94	5	1	100	917
< 20.000	96	3	1	100	422
Total	83	12	5	100	4.338

Anm.: Internt bortfald: 748.

TABEL 8.4

Hjemløse fordelt efter, om de har flygtninge-/indvandrerbaggrund eller ej, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Ikke flygtninge-/ indvandrer- baggrund	Flygtning/ indvandrer	Efter- kommere	I alt procent	I alt antal
18-24 år	78	9	13	100	861
25-29 år	74	16	10	100	525
30-39 år	81	14	5	100	975
40-49 år	85	14	1	100	1.079
50-59 år	90	9	0	100	621
≥ 60 år	93	7	0	100	199
I alt	82	12	5	100	4.260

Anm.: Internt bortfald: 826.

HJEMLØSE UDEN FAST ELLER LEGALT OPHOLD

Som nævnt i kapitel 3 har det i personske maet været muligt at anføre, hvorvidt personer med flygtninge-/indvandrerbaggrund har fast eller legalt ophold i Danmark. Denne gruppe af hjemløse er som sagt ekskluderet fra de øvrige opgørelser i rapporten og behandles i stedet separat i dette afsnit. Da der ikke eksplicit er taget højde for denne gruppe af hjemløse i de tidligere kortlægninger, ser vi i dette afsnit nærmere på gruppen af hjemløse uden fast ophold eller opholdstilladelse i landet.

Inkluderes gruppen af hjemløse uden fast eller legalt ophold, er der registreret 5.397 personer, der befandt sig i en hjemløshedssituation i

løbet af kortlægningsugen. Således er der for 107 personer, svarende til 2 pct. af alle registrerede hjemløse, angivet, at de ikke har fast eller legalt ophold i Danmark. Vi må her understrege, at der må antages at være en stor usikkerhed forbundet med dette tal. Det skyldes både, at personer uden opholdstilladelse kun i meget begrænset omfang kan benytte offentlige sociale tilbud og således ikke registreres på disse, og at vi for denne gruppe af hjemløse heller ikke har CPR-numre, hvorved kontrollen for dobbelttællinger ikke kan gennemføres på samme måde for denne gruppe som for hjemløse med fast ophold eller opholdstilladelse.

Som det ses i tabel 8.5, opholder hovedparten, henholdsvis 39 og 42 personer, svarende til henholdsvis 36 og 39 pct., sig enten på gaden eller natvarmestuer

TABEL 8.5

Hjemløse uden fast eller legalt ophold fordelt efter hjemløshedssituation. Antal og procent.

	I alt antal	I alt procent
Gaden	39	36
Natvarmestue	42	39
Herberg	7	7
Familie/venner	6	6
Udslusning	7	7
Kriminalforsorgen	1	1
Hospital	1	1
Andet	2	2
Uoplyst	2	2
I alt	107	100

Hovedparten, 56 pct., kommer fra det øvrige EU (inklusive de østeuropæiske EU-lande), og de fleste opholder sig i de store byområder, hvilket tydeligt ses i tabel 8.6. Den største andel findes i København med 64 pct. og i Aarhus med 16 pct. Derudover opholder henholdsvis 6 pct. og 8 pct. af denne gruppe af hjemløse sig på Frederiksberg og i de københavnske omegnskommuner. Her skal det igen tages i betragtning, at også andelen af hele befolkningen, som har anden etnisk baggrund end dansk, er højere i storbyerne end i den øvrige del af landet.

TABEL 8.6

Hjemløse uden fast eller legalt ophold fordelt efter byområder. Antal og procent.

	I alt antal	I alt procent
København	69	64
Frederiksberg	6	6
Københavns omegn	9	8
Aarhus	17	16
Odense	0	0
Aalborg	1	1
> 20.000	3	3
< 20.000	2	2
I alt	107	100

Når vi ser på, hvilke faktorer der vurderes som de væsentligste årsager til denne gruppes hjemløshed, viser tabel 8.7, at der er en betydelig variation i de angivne årsager. Knap halvdelen, svarende til 42 pct., angiver, at økonomiske vanskeligheder er en væsentlig årsag til deres hjemløshedssituation, mens 32 pct. angiver, at hjemløsheden skyldes mangel på egnet bolig eller lignende botilbud. For 27 pct. er anført, at et alkoholmisbrug er en væsentlig hjemløshedsårsag, mens 19 pct. vurderer, at en psykisk sygdom har været af stor betydning for deres hjemløshedssituation.

TABEL 8.7

Hjemløse uden fast eller legalt ophold fordelt efter årsager til deres hjemløshed. Procent.

	I alt procent
Psykisk sygdom	19
Stofmisbrug	6
Alkoholmisbrug	27
Skilsmisse/samlivsophør	8
Økonomiske vanskeligheder	42
Gæld til det offentlige	0
Blevet løsladt fra fængsel	0
Udskrevet fra hospital/behandling	2
Udsættelse af bolig	0
Mangel på egnet bolig el. botilbud	32
Kunne ikke længere bo hos familie/venner	7
Nervøsitet ved at bo alene	1
I alt antal	85

Anm.: Internt bortfald: 16.

I øvrigt gælder for denne gruppe af hjemløse uden fast eller legalt ophold (ikke afbildet), at ni personer angiver at have mindreårige børn. Derudover disponerer de fleste, 83 pct., ikke over nogen indtægt. Ser vi på hjemløshedens varighed i denne gruppe, viser der sig at være en nogenlunde ligelig fordeling i de fire tidskategorier. 25 pct. af de hjemløse uden fast eller legalt ophold angives således at have været hjemløse i mere end 2 år.

FAKTORER BAG HJEMLØSHED

I dette kapitel ser vi nærmere på, hvilke faktorer der kan have været udslagsgivende for, at en person er hjemløs. Først ser vi på hjemløshedens varighed og derefter på de enkelte årsager, der kan være afgørende for, hvorvidt man kommer i en hjemløshedssituation.

Vi har tidligere, i kapitel 2, påpeget, at hjemløshed kan opstå og fastholdes som følge af et samspil mellem flere faktorer på forskellige niveauer. I oversigt 9.1 er angivet fire niveauer: det strukturelle niveau, det institutionelle niveau, det relationelle niveau og det individuelle niveau. Som det fremgår af oversigten, er der på hvert niveau angivet en række forskellige aspekter, der hører under det pågældende niveau, hvor hvert aspekt dækker over forskellige sårbarhedsfaktorer. Blandt de strukturelle forhold finder vi eksklusion fra arbejdsmarkedet og boligmarkedet i form af arbejdsløshed og mangel på boliger – og særligt boliger med lav husleje. De strukturelle eksklusionsmekanismer kan også knytte sig til etniske skillelinjer i befolkningen. De strukturelle forhold er kendetegnet ved, at der er individer, der befinder sig i en sårbar strukturel position – fx med en løs tilknytning til arbejdsmarkedet.

Sådanne strukturelle forhold spiller sammen med mere individuelle sårbarhedsfaktorer, der kan udløse begivenheder og forløb, der fører til en hjemløshedssituation. Der vil således være mere individuelle forhold, som øger risikoen for, at en hjemløshedssituation kan opstå.

Det er både relationelle forhold, som karakteren af familie- og bekendtskabsrelationer, samt individuelle forhold, som fysiske og psykiske sygdomme, hvorvidt man har et misbrug, om man begår kriminalitet eller har været i fængsel. Sårbarhedsfaktorer kan også være knyttet til faser i et livsforløb, hvor der kan ske gentagne bevægelser ind og ud af hjemløshed (se fx Geerdsen m.fl., 2005), eller til særlige grupper, fx flygtninge og indvandrere, som kan mangle sproglige færdigheder mv.

OVERSIGT 9.1

Faktorer bag hjemløshed.

Niveau	Aspekter	Sårbarhedsfaktorer
<i>Strukturelle forhold</i>	Eksklusion fra arbejdsmarkedet Eksklusion fra boligmarkedet Etnisk segregation	Arbejdsløshed Boligmangel Diskrimination
<i>Institutionelle forhold</i>	Omfanget af serviceydelser, offentlige og private, fx herberger, væresteder, botilbud Omfordelingsordninger Forebyggelse Koordination	Mangel på tilstrækkelige og målrettede tilbud Lave ydelser, fattigdom Mangel på tidlig indsats Mangel på koordination mellem aktører i indsatsen
<i>Relationelle forhold (interpersonelle)</i>	Familieforhold Parforhold Omgangskreds	Enlige Skilsmisse Fravær af nære relationer, uhensigtsmæssige relationer
<i>Individuelle forhold</i>	Sociale forhold Psykiske forhold Misbrug Kriminalitet Handicap, fysisk sygdom Køn, alder Uddannelse Etnisk baggrund	Mangel på sociale færdigheder Psykisk sygdom, omsorgssvigt i barndommen eller i voksenalderen Alkohol-, hash- og stofmisbrug Fængselsophold Plejebehov Ung, gammel Ingen uddannelse Flygtning/indvandrer

Anm.: Oversigten er tilpasset efter Edgar & Meert (2005).

Mellem det strukturelle niveau og det individuelle niveau finder vi det institutionelle niveau. Dette niveau dækker over forhold, som kendetegner den sociale indsats, hvad enten der er tale om offentlige eller private tiltag, der sigter mod at modificere de negative processer, der såvel skaber som fastholder hjemløsheden. Staten og civilsamfundet kan således både påvirke de processer, der ligger bag hjemløsheden, og afhjælpe dens konsekvenser.

Det institutionelle niveau drejer sig om, hvordan og på hvilken måde staten definerer og etablerer institutionelle forhold, herunder hvilke serviceydelser der er til rådighed for de hjemløse i form af botilbud, alternative boliger, behandlingstilbud, tilbud om social støtte og andre serviceydelser, der henvender sig til de hjemløse. Her drejer det sig om, hvorvidt der udbydes de rette serviceydelser i forhold til brugernes behov, om karakteren af disse ydelser, samt hvorvidt der udbydes ydelser i et tilstrækkeligt omfang, fx om der er pladser nok til dem, der har brug for et botilbud, og om der sker en tilstrækkelig koordinering med en række øvrige indsatser. Også niveauet for de indkomsterstøttede ydelser udgør en faktor, der kan bidrage til enten at afhjælpe, forårsage eller fastholde hjemløsheden i forhold til evnen til at betale en husleje. Staten kan endvidere påvirke sociale makroforhold, der tillige har betydning for hjemløsheden, som fx udbuddet af boliger, der kan have betydning i forhold til antallet af boliger, der er til rådighed for anvisning til hjemløse og andre udsatte grupper.

Derudover er tidsdimensionen vigtig. Over tid kan der opstå nye grupper af hjemløse, i takt med at de mekanismer, der skaber og oprettholder hjemløsheden, forandres.

VARIGHED

I tabel 9.1 vises varigheden af hjemløsheden opgjort for de forskellige hjemløshedssituationer. Det fremgår, at 24 pct. har været hjemløse i mindre end 3 måneder, mens 33 pct. har været hjemløse i 4-11 måneder. 19 pct. angiver at have været hjemløse 1-2 år og 24 pct. i mere end 2 år. Der er således både en del, der for ganske nyligt er blevet hjemløse, og en del, der har været hjemløse i længere tid.

Ser vi på de enkelte hjemløshedssituationer, finder vi den største gruppe af personer, der har været hjemløse i mere end 2 år, blandt gadesoverne og brugerne af natvarmestuer med henholdsvis 44 pct. og 43 pct.

Tabel 9.2 viser varigheden af hjemløsheden særskilt for byområderne. Af tabellen fremgår det, at andelen, der har været hjemløse i mere end 2 år, er lidt højere i de store byer med 31 pct. i København, 28 pct. på Frederiksberg og 27 pct. i Aarhus mod eksempelvis 12 pct. i Odense.

I gruppen af hjemløse, der overnatter hos familie og venner, har en betydelig del derimod kun været hjemløse i kortere tid. 26 pct. i denne gruppe har været hjemløse i mindre end 3 måneder, og 38 pct. har været hjemløse i 4-11 måneder. Blandt herbergsbrugerne har 25 pct. været hjemløse i mindre end 3 måneder, mens 32 pct. angiver at have været hjemløse i 4-11 måneder.

TABEL 9.1

Hjemløse fordelt efter varigheden af deres hjemløshed, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	0-3 mdr.	4-11 mdr.	1-2 år	Mere end 2 år	I alt procent	I alt antal
Gaden	14	22	21	44	100	382
Natvarmestue	18	26	13	43	100	220
Herberg	25	32	19	25	100	1.759
Hotel	31	34	14	21	100	58
Familie/venner	26	38	18	18	100	1.265
Udslusning	11	47	25	17	100	221
Kriminalforsorgen	25	24	17	33	100	75
Hospital	34	30	18	18	100	159
Andet	32	33	18	17	100	335
Uoplyst	23	36	17	24	100	226
I alt	24	33	19	24	100	4.700

Anm.: Internt bortfald: 590.

TABEL 9.2

Hjemløse fordelt efter varigheden af deres hjemløshed, særskilt for byområder. Procent og antal.

	0-3 mdr.	4-11 mdr.	1-2 år	Mere end 2 år	I alt procent	I alt antal
København	20	30	19	31	100	1.262
Frederiksberg	17	32	23	28	100	188
Københavns omegn	20	36	22	22	100	932
Aarhus	18	35	20	27	100	508
Odense	37	34	18	12	100	164
Aalborg	31	27	19	23	100	212
> 20.000	31	32	16	21	100	973
< 20.000	31	38	14	17	100	461
I alt	24	33	19	24	100	4.700

Anm.: Internt bortfald: 590.

Når vi i tabel 9.3 ser på varigheden fordelt på aldersgrupper, er der 46 pct. i gruppen af personer på 60 år og derover, der har været hjemløse i mere end 2 år. Derimod har hovedparten af de unge været hjemløse i kortere tid. 33 pct. af de 18-24-årige har været hjemløse i under 3 måneder og 38 pct. mellem 4 og 11 måneder. Der er dog også 10 pct. af de 18-24-årige, der har været hjemløse i mere end 2 år.

TABEL 9.3

Hjemløse fordelt efter varigheden af deres hjemløshed, særskilt for alder.

Procent og antal.

	0-3 mdr.	4-11 mdr.	1-2 år	Mere end 2 år	I alt procent	I alt antal
Under 18 år	36	45	16	2	100	201
18-24 år	33	38	19	10	100	915
25-29 år	27	39	19	16	100	534
30-39 år	21	32	20	27	100	1.029
40-49 år	20	30	20	30	100	1.112
50-59 år	19	29	16	36	100	656
≥ 60 år	19	22	13	46	100	206
I alt	24	33	19	24	100	4.653

Anm.: Internt bortfald: 637.

Tallene understreger, at der sker en stadig nytilgang til hjemløsegruppen. Det ser således ud til, at gruppen af hjemløse i Danmark ikke nødvendigvis udgøres af de samme personer over tid. Tværtimod sker der en betydelig cirkulation i gruppen, hvor der til stadighed er personer, der kommer i en hjemløshedssituation, og personer, for hvem det lykkes at komme ud af hjemløsheden.

FAKTORER BAG HJEMLØSHEDSSITUATIONEN

For at belyse, hvilke faktorer der har haft størst betydning for, at personen befinder sig i en hjemløshedssituation, har vi i personske maet spurgt om, hvad personen ser som den væsentligste årsag til, at vedkommende er hjemløs. Der har været mulighed for at vælge mellem et antal på forhånd definerede kategorier samt at angive yderligere årsager i en åben svarkategori. De definerede kategorier drejer sig om individuelle forhold som fx psykisk sygdom og misbrug, samt om årsager af mere strukturel

karakter som fx mangel på egnet bolig eller botilbud. Der skal således gøres opmærksom på, at fordelingerne på disse spørgsmål ikke i sig selv afdækker de komplekse årsagssammenhænge, der kan ligge bag hjemløsheden. Der er tale om indikatorer på en række faktorer som den, der har udfyldt personskeemaet, vurderer, er af væsentlig betydning for, at personen er hjemløs. Her skal det tages i betragtning, at det i langt hovedparten af tilfældene er personalet i de sociale tilbud og hos myndighederne, der har udfyldt besvarelsene.

Tabel 9.4-9.6 belyser betydningen af psykisk sygdom, alkohol eller stofmisbrug, fysisk sygdom og skilsmisse. Som det fremgår af tabel 9.4, vurderer svarpersonerne, at psykisk sygdom, alkohol- og/eller stofmisbrug udgør væsentlige årsager til, at personen befinder sig i en hjemløshedssituationen. I tabellerne indgår kun personer fra 18 år og opefter.

Psykisk sygdom og stofmisbrug vurderes hver især at være en væsentlig årsag til hjemløshed for 30 pct. af de hjemløse, mens det for 29 pct. angives, at alkoholmisbrug er en væsentlig årsag til hjemløshed. Andelen, for hvem psykisk sygdom angives som væsentlig årsag, er forholdsvis høj i alle aldersgrupper. Med hensyn til stofmisbrug, er det i højere grad blandt de yngre hjemløse, at dette angives som en væsentlig årsag, mens det for de ældre hjemløse i højere grad er alkoholmisbrug. Også skilsmisse angives for en forholdsvis stor andel, 17 pct., som en væsentlig årsag til hjemløsheden. Derimod er det kun for 4 pct. angivet, at fysisk sygdom er en væsentlig årsag til hjemløsheden.

I tabel 9.5 ses, at der i forhold til andelen med disse årsager på landsplan er enkelte større variationer på tværs af de enkelte byområder. Mens det i Aarhus er 45 pct. af de hjemløse, der vurderes at have en psykisk sygdom som væsentlig årsag, udgør denne andel 24 pct. i København og 30 pct. henholdsvis på Frederiksberg og i de københavnske omegnskommuner. Derimod vurderes 26 pct. i både København og Aarhus at have et alkoholmisbrug som årsag til hjemløsheden, mens det gælder knap halvdelen, 46 pct., i Aalborg.

I forhold til kortlægningen i 2009 viser tabel 9.6, at det især er de 18-29-årige, der vurderer psykisk sygdom som væsentlig årsag. Således vurderes psykisk sygdom for 30 pct. af de unge i alderen 18-24 år som væsentlig årsag i 2011 mod 23 pct. i 2009. Andelen udgør for de 25-29-årige i 2011 33 pct. mod 26 pct. i 2009.

TABEL 9.4

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Psyisk sygdom	Stofmisbrug	Alkoholmisbrug	Fysisk/somatisk sygdom	Skilsmisse	I alt antal
Gaden	43	39	30	2	12	372
Natvarmestue	31	39	35	3	14	216
Herberg	28	30	42	6	16	1.695
Hotel	33	13	22	4	11	54
Familie/venner	30	30	17	3	20	1.270
Udslusning	21	24	24	4	30	164
Kriminalforsorgen	18	49	10	0	4	73
Hospital	60	39	17	2	14	163
Andet	23	14	21	4	20	269
Uoplyst	29	24	18	2	13	174
I alt	30	30	29	4	17	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

TABEL 9.5

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for byområde. Procent og antal.

	Psyisk sygdom	Stofmisbrug	Alkoholmisbrug	Fysisk/somatisk sygdom	Skilsmisse	I alt antal
København	24	28	26	4	18	1.144
Frederiksberg	30	33	19	4	16	167
Københavns omegn	30	25	24	4	22	859
Aarhus	45	30	26	6	18	499
Odense	25	35	37	3	15	165
Aalborg	29	33	46	3	10	208
> 20.000	30	34	34	4	13	962
< 20.000	31	33	29	5	17	446
I alt	30	30	29	4	17	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

I tabellerne 9.7-9.9 angives for 31 pct. af de hjemløse, at økonomiske problemer er en væsentlig årsag til hjemløsheden. Når vi ser på de enkelte hjemløshedssituationer, er andelen højest blandt herbergsbrugere og gadesovere med henholdsvis 33 pct. og 32 pct., mens det i forhold til

aldersgrupperne er flest blandt de 18-24-årige, 36 pct., der angiver økonomiske problemer som væsentlig årsag til hjemløsheden.

TABEL 9.6

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Psykisk sygdom	Stofmisbrug	Alkoholmisbrug	Fysisk/somatisk sygdom	Skilsmisse	I alt antal
18-24 år	30	33	7	2	7	901
25-29 år	33	37	12	3	19	534
30-39 år	32	40	28	3	23	1.005
40-49 år	30	29	41	5	21	1.104
50-59 år	25	15	51	7	16	640
≥ 60 år	34	7	36	8	11	201
I alt	30	30	29	4	17	4.385

Anm.: Internt bortfald: 701.

Gæld til det offentlige angives som en væsentlig årsag for 8 pct., og andelen er ligeledes i denne kategori højest blandt de hjemløse på herberger og på gaden med 10 pct. Derimod er det kun 2 pct. af de hjemløse, der opholder sig på et hospital eller behandlingssted, der angiver gæld til det offentlige som væsentlig årsag. I forhold til byområderne er der flest i de københavnske omegnskommuner, der vurderes til at høre under denne kategori. Hvad angår de enkelte aldersgrupper, er andelen med denne årsag til hjemløshed nogenlunde konstant for grupperne, dog er andelen en del lavere blandt de hjemløse på 60 år og derover.

For 7 pct. angives løsladelse fra fængsel som en væsentlig grund. Denne andel er højest blandt de 25-29-årige med 12 pct. Det er endvidere 11 pct. af de hjemløse, der overnatter hos familie og venner, hvor forudgående løsladelse angives som væsentlig grund til, at personen befinder sig i en hjemløshedssituation.

For 4 pct. angives udskrivning fra hospital eller behandlingssted som en væsentlig grund. Det er således i alt 11 pct. af de hjemløse, hvor enten forudgående løsladelse eller udskrivning anses for at være en væsentlig årsag til hjemløsheden. Det giver anledning til at være opmærksom på at sikre, at der lokalt etableres procedurer, der sikrer, at der findes en boligløsning i forbindelse med løsladelse og udskrivning.

TABEL 9.7

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Økonomiske vanskelig- heder	Gæld til det offentlige	Løsladt fra fængsel	Udskrevet fra hospital	I alt antal
Gaden	32	10	9	4	372
Natvarmestue	26	6	7	5	216
Herberg	33	10	4	4	1.695
Hotel	15	4	2	2	54
Familie/venner	34	7	11	2	1.270
Udslusning	33	7	7	2	164
Kriminalforsor- gen	22	7	33	0	73
Hospital	20	2	2	10	163
Andet	26	4	4	3	269
Uoplyst	22	3	9	3	174
I alt	31	8	7	4	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

TABEL 9.8

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for byområde. Procent og antal.

	Økonomiske vanskelig- heder	Gæld til det offentlige	Løsladt fra fængsel	Udskrevet fra hospital	I alt antal
København	25	6	6	3	1.144
Frederiksberg	26	5	7	3	167
Københavns omegn	37	11	8	4	859
Aarhus	32	8	10	3	499
Odense	29	8	6	5	165
Aalborg	33	3	8	1	208
> 20.000	34	8	6	4	962
< 20.000	30	8	7	6	446
I alt	31	8	7	4	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

TABEL 9.9

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Økonomiske vanskeligheder	Gæld til det offentlige	Løsladt fra fængsel	Udskrevet fra hospital	I alt antal
18-24 år	36	7	10	3	901
25-29 år	31	7	12	4	534
30-39 år	31	8	8	3	1.005
40-49 år	30	9	5	4	1.104
50-59 år	29	8	3	5	640
≥ 60 år	26	4	1	4	201
I alt	31	8	7	4	4.385

Anm.: Internt bortfald: 701.

Det fremgår af tabellerne 9.10-9.12, at for 20 pct. af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, angives udsættelse af boligen som en væsentlig årsag til hjemløsheden. Også blandt dem, der overnatter på gaden, 25 pct., angives denne årsag som en væsentlig grund. Andelen, hvor udsættelse angives som en væsentlig årsag, er forholdsvis høj i alle aldersgrupper. Derudover er der en vis variation i andelen mellem byområderne. Andelen er højest i Københavns omegn med 26 pct. og lavest i Aalborg, hvor det for 11 pct. af de hjemløse vurderes, at udsættelse af boligen er en væsentlig årsag til hjemløsheden.

For 15 pct. af de hjemløse angives, at de ikke længere kunne bo hos familie og venner. Denne grund angives for hele 34 pct. af de unge mellem 18 og 24 år. I denne gruppe kan der også findes personer, der tidligere er blevet udsat af boligen og i den første periode efter udsættelsen har overnattet hos familie og venner.⁹

For 20 pct. af de hjemløse angives mangel på egnet bolig at være en væsentlig årsag til hjemløsheden. Denne andel er højest i Aarhus med 26 pct. og i København med 22 pct., mens andelen er lavest på Frederiksberg og i de mellemstore provinsbyer med 16 pct. Her skal det dog tages i betragtning, at kategorien 'boligmangel i hjemkommunen', som indgik i personschemaet i 2007 og 2009, er erstattet af kategorien 'mangel på egnet bolig e.l. botilbud' i 2011, og som tallene viser, er denne katego-

9. Det drejer sig om 100 personer, der har angivet både at være blevet sat ud af en bolig, og at vedkommende ikke længere kunne bo hos familie og venner. Det skal dog bemærkes, at denne tendens ikke fortæller noget om den tidsmæssige kausalitet mellem de to hjemløshedssituationer 'udsættelse af bolig' og 'familie/venner'.

ri angivet som væsentlig årsag for en betydelig større del af personerne, end kategorien 'boligmangel i hjemkommune' var i 2007 og 2009. En mulig forklaring på, at andelen er betydelig større i 2011, kan være, at kategorien 'mangel på egnet bolig e.l. botilbud' indeholder en bredere forståelse af boligmangel, der både kan dække over fx mangel på boliger til anvisning til personer, der kan bo på egen hånd (typisk med bostøtte), eller mangel på botilbud til målgruppen.

Endelig er der en gruppe på 10 pct., hvor nervøsitet ved at bo alene angives som en væsentlig grund til hjemløsheden. Denne andel er lidt højere blandt både de 50-59-årige og de hjemløse på 60 år og derover end blandt de yngre. I denne gruppe finder vi en del såkaldt funktionelt hjemløse, som er kendetegnet ved, at de har en bolig, men opsøger tilbud for hjemløse som natvarmestuer mv., da de ikke kan benytte boligen, fx fordi andre benytter boligen eller på grund af psykiske symptomer som angst. Vi ser nærmere på de funktionelt hjemløse i det følgende afsnit.

TABEL 9.10

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Udsættelse af bolig	Mangel på egnet bolig e.l. botilbud	Kunne ikke længere bo hos familie/venner	Nervøsitet ved at bo alene	I alt antal
Gaden	25	26	14	6	372
Natvarmestue	15	17	12	10	216
Herberg	21	23	16	13	1.695
Hotel	20	22	17	6	54
Familie/venner	17	17	16	8	1.270
Udslusning	20	16	18	11	164
Kriminalforsorgen	14	14	18	1	73
Hospital	19	24	11	8	163
Andet	17	17	13	7	269
Uoplyst	21	8	7	4	174
I alt	20	20	15	10	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

TABEL 9.11

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for byområde.
Procent og antal.

	Udsættelse af bolig	Mangel på egnet bolig e.l. botilbud	Kunne ikke længere bo hos familie/venner	Nervøsitet ved at bo alene	I alt antal
København	19	22	18	5	1.144
Frederiksberg	14	16	19	6	167
Københavns omegn	26	20	15	8	859
Aarhus	20	26	14	10	499
Odense	22	19	13	15	165
Aalborg	11	21	12	18	208
> 20.000	20	16	13	13	962
< 20.000	15	20	15	11	446
I alt	20	20	15	10	4.450

Anm.: Internt bortfald: 636.

TABEL 9.12

Hjemløse fordelt efter årsager til deres hjemløshed, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Udsættelse af bolig	Mangel på egnet bolig e.l. botilbud	Kunne ikke længere bo hos familie/venner	Nervøsitet ved at bo alene	I alt antal
18-24 år	18	28	34	9	901
25-29 år	17	20	17	8	534
30-39 år	20	18	12	9	1.005
40-49 år	23	18	10	11	1.104
50-59 år	19	16	7	11	640
≥ 60 år	20	17	5	11	201
I alt	20	20	15	10	4.385

Anm.: Internt bortfald: 701.

FUNKTIONELT HJEMLØSE

I serviceloven er målgruppen for § 110-boformerne defineret som personer, der ikke har en bolig, eller som ikke kan benytte boligen på grund af sociale problemer. Hermed understreges det, at en del personer befinder sig i hjemløshedens grænseområde, fordi de på grund af fx svær angst ikke kan benytte den bolig, de har, eller fordi boligen benyttes af andre, fx af bekendte fra misbrugsmiljøet. I mange tilfælde er der tale om

personer, der befinder sig i en høj risiko for hjemløshed, fx i forbindelse med udsættelse af boligen. Personer, som har en bolig, men som ikke kan benytte den på grund af psykiske eller sociale problemer og i stedet opsøger tilbud for hjemløse, betegnes således som funktionelt hjemløse.

For at tage højde for, at en del personer benytter tilbud for hjemløse, selvom de har en bolig, er der i personskemaet spurgt om, hvorvidt personen har en bolig, som vedkommende ikke kan benytte. Som tabel 9.13 viser, er det 8 pct. af de personer, der er registreret som hjemløse i kortlægningen, der har en bolig, men ikke kan benytte den. Særligt på natvarmestuerne udgør denne gruppe en betydelig andel af brugerne med 16 pct. Også 7 pct. af dem, der overnatter på herberger, angives at være funktionelt hjemløse. Andelen af funktionelt hjemløse blandt dem, som er registreret som hjemløse i kortlægningen, varierer lidt mellem byerne. Som det fremgår i tabel 9.14, er andelen lavest i København med 5 pct. og højest i Aalborg med 14 pct. Antallet af de registrerede funktionelt hjemløse har været nogenlunde på det samme niveau siden den første kortlægning i 2007.

TABEL 9.13

Hjemløse fordelt efter, om de er funktionelt hjemløse (har egen bolig) eller ej, særskilt for hjemløshedssituation. Procent og antal.

	Funktionelt hjemløs	Ikke funktionelt hjemløs	I alt procent	I alt antal
Gaden	5	95	100	393
Natvarmestue	16	84	100	242
Herberg	7	93	100	1.749
Hotel	5	95	100	61
Familie/venner	6	94	100	1.330
Udslusning	1	99	100	167
Kriminalforsorgen	0	100	100	69
Hospital	12	88	100	168
Andet	15	85	100	287
Uoplyst	8	92	100	221
I alt	8	92	100	4.687

Anm.: Internt bortfald: 399.

Det kan stadig diskuteres, om de funktionelt hjemløse bør indgå i opgørelsen, da denne gruppe reelt har en bolig, men blot ikke kan benytte den. Der viser sig imidlertid at være en betydelig højere andel med psykisk sygdom og med misbrugsproblemer blandt de funktionelt hjemløse

end blandt de øvrige hjemløse (ikke afbildet). Det understreger, at der er en gruppe af borgere, som har egen bolig, men hvis adfærd og kendetegn på mange måder har en stor lighed med hjemløsegruppen (uden bolig), og at hjemløshed for en stor del af de hjemløses vedkommende ikke kun handler om fraværet af en bolig, men også handler om de sociale og psykiske problemer, som er med til at fastholde dem i hjemløsheden.

TABEL 9.14

Hjemløse fordelt efter, om de er funktionelt hjemløse (har egen bolig) eller ej, særskilt for byområde. Procent og antal.

	Funktionelt hjemløs	Ikke funktionelt hjemløs	I alt procent	I alt antal
København	5	95	100	1.264
Frederiksberg	6	94	100	180
Københavns omegn	6	94	100	901
Aarhus	9	91	100	526
Odense	12	88	100	170
Aalborg	14	86	100	214
> 20.000 indbyggere	9	91	100	967
< 20.000 indbyggere	11	89	100	465
Total	8	92	100	4.687

Anm.: Internt bortfald: 399.

SOCIALE INDSATSER

De fleste personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, har ud over manglen på en bolig også en række øvrige sociale, psykiske og/eller fysiske problemstillinger, der betyder, at både en boligmæssig og en social og behandlingsmæssig indsats ofte er nødvendig for at kunne opnå en stabil boligsituation. Det vil sige, at årsagen til hjemløshed skal ses i et samspil mellem strukturelle eksklusionsmekanismer og en række individuelle sårbarhedsfaktorer. En bolig er således en nødvendig, men sjældent en tilstrækkelig forudsætning for at kunne komme ud af hjemløsheden.

I Danmark defineres indsatsen over for de hjemløse primært i serviceloven samt i almenboligloven. Personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, har ifølge dansk lovgivning ikke krav på en bolig, men en række indsatser i serviceloven er henvendt til gruppen af hjemløse og socialt udsatte borgere generelt.

Særligt har kommunerne ifølge servicelovens § 110 en forpligtelse til at tilbyde ”midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp”. § 110-boformerne er tidligere blevet benævnt som herberger og forsorgshjem.

Ud over § 110-boformerne er der i serviceloven også defineret en række andre indsatstyper, der henvender sig til gruppen af hjemløse og/eller gruppen af socialt udsatte. Det drejer sig om støtte- og kontakt-

personer efter lovens § 99, som er henvendt til psykisk syge, stofmisbrugere og hjemløse, og bostøtte efter § 85. Bostøtte kan tildeles, hvis en person har brug for praktisk og social støtte efter tildeling af bolig. Også de midlertidige og længerevarende boformer under § 107 og § 108 kan anvendes til målgruppen af hjemløse. Desuden indeholder serviceloven bestemmelser om sociale væresteder og social behandling til stofmisbrugere i henholdsvis § 104 og § 101.

Kommunernes ret til at anvise socialt udsatte borgere til 25 pct. af de boliger, der bliver ledige i den almene boligmasse, er ligeledes en meget vigtig indsatsform i forhold til at imødekomme boligbehovet blandt socialt udsatte grupper. Muligheden for anvisning af almene boliger til dem, der befinder sig i en hjemløshedssituation, er af afgørende betydning for at sikre en permanent boligløsning i egen bolig for dem, som er i stand til at bo på egen hånd. I denne forbindelse skal det igen fremhæves, at boligløsningen typisk skal kombineres med en individuelt tilrettelagt social støtte for at afhjælpe hjemløsheden.

Der er endvidere en gruppe af hjemløse med særligt komplekse problemer, som vanskeligt vil kunne bo i egen bolig, men som har brug for specialiserede botilbud. Væsentlige indsatsformer til personer, der ikke kan bo i egen bolig, er de midlertidige og længerevarende botilbud, der kan etableres efter § 107 og § 108, som fx de alternative plejehjem, samt de såkaldte skæve huse, der er etableret efter almenboligloven.

I undersøgelsen har vi spurgt om de sociale og behandlingsmæssige indsatser, som personerne modtager. Vi har spurgt om en række forskellige indsatser som psykiatrisk behandling, misbrugsbehandling, kontaktpersoner mv. Her skal der gøres opmærksom på, at der kan være indsatser, som den enkelte modtager, men som ikke har været kendt af den person, der har udfyldt skemaet i det tilfælde, hvor det er personalet i tilbuddene, der har udfyldt personskemaet.

I tabel 10.1 fremgår det, at 18 pct. af de hjemløse i øjeblikket modtager psykiatrisk behandling. Af dem, som angives at have en psykisk sygdom, er det 46 pct., der modtager psykiatrisk behandling (ikke afbildet). Her er ikke medregnet de, der tidligere har modtaget behandling, eller som har afbrudt en behandling.

9 pct. af de hjemløse modtager behandling for alkoholmisbrug. Det gælder for 28 pct. af dem, der angives at have et alkoholmisbrug. 20 pct. er i behandling for stofmisbrug, hvoraf 59 pct. angives at have et misbrug af hårde stoffer, mens 21 pct. er hashmisbrugere (ikke afbildet).

28 pct. angives at have en støtte- og kontaktperson. Denne andel er lavere blandt gadesoverne, hvor det er 23 pct., der har en støtte- og kontaktperson, mens andelen udgør 39 pct. blandt brugerne af herberger og 31 pct. blandt de hjemløse på natvarmestuer. Der er en betydelig variation i andelen, der har en støtte- og kontaktperson, mellem byerne. Som det fremgår i tabel 10.2, er andelen højest i Aarhus og Aalborg med henholdsvis 42 pct. og 41 pct. og lavest i Odense med 8 pct. I København er andelen på 31 pct., mens den i de københavnske omegnskommuner er på 24 pct. Ser vi på indsatserne fordelt på aldersgrupper, er der ikke nogen betydelig variation i andelen, der har en støtte- og kontaktperson tilknyttet.

Derimod er der flest unge, henholdsvis 24 pct. blandt de 25-29-årige og 21 pct. blandt de 30-39-årige, der modtager psykiatrisk behandling, mens der er færrest i gruppen af hjemløse mellem 50 og 59 år. Omvendt forholder det sig blandt de hjemløse, der er i behandling for alkoholmisbrug. Andelen i denne kategori er størst blandt de hjemløse i alderen 40-49 år og 50-59 år med henholdsvis 13 pct. og 14. pct., mens det blot er henholdsvis 3 pct. og 4 pct. i de yngste aldersgrupper, der modtager alkoholbehandling. Det hænger formentlig sammen med, at der er langt flere alkoholmisbrugere blandt de midaldrende og ældre hjemløse end blandt de unge.

TABEL 10.1

Indsatser fordelt på hjemløshedssituationer. Procent og antal.

	Psykiatrisk behandling	Behandling, alkoholmisbrug	Behandling, stofmisbrug	Støtte- /kontaktperson	Tilsyn fra Kriminalforsorgen	I alt antal
Gaden	14	4	21	23	9	354
Natvarmestue	11	4	26	31	6	190
Herberg	16	14	19	39	4	1.620
Hotel	19	8	8	15	9	53
Familie/venner	20	6	21	19	17	1.235
Udslusning	15	5	17	48	8	164
Kriminalforsorgen	11	1	26	11	32	74
Hospital	62	13	37	13	13	167
Andet	15	8	14	28	7	265
Uoplyst	13	5	15	16	8	156
I alt	18	9	20	28	10	4.278

Anm.: Internt bortfaldt: 808.

TABEL 10.2

Hjemløse fordelt efter, hvilke indsatser de modtager, særskilt for byområde. Procent og antal.

	Psykiatrisk behandling	Behandling, alkoholmisbrug	Behandling, stofmisbrug	Støtte-/kontaktperson	Tilsyn fra Kriminalforsorgen	I alt antal
København	17	7	17	31	9	1.061
Frederiksberg	23	6	29	29	7	167
Københavns omegn	21	11	17	24	12	821
Aarhus	20	7	15	42	11	496
Odense	13	14	30	8	6	162
Aalborg	10	10	19	41	2	200
> 20.000	19	10	23	25	8	945
< 20.000	17	12	25	23	15	426
I alt	18	9	20	28	10	4.278

Anm.: Internt bortfald: 808.

TABEL 10.3

Hjemløse fordelt efter, hvilke indsatser de modtager, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Psykiatrisk behandling	Behandling, alkoholmisbrug	Behandling, stofmisbrug	Støtte-/kontaktperson	Tilsyn fra Kriminalforsorgen	I alt antal
18-24 år	19	3	21	31	18	888
25-29 år	24	4	22	25	12	515
30-39 år	21	11	27	27	10	969
40-49 år	18	13	21	27	7	1.045
50-59 år	11	14	10	32	4	622
≥ 60 år	16	6	5	27	3	195
I alt	18	9	20	28	10	4.234

Anm.: Internt bortfald: 852.

TABEL 10.4

Hjemløse fordelt efter, hvilke indsatser de modtager, særskilt for hjemløshedssituation. Procent.

	Aktivering/ revalidering	Uddannelse/ undervisning	Handleplan hos kommunen	Opskrevet til egen bolig	Opskrevet til § 107-/108- boform, særboelig e.l.	Ingen øvrige tilbud	I alt antal
Gaden	8	1	18	23	3	41	354
Natvarmestue	5	1	17	12	4	38	190
Herberg	20	3	26	27	7	23	1.620
Hotel	28	6	9	28	0	26	53
Familie/venner	18	4	19	25	3	24	1.235
Udslusning	24	9	23	48	2	6	164
Kriminalforsorgen	0	1	12	9	1	32	74
Hospital	2	1	28	20	22	10	167
Andet	12	5	13	25	3	33	265
Uoplyst	19	2	14	14	1	32	156
I alt	16	3	21	25	5	25	4.278

Anm.: Internt bortfaldt: 808.

TABEL 10.5
Hjemløse fordelt efter, hvilke indsatser de modtager, særskilt for byområde. Procent og antal.

	Aktivering/ revalidering	Uddannelse/ undervisning	Handleplan hos kommunen	Opskrevet til egen bolig	Opskrevet til § 107-/ 108-boform, særbolig e.l.	Ingen øvrige tilbud	I alt antal
København	9	4	21	26	7	24	1.061
Frederiksberg	14	9	16	26	10	22	167
Københavns omegn	17	3	24	35	3	24	821
Aarhus	16	3	26	29	4	23	496
Odense	19	1	22	14	5	28	162
Aalborg	6	2	5	20	6	37	200
>20.000	26	2	22	19	4	27	945
< 20.000	14	3	18	17	4	26	426
I alt	16	3	21	25	5	25	4.278

Anm.: Internt bortfald: 808.

TABEL 10.6

Hjemløse fordelt efter, hvilke indsatser de modtager, særskilt for aldersgrupper. Procent og antal.

	Aktivering/ revalidering	Uddannelse/ undervisning	Handleplan hos kommunen	Opskrevet til egen bolig	Opskrevet til §107-/ 108-boform, særboelig e.l.	Ingen øvrige tilbud	I alt antal
18-24 år	23	8	27	27	4	19	888
25-29 år	19	4	24	29	3	23	515
30-39 år	13	3	20	24	4	24	969
40-49 år	14	1	18	24	5	26	1.045
50-59 år	15	1	20	24	7	31	622
≥ 60 år	7	1	14	19	10	37	195
I alt	16	3	21	25	5	25	4.234

Anm.: Internt bortfald: 852.

I tabellerne 10.4-10.6 fremgår det, at 16 pct. af de hjemløse angives at være i aktivering. Denne andel er nogenlunde uændret siden kortlægningen i 2009.

Kommunen skal ifølge servicelovens § 141 tilbyde en handleplan til personer med alvorlige sociale problemer. Personen kan vælge at få udarbejdet en handleplan eller afslå tilbuddet. For 21 pct. af de hjemløse er det angivet, at der foreligger en handleplan ved kommunen. Tallet kan dog være højere i det omfang, at de personer, der har udfyldt skemaet i de sociale tilbud, ikke har haft kendskab til en sådan handleplan.

25 pct. af de hjemløse angives at være opskrevet til egen bolig enten via kommunal boliganvisning eller en almen boligorganisation. Tallet er højest i Københavns omegn med 35 pct. og lavest i Odense med 14 pct.

Yderligere 5 pct. angives at være opskrevet til en bolig efter servicelovens § 107-108 eller lignende. Denne andel er højest blandt dem, som afventer udskrivning fra hospital eller behandlingssted, hvor 22 pct. er opskrevet til § 107-/108-boformer, mens den for de øvrige i hjemløshedssituationer er væsentligt lavere. I forhold til de enkelte aldersgrupper udgør gruppen af hjemløse på 60 år og derover den største gruppe, der er opskrevet til disse boligtyper.

25 pct. af de hjemløse angives ikke at modtage nogen øvrige sociale tilbud. Det gælder 41 pct. af dem, som overnatter på gaden, og 38 pct. af dem, som benytter natvarmestuer. Denne andel er 23 pct. blandt herbergsbrugerne og 24 pct. blandt dem, der overnatter hos familie og venner.

Overordnet kan der peges på, at det kun er 30 pct. af de hjemløse, der er opskrevet til enten egen bolig gennem den kommunale boliganvisning eller de almene boligorganisationer eller til en § 107-/108-boform. Ligeledes er det kun 28 pct., der har en støtte- og kontaktperson, og 21 pct., som har en handleplan hos kommunen.

Det tyder således på, at der stadig er et betydeligt potentiale i at styrke såvel den boligrettede indsats som den individuelle sociale støtte for de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation.

BILAG

BILAG 1: KORTLÆGNING AF HJEMLØSHED I DANMARK 2011

Kortlægning af hjemløshed i Danmark 2011

SFI gennemfører i uge 6 (7 -13. februar) 2011 en kortlægning af hjemløshed i Danmark for Socialministeriet. Kortlægningen foregår på samme måde som tilsvarende kortlægninger i 2007 og 2009. Kortlægningen sker for at kunne følge udviklingen i antallet af hjemløse, og derved give et bedre grundlag for udviklingen af indsatsen for de hjemløse.

Kortlægningen foregår ved, at alle myndigheder, sociale tilbud og behandlingssteder, der er i berøring med hjemløse, udfylder ét skema for hver person, de har kontakt med eller har kendskab til er hjemløs i uge 6. Der er vedlagt såkaldte personskemaer, hvor vi beder jer udfylde **ét personskema for hver hjemløs person**.

På side 4 i dette følgebrev findes en definition af hjemløshed samt en række situationer, som hjemløse kan befinde sig i. Situationerne genfindes i personskemaets spørgsmål 3.

Vi beder jer bemærke, at også personer, der står foran en løsladelse/udskrivning fra fængsler/hospitaler/behandlingstilbud inden for én måned, men hvor en boligløsning ikke er etableret, samt personer der overnatter hos familie/venner, midlertidigt og uden kontrakt, indgår i definitionen.

I de kommunale forvaltninger vil vi bede modtagerne af dette brev organisere, at personskemaerne udfyldes af sagsbehandlere/socialrådgivere/opsøgende medarbejdere mv., som er i kontakt med og/eller har kendskab til hjemløse personer, og at skemaerne samles ind og returneres samlet til SFI-Survey i den vedlagte svarkuvert.

I de kommunale og private/frivillige sociale tilbud samt behandlingssteder vil vi bede lederen af tilbuddet om at organisere, at skemaerne udfyldes af alle organisationens/tilbuddets afdelinger/enheder, og at skemaerne samles ind og returneres.

Vi beder den ansvarlige person om at omdele en kopi af dette følgebrev, herunder definitionen af hjemløshed, til de medarbejdere, der deltager i udfyldelsen af personskemaer.

Der er desuden vedlagt et **organisationsskema**, hvor vi beder den ansvarlige person påføre, hvor mange personskemaer, der samlet er indsendt fra pågældende myndighed/tilbud. Vi beder jer også i organisationsskemaet anføre, hvis der er indsendt skemaer samlet fra flere enheder (fx ved koordinering).

Vi vil også gerne vide, hvis I ikke har kontakt til eller kendskab til hjemløse personer

Vi sender dette brev til mange aktører for at afdække det fulde omfang af hjemløshed i Danmark. Derfor er det vigtigt, at også de, som ikke har kendskab til hjemløse personer, indsender organisationsskemaet til os, og anfører, hvis I ikke har haft kontakt med/kendskab til hjemløse personer i uge 6.

Uge 6 er tælleuge

Undersøgelsen måler hjemløsheden i uge 6 (7-13. februar 2011). Spørgsmålene gælder forhold i denne uge, hvor intet andet er angivet.

Vi vil bede om oplysninger om samtlige personer, som er hjemløse i uge 6, og som I er i kontakt med/kender til

Det er vigtigt, at I indsender ét skema for hver person, I har kontakt med og/eller kender til. Vi beder også om skemaer for børn og unge, som er hjemløse, herunder børn, der opholder sig sammen med deres hjemløse forældre.

Personskemaer og organisationsskema vedlagt

Der er vedlagt et antal personskemaer, der består af én dobbeltside per person. Vi vil bede jer notere myndigheden/organisationen/tilbuddets navn og adresse på hvert af de returnerede personskemaer, evt. ved brug af label/stempel. I organisationsskemaet bedes I påføre, hvor mange personskemaer der i alt er indsendt, det vil sige, hvor mange personer, som I samlet har kendskab til/kontakt med, der er hjemløse i uge 6.

Vi beder personalet udfylde skemaerne

Personskemaet er beregnet på, at socialrådgivere mv. i kommunerne og personalet i organisationer/tilbud udfylder skemaet. Der er mulighed for at udfylde skemaet både med eller uden tilstedeværelsen af brugerne. Vi beder personalet om, at foretage et skøn over, om det er hensigtsmæssigt at brugeren inddrages i udfyldelsen af skemaet, ud fra brugerens situation. Vi beder om, at oplysningerne fra kommunerne er baseret på konkret kendskab til personerne frem for fx generelle lister/folkeregisteroplysninger over adresseløse personer, da sådanne lister erfaringsmæssigt også dækker over andre grupper end hjemløse.

Vi beder om personnumre og initialer for at kunne undgå dobbelttælling

Vi beder om personernes personnumre for at kunne vide, om der er indsendt skemaer om samme person fra forskellige tilbud, myndigheder eller organisationer, og således kunne kontrollere for dobbelttælling.

Hvis I ikke kender/har adgang til hele personnummeret, beder vi jer udfylde de oplysninger, I har, fx fødselsdag, måned og år. Vi beder jer også udfylde personens initialer (første bogstav i første fornavn og første bogstav i sidste efternavn) for at kunne foretage kontrol for dobbelttælling. Vi beder således også om initialer i det tilfælde, hvor det fulde personnummer er oplyst, for at kunne kontrollere for dobbelttælling, hvis personen er registreret uden fuldt personnummer af et andet tilbud.

Eksempel på initialer:

Anne-Marie Bech-Petersen har initialerne AP. Jens Erik Andersen har initialerne JEA.

Hvis personen er hjemmehørende (har folkeregisteradresse) i en anden kommune, end hvor registreringen sker, beder vi jer anføre dette i rubrikken på side 1 i personskemaet.

Vi beder om, at der også indsendes skemaer for personer uden fast ophold i Danmark, såfremt personen befinder sig i én af de otte hjemløshedssituationer. Her beder vi jer sætte kryds i kategorien 'Har ikke fast/legalt ophold' i spørgsmål 8. For personer uden opholdstilladelse (som ikke har et CPR-nummer), beder vi jer oplyse om initialer og fødselsdato, i det omfang det er muligt.

Tilladelse fra datatilsynet og sundhedsstyrelsen

SFI har tilladelse til undersøgelsens gennemførelse fra henholdsvis Datatilsynet og Sundhedsstyrelsen i henhold til Persondataloven og Sundhedsloven (for hospitaler og behandlingstilbud).

I forhold til politiets medvirken i kortlægningen gør vi særligt opmærksom på, at politiet ikke må benytte politimyndighed til at bede om udlevering af CPR-nummer i forbindelse med kortlægningen.

Angiv de oplysninger, I har – selvom de ikke er fuldstændige

Der indgår i skemaet en række baggrundsplysninger, som er vigtige for, at vi bedre kan forstå, hvad der kendetegner den situation, som de hjemløse befinder sig i. Vi beder jer give de informationer, I har, også selvom I ikke har mulighed for at besvare alle spørgsmål.

Anonymitet

I analyser og rapporter vil det ikke være muligt at identificere personer og enkelttilbud. Vi understreger, at undersøgelsen er omfattet af fortrolighed for både de personer, der indberettes og de sociale tilbud, lokale myndigheder mv., der indsender skemaerne.

Hvis skemaet slipper op – kopier nye eller kontakt SFI

Det er vanskeligt for os at beregne, hvor mange personskemaer, I har brug for. Vi beder jer derfor kopiere nye skemaer (dobbeltsidet) efter behov eller rekvirere flere skemaer ved at kontakte SFI.

Send spørgeskemaer retur i den medsendte svarkuvert

Når personspørgeskemaer og organisationskemaet er udfyldt, sendes de retur i den vedlagte frankerede svarkuvert. Skemaerne må indsendes med almindelig post. Vi beder om, at skemaer afleveres til den ansvarlige person inden for myndigheden/tilbuddet/organisationen, og at alle skemaer fra samme enhed sendes samlet retur. Hvis I har brug for flere svarkuverter, kan I kontakte SFI. Hvis egne kuverter benyttes, bedes anvendt mærket: "Hjemløshedsundersøgelsen US-4337".

SEND SVARKUVERTEN RETUR SENEST FREDAG D. 4. MARTS.

Spørgsmål besvares af SFI:

Lars Benjaminsen, telefon 3348 0910, lab@sfi.dk

På forhånd tak for Jeres medvirken.
SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Definition af hjemløshed

Som hjemløse regnes personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos slægtninge, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat.

Desuden registreres personer, som befinder sig under kriminalforsorgen, psykiatriske hospitaler og behandlingsinstitutioner for stofmisbrugere eller lignende tilbud, hvis der er tale om personer, der skal løslades eller udskrives inden for den næste måned uden at have en bolig til rådighed, og uden at der er iværksat en boligløsning forud for løsladelsen/udskrivningen.

Nedenfor følger de situationer, der registreres i kortlægningen af hjemløshed i Danmark. Disse situationer genfindes i personskeemaets spørgsmål 3, der beskriver personens bosituation i uge 6.

Tabel 1: Situationer, der registreres i personskeemaet

Kategori	Situation
1	Personen mangler tag over hovedet den kommende nat. Herunder regnes personer, som sover på gaden, i en trappeopgang, i et skur e.l. løsninger, som giver en form for ly.
2	Personen overnatter på natvarmestue/værested med nødovernatning
3	Personen overnatter på et akut/midlertidigt botilbud, som fx herberger og forsorgshjem
4	Personen opholder sig på hotel, vandrehjem e.l. pga. hjemløshed
5	Personen bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner/bekendte eller familie
6	Personen bor i midlertidig udslusningsbolig e.l. uden permanent kontrakt
7	Personen er under kriminalforsorgen, skal løslades inden for én måned, og der er IKKE iværksat en boligløsning forud for løsladelsen.
8	Personen er indlagt på en psykiatrisk afdeling eller opholder sig på en behandlingsinstitution og planlægges udskrevet inden for én måned, og der er IKKE iværksat en boligløsning forud for udskrivningen.

Campingvogne, kolonihavehuse o.l.: Hvis personen overnatter i en campingvogn, kolonihavehus e.l. pga. hjemløshed beder vi jer anføre dette under kategorien andet i personskeemaets spørgsmål 3.

Udslusningsboliger (kategori 6): Her medregnes personer i udslusningsboliger under §110, samt lignende korterevarende tilbud. Personer i visiterede tilbud under servicelovens §107 og 108 regnes IKKE som hjemløse.

Løsladelse/udskrivning (kategori 7 og 8): Såfremt der i situation 7 og 8 løslades/udskrives fra fængsler/hospitaler/behandlingsinstitutioner til en situation, som er beskrevet under situation 1-5 udfyldes et personskeema for pågældende person.

Kvindekrisecentrene: Kvindekrisecentre uden for København indgår ikke i kortlægningen. På kvindekrisecentrene i København beder vi personalet foretage en vurdering af, om personen er indskrevet pga. vold i familien, og om personen har en bolig. Der udfyldes ikke skemaer for personer, der er indskrevet pga. vold i familien og som har en bolig.

Funktionelt hjemløse: Også såkaldt 'funktionelt hjemløse' (personer som har egen bolig, de ikke kan benytte pga. sociale eller psykiske problemer) regnes som hjemløse, såfremt personen overnatter på

gaden eller på herberger, forsorgshjem, natvarmestuer o.l. i uge 6. I personskemaet registreres det samtidig, at personen har egen bolig (spørgsmål 11).

Personer uden fast ophold/opholdstilladelse: Der udfyldes også personskemaer for personer uden fast ophold/opholdstilladelse, og som befinder sig i én af de otte situationer. Her beder vi jer anføre i personskemaets spørgsmål 8, kategori 4, at personen (evt. ud fra et skøn) ikke har fast/legalt ophold.

BEMÆRK: Følgende personer regnes IKKE som hjemløse:

- Personer, som bor i fremlejet bolig, eller som bor varigt hos pårørende/slægtninge.
- Personer i botilbud, der er beregnet til længerevarende ophold (fx alternative plejehjem og bofællesskaber).
- Studerende, der søger tilflytning til anden by ved studiestart.
- Unge, der ønsker at flytte hjemmefra.
- Personer, der midlertidigt er uden bolig pga. brand e.l.
- Personer, der opholder sig på et krisecenter pga. vold i familien.

BILAG 2: PERSONSKEMA

Dato for udfyldelse af skemaet <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> dag <input type="text"/> <input type="text"/> måned

Navn på person der har udfyldt skemaet:

Navn på myndighed/tilbud hvor skemaet er udfyldt:	Telefon:
Adresse:	E-mail:
Kommune:	Label/stempel:
I hvilken kommune har den hjemløse folkeregisteradresse (hvis anden kommune end ovenstående):	

1. Har personen været med til at udfylde skemaet:	Ja ☐ 1	Nej ☐ 5
--	-------------------------------	--------------------------------

2. Den hjemløses initialer <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
og personnummer: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> dag <input type="text"/> <input type="text"/> måned <input type="text"/> <input type="text"/> år <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 4 sidste

3. Personens bosituation i uge 6, 2011 (SKAL UDFYLDES). (Flere svar kan angives).	
1. Sover på gaden, i trappeopgang, i et skur e.l.	☐ 1
2. Natvarmestue, værested med nødovernatning e.l.	☐ 1
3. Herberg, forsorgshjem	☐ 1
4. Hotel, vandrehjem e.l. anvendt som midlertidig løsning pga. hjemløshed	☐ 1
5. Bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner og familie	☐ 1
6. Midlertidig udslusningsbolig uden permanent kontrakt	☐ 1
7. Afsoner under kriminalforsorgen, skal løslades inden for én måned, og mangler boligløsning	☐ 1
8. Opholder sig på hospital/behandlingstilbud, skal udskrives inden for én måned, og mangler boligløsning	☐ 1
9. Andet, angiv hvilket: _____	☐ 1
10. Ved ikke	☐ 1

4. Personens køn og alder	Mand ☐ 1	Kvinde ☐ 5	Alder: <input type="text"/> <input type="text"/> år
----------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------	---

5. For børn og unge under 18 år: Opholder personen sig på tilbuddet sammen med sin(e) forældre?	Ja ☐ 1	Nej ☐ 5
--	-------------------------------	--------------------------------

6. Har personen daglig omsorg for eller samværsret med mindreårige børn? (Flere svar kan angives).			
1. Har ingen mindreårige børn	☐ 1	4. Har børn, men har ikke omsorg eller samværsret	☐ 1
2. Daglig omsorg	☐ 1	5. Andet: _____	☐ 1
3. Delt samvær/samværsret	☐ 1	6. Ved ikke	☐ 1

VEND

7. Hvad er personens nationalitet? (Kun ét kryds)	
Danmark	☐ 1
Øvrige Nordiske lande	☐ 2
Øvrige EU-27	☐ 3
Øvrige Europa (inkl. Rusland)	☐ 4
Mellemøsten	☐ 5
Afrika	☐ 6
Andet, angiv hvilket: _____	☐ 7
Ved ikke	☐ 8

8. Har personen flygtninge/indvandrerbaggrund?	
Ikke flygtninge/indvandrerbaggrund	☐ 1
Første generations flygtning/indvandrer	☐ 2
Anden generations flygtning/indvandrer	☐ 3
Har ikke fast/legalt ophold	☐ 4
Ved ikke	☐ 8

9. Modtager personen? (Gerne flere kryds)	
1. Løn	☐ 1
2. Dagpenge	☐ 1
3. Kontanthjælp	☐ 1
4. Starthjælp/introduktionsydelse	☐ 1
5. Fortidspension	☐ 1
6. Folkepension	☐ 1
7. Ingen indtægt	☐ 1
8. Andet, hvilket: _____	☐ 1
9. Ved ikke	☐ 1

10. Hvor længe har personen været hjemløs? (Kun ét kryds)	
0-3 måneder	☐ 1
4-11 måneder	☐ 2
1-2 år	☐ 3
Over 2 år	☐ 4
Ved ikke	☐ 8

11. Har personen egen bolig, men kan ikke opholde sig i den (funktionelt hjemløs)?	Ja	Nej	Ved ikke
	☐ 1	☐ 5	☐ 8

12. Har personen en psykisk sygdom?	☐ 1	☐ 5	☐ 8
-------------------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

13. Har personen en kropslig/somatisk sygdom(me) og/eller handicap?	
Ja ☐ 1 hvilke(n): _____	

Nej ☐ 5	
Ved ikke ☐ 8	

14. Er personen afhængig af rusmidler og i givet fald hvilke? (Flere typer af rusmidler kan angives)	
1. Alkohol	☐ 1
2. Hash, khat	☐ 1
3. Narkotika (fx heroin, kokain, amfetamin, ecstasy)	☐ 1
4. Medicin (stesolid, ketogan, rohypnol m.v.)	☐ 1
5. Andet: _____	☐ 1
6. Nej, personen er ikke afhængig af rusmidler	☐ 1
7. Ved ikke	☐ 1

15. Hvad ser du som væsentligste årsag(er) til at personen er hjemløs? (Gerne flere kryds)	
1. Psykisk sygdom	☐ 1
2. Stofmisbrug (fx heroin, hash m.v.)	☐ 1
3. Alkoholmisbrug	☐ 1
4. Fysisk/somatisk sygdom	☐ 1
5. Økonomiske vanskeligheder	☐ 1
6. Gæld til det offentlige	☐ 1
7. Skilsmisse/samlivsophør	☐ 1
8. Blevet løsladt fra fængsel	☐ 1
9. Blevet udskrevet fra hospital/behandling	☐ 1
10. Nervøsitet ved at bo alene	☐ 1
11. Kunne ikke længere bo hos familie/venner	☐ 1
12. Udsættelse af bolig	☐ 1
13. Mangel på egnet bolig e.l. botilbud	☐ 1
14. Andet: _____	☐ 1
15. Ved ikke	☐ 1

16. Hvilke indsatser/behandlingstilbud modtager personen i øjeblikket? (Gerne flere kryds)	
1. Psykiatrisk behandling	☐ 1
2. Behandling for alkoholmisbrug	☐ 1
3. Behandling for stofmisbrug	☐ 1
4. Støtte/kontaktperson, bostøtte e.l.	☐ 1
5. Er i tilsyn fra kriminalforsorgen	☐ 1
6. Er i aktivering/revalidering	☐ 1
7. Er under uddannelse/modtager undervisning	☐ 1
8. Har en handleplan hos kommunen	☐ 1
9. Opskrevet til egen bolig via kommunal boliganvisning eller almen boligorganisation	☐ 1
10. Opskrevet til §107/108-boform, særbolig e.l.	☐ 1
11. Andet: _____	☐ 1
12. Modtager ingen øvrige tilbud	☐ 1
13. Ved ikke	☐ 1

BILAG 3: ORGANISATIONSSKEMA

+

+

ORGANISATIONSSKEMA (Kortlægning af hjemløshed i Danmark 2011)

US 4337

Navn på myndighed/tilbud:
Adresse:
Kommune:
Navn på person der har udfyldt organisationsskema:
Telefon:
E-mail:

1. Myndigheden/tilbuddets type (myndighed/tilbud, der har udfyldt dette skema):

- Herberg/Forsorgshjem e.l. 1
- Værested/Varmestue 1
- Alkohol/Stofmisbrugsbehandling 1
- Rådgivningstilbud 1
- Hospital/Psykiatri/Skadestue 1
- Kommune..... 1
- Anden myndighed (politi mv.)..... 1
- Andet _____ 1

2. Antal personskemaer, som er indsendt i alt:

(Sæt kryds)

3. Vi har IKKE haft kontakt med eller kendskab til hjemløse personer i uge 6..... 1
4. Vi har haft kontakt med eller kendskab til hjemløse personer i uge 6, men har ikke haft mulighed for/ikke ønsket at deltage..... 1
5. Det er ikke relevant for os at deltage, da vi aldrig har kontakt med hjemløse 1
6. Vores besvarelse er indsendt sammen med følgende tilbud/kommunale enhed: 1
- _____
7. Andet: _____ 1

+

+

BILAG 4: BILAGSTABELLER

BILAGSTABEL 1

Hjemløse fordelt efter registreringskommune, særskilt for hjemløshedssituation. Region Hovedstaden. Antal.

	Gaden	Natvarme- stue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udsusning	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet	Uop- lyst	I alt antal
Albertslund	2	0	2	0	19	0	0	3	3	7	36
Allerød	0	0	1	0	0	8	0	0	0	0	9
Ballerup	4	0	4	0	16	0	1	4	1	0	30
Bornholm	1	0	0	1	13	0	1	1	3	0	20
Brøndby	2	0	1	0	9	0	0	0	0	2	14
Dragør	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egedal	0	0	0	0	9	0	0	0	7	11	27
Fredensborg	1	0	0	1	2	0	0	0	0	1	5
Frederiksberg	14	22	74	2	48	8	1	11	8	9	197
Frederikssund	2	0	0	0	8	0	0	1	0	9	20
Furesø	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	3
Gentofte	5	4	19	1	15	0	0	1	8	2	55
Gldsaxe	11	0	8	0	25	0	0	0	0	6	50
Glostrup	6	0	35	1	43	2	4	7	4	14	116
Gribskov	1	0	8	0	5	2	1	6	1	2	26
Halsnæs	1	0	0	0	7	0	1	0	1	1	11
Helsingør	6	0	22	0	10	0	3	1	0	1	43
Hertev	3	0	17	1	13	0	0	1	2	2	39
Hillerød	4	0	52	0	14	0	1	5	8	1	85
Hvidovre	10	1	15	0	51	0	4	1	25	11	118
Høje-Taastrup	13	2	19	0	20	3	1	0	2	5	65
Hørsholm	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Ishøj	5	0	1	0	8	0	0	0	1	3	18

København	143	131	510	20	291	106	15	43	173	121	1.553
Lyngby-											
Taarbæk	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Rudersdal	3	0	0	0	9	1	0	0	0	5	18
Rødovre	5	2	3	0	28	1	0	1	3	5	48
Tårnby	5	0	4	1	20	0	0	2	3	13	48
Vallensbæk	1	0	0	0	5	0	0	0	0	0	6
I alt	252	162	797	28	691	131	33	88	253	231	2.666

BILAGSTABEL 2

Hjemløse fordelt efter registreringskommune, særskilt for hjemløshedssituation. Region Sjælland. Antal.

	Natvarme-		Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslusning	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet	Uop- lyst	I alt antal
	Gaden	stue									
Faxe	0	8	0	0	5	0	0	0	0	0	13
Greve	4	2	3	2	11	0	0	1	4	4	31
Guldborgsund	2	2	99	1	3	0	0	0	2	1	110
Holbæk	0	0	15	0	1	0	0	1	0	0	17
Kalundborg	1	0	0	0	3	0	2	0	0	0	6
Køge	0	0	1	0	3	0	0	1	0	0	5
Lejre	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	10
Lolland	6	0	7	0	5	0	2	5	2	0	27
Næstved	3	1	30	0	17	6	0	0	1	4	62
Odsherred	2	0	0	1	4	4	1	0	0	0	12
Ringsted	2	0	1	1	10	0	0	0	0	0	14
Roskilde	1	0	33	2	7	0	0	0	13	1	57
Slagelse	4	0	23	13	1	0	0	0	1	0	42
Solrød	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sorø	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Stevns	0	0	0	2	6	0	0	2	0	3	13
Vordingborg	1	0	0	0	9	2	0	0	4	1	17
I alt	32	13	212	22	86	12	6	11	27	19	440

BILAGSTABEL 3

Hjemløse fordelt efter registreringskommune, særskilt for hjemløshedssituation. Region Syddanmark. Antal.

	Gaden	Natvarme- stue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslusning	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet	Uop- lyst	I alt antal
Assens	1	0	0	0	4	0	0	0	1	0	6
Billund	0	0	1	0	10	0	5	0	1	1	18
Nordfyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Esbjerg	3	1	66	0	35	6	0	8	1	1	121
Fanø	0	0	0	0	0	4	2	0	0	0	6
Fredericia	3	8	0	1	15	0	0	0	4	0	31
Faaborg-Midtfyn	0	0	4	0	3	0	0	0	0	4	11
Haderslev	0	0	42	0	4	0	0	2	1	0	49
Kerteminde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolding	4	0	39	1	11	2	0	0	1	2	60
Langeland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Middelfart	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Nordfyn	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Nyborg	1	0	1	1	13	0	1	0	1	1	19
Odense	7	23	100	1	31	6	0	2	11	4	185
Svendborg	2	0	22	0	11	2	0	0	5	1	43
Sønderborg	2	0	2	0	5	0	0	7	1	1	18
Tønder	1	0	4	0	2	0	3	0	0	0	10
Varde	0	0	14	0	4	0	2	1	1	3	25
Vejle	2	0	0	1	9	0	1	0	0	4	17
Vejle	8	0	0	1	53	2	1	1	15	4	85
Ærø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aabenraa	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
I alt	34	32	295	8	210	22	16	22	43	27	709

BILAGSTABEL 4

Hjemløse fordelt efter registreringskommune, særskilt for hjemløshedssituation. Region Midtjylland. Antal.

	Gaden	Natvarme- stue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udslusning	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet	Uop- lyst	I alt antal
Favrskov	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Hedensted	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Herning	9	15	101	0	22	3	4	0	2	6	162
Holstebro	4	3	33	1	6	0	1	2	0	1	51
Horsens	4	2	35	0	21	0	3	2	1	0	68
Ikast-Brande	1	2	1	0	15	0	12	1	0	0	32
Lemvig	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	13
Norddjurs	3	0	1	0	28	1	0	1	3	0	37
Odder	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Randers	1	1	16	0	15	12	1	6	2	4	58
Ringkøbing- Skjern	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Samsø	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Silkeborg	1	0	28	0	7	0	1	0	1	1	39
Skanderborg	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	3
Skive	0	1	0	0	4	0	0	1	0	4	10
Struer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Syddjurs	0	0	0	1	7	0	0	1	2	0	11
Viborg	0	0	66	0	4	0	0	1	0	0	71
Aarhus	54	45	162	7	221	42	5	13	18	41	608
I alt	78	69	457	9	355	58	27	28	29	59	1.169

BILAGSTABEL 5

Hjemløse fordelt efter registreringskommune, særskilt for hjemløshedssituation. Region Nordjylland. Antal.

	Gaden	Natvarme- stue	Herberg	Hotel	Familie/ venner	Udsulsnig	Kriminal- forsorgen	Hospital	Andet	Uop- lyst	I alt antal
Brønderslev	2	0	2	0	5	0	0	7	3	2	21
Frederikshavn	1	1	1	1	10	0	0	1	5	0	20
Hjørring	0	1	3	0	7	0	0	0	0	0	11
Jammerbugt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Læsø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mariagerfjord	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Morsø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rebild	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Thisted	2	0	12	0	5	0	1	1	0	0	21
Vesthimmerland	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Aalborg	24	5	92	0	64	4	5	15	7	13	229
I alt	30	7	113	1	91	4	6	24	15	15	306

LITTERATUR

- Ankestyrelsen (2010): *Brugere af bottilbud efter servicelovens § 110. Årsstatistik 2009*. København: Ankestyrelsen.
- Benjaminsen, L. & I. Christensen (2007): *Hjemløshed i Danmark 2007. National kortlægning*. København: Socialforskningsinstituttet, 07:22.
- Benjaminsen, L. (2009): *Hjemløshed i Danmark 2009. National kortlægning*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:25.
- Danmarks Statistik (2011): *Nyt fra Danmarks Statistik*, nr. 222, 11. maj 2011. Danmarks Statistik.
- Edgar, B. & H. Meert (2005): *Fourth Review of Statistics on Homelessness in Europe*. Brussels: Feantsa.
- Geerdsen, L.P., I. Koch-Nielsen, H. Vinther, I. Christensen & V.T. Christensen (2005): *Ud af hjemløshed? Om livet efter ophold på en institution for hjemløse*. København: Socialforskningsinstituttet, 05:02.
- Tsemberis, S., L. Gulcur & M. Nakae (2004): "Housing first, consumer choice, and harm reduction for homeless individuals with dual diagnosis". *American Journal of Public Health*, 94, s. 651-656.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2010

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 10:01 Henriksen, A.C.: *Coaching af sygedagpengemodtagere. En pilotundersøgelse med eksperimentelt design.* 69 sider. ISBN: 978-87-7487-961-9. Kr. 70,00.
- 10:02 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H. & Jensen, V.M.: *Introduktion til dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 1.* 97 sider. ISBN: 978-87-7487-962-6. Kr. 100,00.
- 10:03 Christensen, E.: *Grønlandske børn i Danmark.* 87 sider. ISBN: 978-87-7487-963-3. Kr. 90,00.
- 10:04 Henriksen, A.C.: *Veje til beskæftigelse. En kvalitativ undersøgelse af indsatser over for ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere.* 132 sider. ISBN: 978-87-7487-964-0. Kr. 130,00.
- 10:05 Gensby, U. & Thuesen, F.: *På vej mod job efter en arbejdsskade. En evaluering af arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter.* 128 sider. ISBN: 978-87-7487-965-7. Kr. 120,00.
- 10:06 Egelund, T., Jakobsen, T.B., Hammen, I., Olsson, M. & Høst, A.: *Sammenbrud i anbringelser af unge. Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag.* 376 sider. ISBN: 978-87-7487-966-4. Kr. 375,00.

- 10:07 Bach H.B. & Henriksen A.C.: *Gravidens sygefravær*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-967-1. Kr. 130,00.
- 10:08 Bach H.B.: *Gravid og Fængselsbetjent*. 36 sider. ISBN: 978-87-7487-968-8. Netpublikation.
- 10:09 Madsen, M.B, Holt, H., Jonassen, A.B. & Schademan, H.K.: *Kvinder og mænd i den offentlige sektor. Karrieremønstre, lederønsker og ledermuligheder*. 274 sider. ISBN: 978-87-7487-969-5. Kr. 270,00.
- 10:10 Larsen, M.: *Lønforskelle mellem kvinder og mænd i 2007. Analyser for lønkommissionen*. 86 sider. ISBN: 978-87-7487-970-1. Kr. 90,00.
- 10:11 Thuesen, F.: *Ledelsen og motivation i den offentlige sektor. Et litteraturstudium*. 100 sider. ISBN: 978-87-7487-971-8. Kr. 100,00.
- 10:12 Deding, M. & Holt, H. (red.): *Hvorfor har vi lønforskelle mellem kvinder og mænd? En antologi om ligeløn i Danmark*. 246 sider. ISBN: 978-87-7487-972-5. Kr. 250,00.
- 10:13 Knudsen, L. & Nielsen, V.L.: *Effekten af kommunernes forebyggende foranstaltninger for unge. Forebyggende foranstaltninger i eget miljø sammenlignet med anbringelse uden for hjemmet*. 152 sider. ISBN: 978-87-7487-973-2. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 10:14 Lausten, M., Hansen, H. & Albæk Nielsen, A.: *Udsatte børnefamilier i Danmark*. 212 sider. ISBN: 978-87-7487-976-3. Netpublikation.
- 10:15 Christensen, G., Mikkelsen, M.F., Pedersen, K.B. & Amilon, A.: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006-10-pulje*. 164 sider. ISBN: 978-87-7487-977-0. Vejledende pris 160,00 kr.
- 10:16 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde børn – integration eller isolation? Blinde børns trivsel og vilkår i hjemmet, fritiden og skolen*. 136 sider. ISBN: 978-87-7487-978-7. Vejledende pris 140,00 kr.
- 10:17 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde og stærkt svagsynede. Barrierer for samfundsdeltagelse*. 122 sider. ISBN: 978-87-7487-979-4. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:18 Ellerbæk, L.S. & Thuesen, F.: *Projekt arbejdsplads for højtuddannede. Følgforskning for Region Midtjylland*. 99 sider. ISBN: 978-87-7487-980-0. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:19 Jakobsen, V. & Ellerbæk, L.S.: *Løn- og arbejdsforhold for kvinder og mænd i køkefaget*. 71 sider. ISBN: 978-87-7487-981-7. Netpublikation.

- 10:20 Ottosen, M.H., Andersen, D., Nielsen, L.P., Lausten, M. & Sta-
ge, S.: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og Trivsel 2010*. 155 sider.
ISBN: 978-87-7487-982-4. Vejledende pris: 260,00 kr.
- 10:21 Kofod, J.E., Benwell, A.F., Kjær, A.A.: *Hjemvendte soldater. En
interviewundersøgelse*. 76 sider. ISBN: 978-87-7487-983-1. Netpub-
likation.
- 10:22 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. &
Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 0-4 år. Dialoggruppe – om fo-
rebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 2*. 184 sider. ISBN:
978-87-7487-984-8. Vejledende pris: 195,00 kr.
- 10:23 Christensen, E., Lindstrøm, M. & Mølholt, A.-K.: *Efterværn for
voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter
fra centrene*. 95 sider. ISBN: 978-87-7487-985-5. Vejledende pris:
100,00 kr.
- 10:24 Jensen, V.M. & Nielsen, L.P.: *Vejle til ungdomsuddannelse 1. Statisti-
ske analyser af folkeskolens betydning for unges påbegyndelse og gennem-
førelse af en ungdomsuddannelse*. 211 sider. ISBN: 978-87-7487-986-
2. Netpublikation.
- 10:25 Espersen, L.D.: *Bekymrende identiteter. Ph.d.-afhandling*. 260 sider.
ISBN: 978-87-7487-987-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:26 Høgelund, J., Tørslev, M.K. & Weibel, K.: *Sygemeldte og fortidspen-
sionister med handicap. Jobcentermedarbejderes perspektiver på jobcentrenes
indsats*. 101 sider. ISBN: 978-87-7487-986-6. Vejledende pris:
100,00 kr.
- 10:27 Lyk-Jensen, S.V., Jacobsen, J. & Heidemann, J.: *Soldater – før,
under og efter udsendelse. Et litteraturstudie*. 92 sider. ISBN: 978-87-
7487-989-3. Netpublikation.
- 10:28 Thuesen, F., Holt, H., Jensen, S. & Brink Thomsen, L.: *Virksomheders sociale engagement*. 172 sider. ISBN: 978-87-7487-
990-9. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 10:29 Jakobsen, V. & Liversage, A.: *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet.
Litteraturstudier og registerdata*. 175 sider. ISBN: 978-87-7487-991-
6. Vejledende pris: 176,00 kr.
- 10:30 Christoffersen, M.N.: *Børnemishandling i hjemmet*. 120 sider. ISBN:
978-87-7487-992-3. Netpublikation.
- 10:31 Jakobsen, T.B., Hammen, I. & Steen, L.: *Efterværn – støtte til tidli-
gere anbragte unge*. 94 sider. ISBN: 978-87-7487-993-0. Vejledende
pris: 90,00 kr.

- 10:32 Korzen, S., Fisker, L. & Oldrup, H.: *Vold mod børn og unge i Danmark. En spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasses-elever*. 127 sider. ISBN: 978-87-7487-994-7. Netpublikation.
- 10:33 Mateu, N.C.: *Hjælpe linjen for spilleafhængige. Kortlægning af telefonsamtaler i Danmark og Norge i perioden 2008-2009*. 50 sider. ISBN: 978-87-7487-995-4. Netpublikation.
- 10:34 Egelund, T., Böcker Jakobsen, T. & Steen, L.: *"Det er jo min familie!" Beretninger fra børn og unge i slægtspleje*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-996-1. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:35 Christensen, E.: *Alkoholproblemer og partnervold*. 48 sider. ISBN: 978-87-7487-997-8. Vejledende pris: 50,00 kr.
- 11:01 Liversage, A., Jakobsen, V. & Rode Hansen, I.: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & Holt, H.: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & Lindstrøm, M.: *Lokal integration af førtidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.
- 11:06 Oldrup, H., Lindstrøm, M. & Korzen, S.: *Vold mod førskolebørn. Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 11:09 Bengtsson, S., Hansen, H. & Røgeskov, M.: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & Kjær, A.A.: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., Thomsen, R., Langhede, A.P., Albæk Nielsen, A. & Toft Hansen, A.: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:13 Larsen, M., Bach, H.B. & Ellerbæk, L.S.: *55-70-åriges forbliven på arbejdsmarkedet. Adfærd, forventninger, aftaler og kendskab til regler*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-012-0. e-ISBN: 978-87-7119-045-8. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & Hammen, I.: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., Korzen, S., Lindstrøm, M. & Christoffersen, M.N.: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., Bjerre, L., Sørensen, K. & Rasmussen, N.: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i aldreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:17 Bengtsson, S., Alim, W., Holmskov, H. & Lund, A.: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 Böcker Jakobsen, T., Langhede, A.P. & Sørensen, K.: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & Brink Thomsen, L.: *Er kvindefag lavtlønsfag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejds-*

- funktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & Egelund, T.: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J. & Vilshammer, M.: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravælger førtidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & Hansen, H.: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., Weatherall, C.D., Heidemann, J., Damgaard, M. & Glad, A.: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & Stage, S.: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:27 Liversage, A. & Leelo Knudsen, L.: *Kvinder i byggefag. En interviewundersøgelse*. 131 sider. ISBN: 978-87-7119-031-1. e-ISBN: 978-87-7119-032-8. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:28 Chistensen, E. & Hansen, H.: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inuusut-tunullu isumaginninnikkut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:29 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Vammen, K.S., Schmidt, L.H. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.

- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatrireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier.* 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:32 Oldrup, H.H. & Vitus, K.: *Indsatser over for udsatte 0-3-årige og deres forældre. En systematisk forskningsoversigt.* 213 sider. ISBN: 978-87-7119-041-0. e-ISBN: 978-87-7119-042-7. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 11:33 Bo Larsen, M., Jacobsen, S. & Jensen, S.: *Socialt bedrageri. Et litteraturstudie.* 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-044-1. Netpublikation.
- 11:34 Christoffersen, M.N., Skov Olsen, P., Vammen, K.S., Sander Nielsen, S., Lausten, M. & Brauner, J.: *Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Risiko- og beskyttelsesfaktorer.* 207 sider. ISBN: 978-87-7119-046-5. e-ISBN: 978-87-7119-047-2. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:35 Fuglsang Olsen, R., Egelund, T. & Lausten, M.: *Tidligere anbragte som unge voksne.* 145 sider. ISBN: 978-87-7119-043-4. e-ISBN: 978-87-7119-051-9. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:36 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Køn, Handicap og beskæftigelse i 2010.* 47 sider. e-ISBN: 978-87-7119-053-3. Netpublikation.
- 11:37 Liversage, A. & Gudrun Jensen, T.: *Parallelle retsopfattelser i Danmark. Et kvalitativt studie af privatretlige praksisser blandt etniske minoriteter.* 191 sider. ISBN: 978-87-7119-054-0. e-ISBN: 978-87-7119-055-7. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:38 Ottosen, M.H., Stage, S. & Søndergaard Jensen, H.: *Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse.* 209 sider. ISBN: 978-87-7119-056-4. ISBN: 978-87-7119-057-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:39 Jin Pedersen, M., Rosdahl, A., Winther, S.C., Langhede, A.P. & Lynggaard, M.: *Ledelse af folkeskolerne. Vilkår og former for skoleledelse.* 283 sider. e-ISBN: 978-87-7119-058-8. Netpublikation.
- 11:40 Dreyer Espersen, L., Eiberg, M. & Andersen, D.: *Veje til ungdomsuddannelse 2. Kvalitative interview med skoleledere, lærere, elever og UU-vejledere.* 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-060-1. Netpublikation.
- 11:41 Palmhøj Nielsen, L. & Skov Olsen, P.: *11-åriges trivsel og risiko. Statistiske analyser af 11-åriges trivsel.* 115 sider. ISBN: 978-87-7119-061-8. e-ISBN: 978-87-7119-062-5. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:42 Thuesen, F., Tørslev, M.K. & Gudrun Jensen, T.: *Rekruttering og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft. Danmark, Norge, Holland,*

- Storbritannien og Canada.* 244 sider. ISBN: 978-87-7119-063-2. e-ISBN: 978-87-7119-064-9. Vejledende pris: 240,00.
- 11:43 Brink Thomsen, L., Holt, H., Jensen, S. & Thuesen, Frederik: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2011.* 194 sider. ISBN: 978-87-7119-065-6. e-ISBN: 978-87-7119-066-3. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:44 Bengtsson, S. & Stigaard, D.L.: *Aktuel skandinavisk og britiske handicappforskning. En kortlægning af miljøer.* 318 sider. ISBN: 978-87-7119-067-0. e-ISBN: 978-87-7119-068-7. Vejledende pris: 310,00 kr.
- 11:45 Lauritzen, H.H., Boje-Kovacs, B. & Benjaminsen, L.: *Hjemløshed i Danmark 2011. National kortlægning.* 148 sider. ISBN: 978-87-7119-069-4. e-ISBN: 978-87-7119-070-0. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:46 Stigaard, D.L.: *Fra hjemløshed til egen bolig. Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse.* 69 sider. e-ISBN: 978-87-7119-071-7. Netpublikation.

HJEMLØSHED I DANMARK 2011

NATIONAL KORTLÆGNING

Rapporten fremlægger resultaterne af den tredje nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark og giver et ajourført billede af omfanget og karakteren af hjemløsheden.

Ligesom i de to forrige optællinger blev der i kortlægningsugen (uge 6) registreret ca. 5.000 hjemløse. Sammensætningen af gruppen af hjemløse har dog ændret sig. Der er kommet relativt flere unge hjemløse, og relativt flere sover hos venner og familie. Derudover er der kommet flere hjemløse i de københavnske omegnskommuner og i Aarhus Kommune.

Ud over manglen på en bolig har de hjemløse personer også en række sociale, økonomiske, psykiske og/eller fysiske problemer. Det betyder, at både en boligmæssig og en social og behandlingsmæssig indsats ofte er nødvendig for at kunne opnå en stabil boligsituation. Imidlertid er under en tredjedel skrevet op til enten egen bolig gennem den kommunale boliganvisning eller de almene boligorganisationer eller til en § 107-/108-boform, og under en tredjedel har en støtte- og kontaktperson.

Rapporten er bestilt og finansieret af Socialministeriet (nu Social- og Integrationsministeriet).